

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНКЫНЫН

ЧЕНЕМДИК АКТЫЛАРЫ

№ 4/2015

НОРМАТИВНЫЕ АКТЫ

НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары

Редакциялык коллегия:

Төрайым: Садыркулова А.М.
Коллегия мүчөлөрү: Султанов М.С.
Жаныбекова Ч.А.
Садыкова Н.О.
Жооптуу катчы: Абдиева К.Т.

Басылманын мазмунуна тиешелүү маселелер боюнча маалымат алуу үчүн:

Бишкек шаары, Т. Үмөталиев атындагы көчө, 101, Кыргыз Республикасынын
Улуттук банкынын, Юридикалык бөлүмүнө:
телефон: (996 312) 45 66 41 телефону
факс: (996 312) 610 730 факсы боюнча кайрылсаңыздар болот
<http://www.nbkr.kg>

Басылманы таркатуу маселеси боюнча:

Бишкек шаары, Т. Үмөталиев атындагы көчө, 101, Кыргыз Республикасынын
Улуттук банкынын, Тышкы жана коомдук байланыштар бөлүмү:
телефон: (996 312) 669 009
факс: (996 312) 610 730
<http://www.nbkr.kg>

Республиканын коммерциялык банктарын жана коомчулукту Улуттук банктын ченемдик документтери жана банктын иши жөнүндөгү расмий маалыматтар менен камсыз кылуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банктык мыйзамдарын кеңири жайылтуу үчүн Улуттук банктын ченемдик актыларын расмий жарыялоо бул басылманын негизги максаты болуп саналат. Басылма айына бир жолу кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланып турат.

Уюштуруучусу - Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы.

Басылма Кыргыз Республикасынын Адилет министрлигинде каттоодон өткөн жана 1998-жылдын 5-октябрында 321-номердеги күбөлүктү алган.

Жоопкерчилиги чектелген коом «Триада-принт» басма борборунда даярдалган жана басылып чыгарылган.

Бишкек шаары, Тыныстанов көчөсү, 199-46.

2015-жылдын 24 июлунда басууга кол коюлган.

2015-жылдын 31 июлунда басылган.

100 нускада чыгарылат.

© Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, 2015-жыл.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын уруксатысыз басылманы кайсы формада, кайсы каражаттар менен болбосун көчүрүп басууга жана таркатууга жол берилбейт. Кайра басууда жана андан шилтеме келтирүүдө «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары» басылмасына таянуу зарыл.

Нормативные акты Национального банка Кыргызской Республики

Редакционная коллегия:

Председатель: Садыркулова А.М.
Члены коллегии: Султанов М.С.
Жаныбекова Ч.А.
Садыкова Н.О.
Ответственный секретарь: Абдиева К.Т.

По вопросам, связанным с содержанием публикаций, обращайтесь по адресу:

г. Бишкек, ул. Уметалиева, 101, Национальный банк Кыргызской Республики,
Юридический отдел:
телефон: (996 312) 45 66 41
факс: (996 312) 610 730
<http://www.nbkr.kg>

По вопросам, связанным с распространением публикаций Национального банка Кыргызской Республики, обращайтесь по адресу:

г. Бишкек, ул. Уметалиева, 101, Национальный банк Кыргызской Республики,
Отдел внешних и общественных связей:
телефон: (996 312) 669 009
факс: (996 312) 610 730
<http://www.nbkr.kg>

Целью издания журнала является официальная публикация нормативных актов Национального банка для обеспечения коммерческих банков и ответственности нормативными документами Национального банка и официальной информацией о деятельности Национального банка, а также проведение пропаганды банковского законодательства Кыргызской Республики. Предположительная периодичность издания журнала - один раз в месяц на кыргызском и русском языках.

Учредитель: Национальный банк Кыргызской Республики.

Издание зарегистрировано Министерством юстиции Кыргызской Республики, свидетельство о регистрации СМИ № 321 от 5.10.1998 года.

Подготовлено к печати и отпечатано ОсОО «Триада-принт».

г. Бишкек, ул. Тыныстановна, 199-46.

Подписано в печать 24 июля 2015 г.

Отпечатано 31 июля 2015 г.

Тираж 100 экз.

© Национальный банк Кыргызской Республики, 2015 год.

Настоящее издание не подлежит воспроизведению и распространению в любой форме и любыми средствами без разрешения Национального банка Кыргызской Республики. При перепечатке и переводе выдержек ссылка на издание «Нормативные акты Национального банка Кыргызской Республики» обязательна.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын басылмалары

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жылдык отчету

Басылма Улуттук банктын өткөн жылдагы иши боюнча толук отчету болуп саналат. Ал Республиканын экономикалык өнүгүшү, Улуттук банктын акчакредит саясаты, финансылык отчету жөнүндө кыскача маалыматтарды, Улуттук банктын ишине тиешелүү жалпы маалыматтарды, статистикалык тиркемелерди камтыйт. Кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын бюллетени

Маалыматтык басылма Кыргыз Республикасынын экономикасына негизги макроэкономикалык көрсөткүчтөрү жана анын секторлору боюнча статистикалык маалыматтарды камтыйт. Ай сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми

Басылмада тышкы сектордун өнүгүшүндөгү акыркы тенденциялар чагылдырылат. Тиркемелеринде төлөм теңдеминин нейтралдуу формасы, тышкы соода түзүмү, эларалык камдар (резервдер) тышкы карыз боюнча маалыматтарды камтыган таблицалар келтирилген. Чейрек сайын - январь, май, июль, октябрь айларында кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасында инфляция боюнча баяндама

Басылмада республикада жана анын региондорунда керектөө бааларынын динамикасы, инфляциянын негизги факторлорун анализдөөлөр, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын акчакредит саясат жагында кабыл алган чечимдери жөнүндөгү маалыматтар камтылып, кийинки мезгилге инфляциялык болжолдоолор келтирилет. Чейрек сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын пресс-релизи

Улуттук банкта жана бүтүндөй банк тутумунда бир апта ичинде болуп өткөн жаңылыктарды, Улуттук банктын ыкчам маалыматтарын, финансы рыногу боюнча аналитикалык материалдарды жана жалпыга маалымдоо каражаттары, юридикалык жактар жана жеке адамдар үчүн маалыматтарды камтыйт. Апта сайын кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын финансы секторунун туруктуулугу жөнүндө отчет

Басылма Кыргыз Республикасынын финансы системасынын учурдагы абалын экономиканын башка секторлору өз ара байланышта кароого арынышы боюнча аналитикалык маалыматты камтыйт. Кыргыз Республикасынын финансы секторунун туруктуулугу жөнүндө коомчулукка маалымдайт. Алты айда бир жолу кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Издания Национального банка Кыргызской Республики

Годовой отчет Национального банка Кыргызской Республики

Издание является полным отчетом Национального банка за прошедший год. Содержит краткую информацию об экономическом развитии республики и денежно-кредитной политике, финансовую отчетность Национального банка, общие сведения о НБКР, статические приложения. Выпускается на трех языках: кыргызском, русском и английском.

Бюллетень Национального банка Кыргызской Республики

Информационное издание содержит статические сведения по основным макроэкономическим показателям и секторам экономики Кыргызской Республики. Выпускается на трех языках: кыргызском, русском и английском.

Платежный баланс Кыргызской Республики

«Платежный баланс Кыргызской Республики» отражает последние тенденции в развитии внешнего сектора. В приложениях приводятся таблицы с данными по нейтральной форме платежного баланса, структуре внешней торговли, международным резервам, внешнему долгу. Выпускается ежеквартально - в январе, мае, июле, октябре на кыргызском, русском и английском языках.

Обзор инфляции в Кыргызской Республике

Издание содержит описание динамики потребительских цен в республике и ее регионах, анализ основных факторов инфляции, информацию о решениях Национального банка Кыргызской Республики в области денежно-кредитной политики и представляет прогноз инфляции на предстоящий период. Публикуется ежеквартально на кыргызском, русском и английском языках.

Пресс-релиз Национального банка Кыргызской Республики

«Пресс-релиз НБКР» содержит хронику событий, происходящих в Национальном банке и банковской системе в целом, оперативную информацию НБКР за неделю, аналитические материалы по финансовому рынку и другую информацию к сведению СМИ (средства массовой информации), юридических и физических лиц. Публикуется еженедельно на русском и кыргызском языках.

Отчет о стабильности финансового сектора Кыргызской Республики

Издание содержит аналитическую информацию о текущем положении финансовой системы Кыргызской Республики во взаимосвязи с другими секторами экономики. Информирование общественности о стабильности финансового сектора Кыргызской Республики. Выпускается 1 раз в 6 месяцев на трех языках: кыргызском, русском и английском.

МАЗМУНУ

1. Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 15-апрелиндеги № 22/3 «Кыргыз Республикасында банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрүн аралыктан сунуштоо боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу токтому.....8
2. Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 15-апрелиндеги № 22/4 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу токтому.....20
3. Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 15-апрелиндеги № 22/6 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын айрым токтомдоруна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө» токтому.....30
4. Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 15-апрелиндеги № 22/7 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын айрым токтомдоруна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө» токтому.....33
5. Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 25/1 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө» токтому.....40
6. Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 4-майындагы № 26/9 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 2-мартындагы №5/7 «Банктардын ишин лицензиялоо жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна толуктоолорду жана өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому.....41
7. Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 12-майындагы № 27/8 «Кыргыз Республикасында электрондук акча жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу токтому.....45
8. Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 25-майындагы №28/2 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө» токтому.....67

СОДЕРЖАНИЕ

1. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О минимальных требованиях по предоставлению дистанционных банковских и платежных услуг в Кыргызской Республике» от 15 апреля 2015 года № 22/3.....68
2. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» от 15 апреля 2015 года № 22/4.....79
3. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в некоторые постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики» от 15 апреля 2015 года № 22/6.....88
4. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в некоторые постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики» от 15 апреля 2015 года № 22/7.....91
5. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики» от 27 апреля 2015 года № 25/1.....98
6. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении дополнений и изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики об утверждении Положения «О лицензировании деятельности банков» от 2 марта 2006 года № 5/7» от 4 мая 2015 года № 26/9.....99
7. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «Об электронных деньгах в Кыргызской Республике» от 12 мая 2015 года № 27/8.....102
8. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики» от 25 мая 2015 года № 28/2.....123

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Т. Үметалиев көч., 101
2015-жылдын 15-апрелиндеги № 22/3

“Кыргыз Республикасында банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрүн аралыктан сунуштоо боюнча минималдуу талаптар жөнүндө” жобону бекитүү тууралуу

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине, “Кыргыз Республикасынын төлөм системасы жөнүндө” мыйзамга ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. “Кыргыз Республикасында банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрүн аралыктан сунуштоо боюнча минималдуу талаптар жөнүндө” жобо (кошо тиркелет) бекитилсин.

2. Юридика башкармалыгы:

- токтомдун Улуттук банктын расмий сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;
- расмий жарыялангандан кийин бул токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

3. Төлөм системалары башкармалыгы ушул токтом менен Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн, коммерциялык банктарды, “Банктар аралык процессинг борбору” ЖАКты, төлөм системасынын операторлорун жана төлөм уюмдарын тааныштырсын.

4. Токтом расмий жарыялангандан үч ай өткөндөн кийин күчүнө кирет.

5. Ушул токтомдун аткарылышына контролдукту жүзөгө ашыруу милдети Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары, айым Б.Ж.Жеенбаевага ыйгарылсын.

Төраганын милдетин аткаруучу

Н. Жениш

**Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2015-жылдын 15-апрелиндеги
№ 22/3 токтомуна карата тиркеме**

**“Кыргыз Республикасында
банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрүн
аралыктан сунуштоо боюнча минималдуу талаптар жөнүндө”
жобо**

1-глава.

Жалпы жоболор

1. Бул жобо Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө», «Терроризмди каржылоого жана кылмыш жолу менен алынган кирешелерди легализациялоого (изин жашырууга) каршы аракеттенүү жөнүндө», «Кыргыз Республикасында лицензиялоо-уруксат берүү иши жөнүндө», «Кыргыз Республикасынын төлөм системасы жөнүндө» мыйзамдарына жана Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларына ылайык иштелип чыккан.

2. Жобо Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан жөнгө салынуучу коммерциялык банктар, төлөм системасынын операторлору жана төлөм уюмдары жана башка адистештирилген финансы-кредит мекемелери тарабынан аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо боюнча минималдуу талаптарды белгилейт.

3. Бул жобонун алкагында аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөр персоналдык компьютерлердин, уюлдук телефондордун, банкоматтардын (АТМ-банкинг), электрондук терминалдардын, анын ичинде Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарына каршы келбеген өзүн-өзү тейлөө автоматташтырылган терминалдардын (cash-in) жана башка ыкмалардын жардамы менен байланыш каналдары аркылуу аралыктан ишке ашырылып турат.

2-глава.

Жалпы терминдер жана аныктамалар

4. Бул жобонун алкагында төмөнкү терминдер жана аныктамалар колдонулат.

1) Аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөр (аралыктан банкинг) – бул программалык техникалык жана телекоммуникациялык каражаттарды колдонуу менен пайдалануучу тарабынан өз банктык эсебин же электрондук капчыгын тескөө үчүн аралыктан ыкмасы менен (интернет-банкинг, үй банкинги, уюлдук банкинг ж.б.) кызмат көрсөтүүнү сунуштоочуларга өткөрүлүп берилүүчү акыркы буйруунун негизинде пайдалануучуга сунуштоочу тарабынан көрсөтүлүүчү кызмат көрсөтүү,

ошондой эле жүргүзүлгөн операциялар жана акча каражаттардын калдыктары жөнүндө маалыматты алуу.

2) Аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу (кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу) – бул Кыргыз Республикасынын мыйзамдары тарабынан каралган үчүнчү жактын пайдасына (төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү) айрым банктык операцияларды жүзөгө ашыруу жана төлөмдөрдү жүргүзүү үчүн Улуттук банктын лицензиясына ээ банктар, төлөм системасынын операторлору, төлөм уюмдары жана башка адистештирилген финансы-кредит мекемелери.

3) Аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү пайдалануучу (пайдалануучу) – бул банктык эсепти же электрондук капчыкты тескөө үчүн аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү колдонгон жеке адам же юридикалык жак же болбосо жеке ишкер.

4) Электрондук капчык – бул электрондук акчалардын суммасы жана анын ээсине таандык экендиги жөнүндө жазуусу бар программалык камсыздоону же башка программалык техникалык жабдууну түшүндүрөт.

5) Аутентификациялоо – бул көрсөтүлгөн идентификатордун (ПИН-код, логин ж.б.) аныктыгын текшерүү жолу аркылуу адамдын ким экендигин тастыктоо.

6) Персоналдык идентификациялык номер – аралыктан банкинг үчүн пайдалануучуга ыйгарылган персоналдык код.

7) Маалымат системасы – аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо үчүн программалык жана уюштуруу камсыздоосунан турган техникалык каражаттардын комплекси.

3-глава.

Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочуларга карата талаптар

5. Аралыктан банкинг кызмат көрсөтүүсү үчүн сунуштоочу эң аз дегенде төмөнкүлөрдү аткарууга тийиш:

– аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо тартибин жана шарттарын аныктаган ички ченемдик документтерди иштеп чыгууга жана бекитүүгө;

– мындай кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо процессине натыйжалуу контролдукту жана пайдалануучулардын акча каражаттарынын сакталышын камсыздоо;

– кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу пайдалануучулар менен өз ара иш алып барганда анын жоопкерчилигин аныктаган маалымат коопсуздугунун ички саясатын иштеп чыгууга;

– аралыктан банкинг кызмат көрсөтүүлөрүнүн сунуштоочулар менен пайдалануучулар ортосунда типтүү келишимди иштеп чыгууга;

– Кыргыз Республикасынын мыйзамына ылайык терроризмди каржылоого жана акчанын изин жашырууга каршы аракеттенүү боюнча талаптарды аткарууга.

6. Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу ушул эреженин 1-тиркемесинде келтирилген аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо жана персоналдык маалыматтарды сактоо аркылуу операцияларды жүзөгө ашырууда коопсуздукту камсыз кылуу боюнча маалыматтарды өз пайдалануучусуна берүүгө тийиш.

7. Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу аралыктан банкинг кызмат көрсөтүүсүн сунуштоо учурунда пайдалануучулардын ишеним көрсөткөндүгүнүн зарыл деңгээлин камсыз кылуу үчүн аталган кызмат көрсөтүүнүн сапатына баа берүүлөрдү дайыма жүргүзүп турууга тийиш.

8. Сунуштоочу өз ишинин үзгүлтүксүздүгүн (мисалы, мындай кызмат көрсөтүүнү жумасына 7 күн, суткасына 24 саат бою (24/7) пайдалануу мүмкүнчүлүгүн) камсыз кылууга жана штаттан тышкаркы жагдайлар орун алган учурда өз ара иш алып баруу жана таасир этүү тартибин иштеп чыгууга жана аны актуалдык абалда кармап турууга тийиш. Сунуштоочу милдеттүү түрдө алдын алуу (профилактикалык) жана техникалык иштер жүргүзүлүп жаткандыгы тууралуу пайдалануучуну өз убагында билдирип турууга тийиш.

9. Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларына ылайык штаттан тышкаркы жагдайлар келип чыккан учурда ага таасир этүү жана өз ара аракеттенүү жөнүндө жобону иштеп чыгууга жана аны актуалдык абалда колдоп турууга тийиш.

4-глава.

Аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо тартиби

10. Аралыктан банкинг пайдалануучунун жана сунуштоочунун ортосунда түзүлгөн келишимдин негизинде сунушталат, анда эң аз дегенде төмөнкүлөр көрсөтүлүүгө тийиш:

– банктык эсепти же электрондук капчыкты аралыктан тескөө боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо учурунда пайдалануучунун толук идентификациясы менен персоналдык маалыматтары (аты-жөнү, паспорттогу маалыматтар (же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык ким экендигин тастыктаган башка документтер) жана аны идентификациялоого мүмкүндүк берген пайдалануучунун жеке маалыматтары);

– сунушталуучу кызмат көрсөтүүлөрдүн тизмеси;

– аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо жана аларга (Интернет, байланыш линиялары, телефон (мобилдик жабдуу), персоналдык компьютер жана башка жабдуулар аркылуу) пайдалануу мүмкүнчүлүгүн алуу ыкмалары;

– пайдалануучунун жана сунуштоочунун укугу, милдети жана жоопкерчилиги;

– пайдалануучу тарабынан төлөөгө тийиштүү комиссиянын түрү жана өлчөмү;

– сунуштоочу тарабынан банктык эсептеги же электрондук капчыктагы акча каражаттардын жылышы жана калдыгы жөнүндө көчүрмөлөрдү берүүнүн мезгилдүүлүгү (эң аз дегенде айына бир жолу) жана ыкмалары;

– кардардын аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү (ПИН-кодду, паролду, лимиттерди пайдалануу, пайдалануу жабдуулары жоголгон, уурдалган учурда пайдалануучунун иш аракеттери) пайдаланууга укугун тастыктоо жана аутентификациялоо тартибин кошо алганда, пайдалануучу тарабынан коопсуздук эрежелерин сактоо боюнча негизги талаптар;

– сунуштоочуну ыйгарым укугуна ээ эмес адам тарабынан пайдалануу жабдууларын жоготуу, урдоо же колдонуу фактылары жөнүндө маалымдоонун жол-жобосу;

– башка адамдар тарабынан пайдалануу жабдууларын жоготуу, урдоо же колдонуу учурунда кызмат көрсөтүүнү сунуштоочу жана аны пайдалануучу ортосунда жоопкерчиликтерди бөлүштүрүү;

– аралыктан банкингди пайдалануу мүмкүнчүлүгүн токтотуп туруу жана токтотуу шарттары;

– келишим шарттары өзгөргөн учурда, кардарды кабардандыруу ыкмалары;

– кардарларды тейлөө үчүн телефон номерлери;

– коопсуздук жол-жоболорун же келишимдин башка шарттарын бузган учурда тараптар ортосунда мүмкүн болуучу тобокелдиктерди жана жоопкерчиликтерди бөлүштүрүү;

– талаш маселелерин кароо жана пайдалануучунун даттануусун кабыл алуу тартиби, аларды кароо жана чечүү шарттары;

11. Толук идентификациялоосуз электрондук капчыкты колдонуу аркылуу кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо учурунда төлөмдөр Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларында белгиленген лимиттерге ылайык жүргүзүлүүгө тийиш.

12. Маалымдоо (үн) банкинг кызмат көрсөтүүсүн сунуштоо учурунда кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу пайдалануучулар менен болгон бардык сүйлөшүүлөрдүн аудио-жазууларын камсыз кылууга жана аларды алардын тапшырмасы аткарылганды жөнүндө SMS-билдирүүлөрдү электрондук дарегине жөнөткөндүгү тууралуу билдирүүгө тийиш.

13. Банкоматтарды (ATM-banking) жана автоматташтырылган төлөм терминалдарын (төлөм терминалы) колдонуу менен пайдалануу мүмкүнчүлүгүн жүзөгө ашыруу жана тейлөө учурунда:

1) ATM – банкингди пайдалануу мүмкүнчүлүгү пайдалануучу менен түзүлгөн келишимге ылайык уюлдук телефондо жүргүзүлгөн транзакциялардын бардык түрлөрү боюнча чекти же смс-маалымдоо берүү жана банктык эсеп боюнча ишке ашырылган транзакциялар боюнча маалымат алуу, акча которууларды жана башка нак эмес төлөмдөрдү жүзөгө ашыруу жана нак акча каражаттарын алуу үчүн банктык төлөм карттардын жана башка төлөм инструменттеринин жардамы менен жүзөгө ашырылат.

Өзүн өзү тейлөөнүн автоматташтырылган терминалы (төлөм терминалдары):

2) АТМ/төлөм терминалы транзакциялар жөнүндө маалыматты кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочунун маалымат системасына жөнөтөт. Транзакциялар иштелип бүткөндөн кийин АТМ/төлөм терминалы пайдалануучунун талабы боюнча төмөнкү милдетүү реквизиттерди камтыган чекти берүүгө тийиш:

- чектин номери;
- транзакцияларды/төлөмдөрдү жүргүзүлгөн күн жана убакыт;
- транзакциялардын/төлөмдөрдүн суммасы;
- комиссиянын өлчөмү.

3) Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу АТМ/өзүн өзү тейлөө терминалдары аркылуу аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоодо төмөнкүлөрдү аткарууга тийиш:

– банкоматтарды жана төлөм терминалдарын колдонуу учурунда мүмкүн болуучу тобокелдиктер, ошондой эле сактык чаралар жөнүндө кардарды маалымдоого;

– банкоматтардын жана төлөм терминалдардын орнотулган жеринде коопсуздук боюнча текшерүүлөрдү дайыма жүргүзүүгө жана текшерүүлөрдүн жыйынтыктарын документештирүүгө;

– колдоо борборлорун (Call-center) уюштурууга жана алардын күнүмдүк жана үзгүлтүксүз ишин камсыз кылууга;

– банкоматта же төлөм терминалында банктын тийиштүүлүк көрсөткүчүн, банкоматта же төлөм терминалы тарабынан тейлөөгө кабыл алынуучу карттын төлөм системасынын логотибин жайгаштырууга.

14. Интернет-банкнинг аркылуу тейлөөгө коюлган талаптар.

1) Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу Интернет-банкнинг аркылуу пайдалануучуну тейлөөдө эң аз дегенде төмөнкүлөрдү аткарууга тийиш:

– кардарларды мүмкүн болуучу тобокелдиктер жана алдын алуу чаралары жөнүндө маалымдоого;

– колдоого алынган түйүндүк протоколдорду колдонууга;

– интернет-банкнинг серверинин веб-баракчасын алдамчылык жолу менен алмаштырууга бөгөт коюу боюнча механизмдерди колдонууга;

– көп факторлук идентификацияны колдонууга (мисалы, пароль/код/бир жолку код жана персоналдык идентификациялык номер);

– татаал паролду жана анын утурумдук негизде өзгөрүлүшүн алдын алган саясатты колдонууга;

– автоматтык түрдө тандалып алынган паролдорго бөгөт коюу механизмдерин колдонууга;

– белгиленген убакыт аралыгынан тышкары пайдалануучунун аракетсиздигинен улам, Интернет банкнингдин сервери менен туташтыруу сеансын блокировкалоо механизмдин колдонууга.

15. Мобилдик банкнинг/уюлдук телефон аркылуу тейлөөгө коюлган талаптар.

1) Мобилдик банкнинг кызмат көрсөтүүсүн кардарга кошуу учурунда

кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу уюлдук байланыш операторлору менен келишилген тиешелүү келишимдерге ээ болууга жана анда төмөнкү маалыматтарды эске алууга тийиш:

- кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочуда пайдалануучунун каттоо жана идентификациялоо шарттары (банктык эсеп, электрондук капчык, кардардын идентификацияланган SIM картасы);

- мобилдик жабдууларды колдонуу менен төлөмдөрдү жүргүзүүдө коопсуздук эрежелери жана жол-жоболору (пайдалануучу менен сунуштоочу ортосунда билдирүүлөр менен алмашууда жана өткөрүп берүүдө пайдалануучунун макулдугусуз үчүнчү жактарга маалыматтарды берүүгө жол бербөө, финансылык билдирүүлөрдү жана төлөмдөрдү берүүдө купуялуулукту камсыз кылуу);

- кардардын милдеттенмелери боюнча банк тарабынан эсептешүүлөрдү жүргүзүү тартиби;

- төлөмдөрдү жүзөгө ашыруу үчүн пайдалануу тартиби;

- ушул жобонун 10-пунктунда белгиленген башка шарттар;

16. Аралыктан банкинг кызмат көрсөтүүсү аркылуу ишке ашырылган бардык төлөмдөр кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочунун тиешелүү системасында өз ара эсептешүүлөрдүн жыйынтыкталган жана акыркы эсептешүүлөрдү жүргүзгөн учурдан тартып тастыкталган жана жыйынтыктоочу (шартсыз жана кайтарылып алынгыс) катары эсептелинет. Пайдалануучу үчүн төлөм кайтарылып алынгыс катары төлөмдү аткарууга кабыл алынгандыгы жана чекти, карт-чекти берилгендиги тууралуу тастыктоону жана смс-тастыктоону алган учурда, аяктаган катары – төлөм терминалдын купюраны кабыл алуучуга акча каражаттарын салган же пайдалануучунун банктык эсептен же электрондук капчыктан каражаттарды алып салган учурда эсептелинет.

17. Пайдалануучу аралыктан банкинг системасында ишке ашырылган транзакция боюнча түзүлгөн келишимге ылайык, кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочуга өтүнүч катты жолдоо менен андан баш тартышы мүмкүн. Кызмат көрсөтүүлөрдү транзакцияны алып салууну келишим шарттарында башкасы каралбаса, тиешелүү төлөм системасынын регламентине жана иш тартибине ылайык ишке ашырат.

18. Кызмат көрсөтүүлөрдү аралыктан банкинг кызматын көрсөтүүгө келишим түзүлгөн учурга чейин же мындай кызматтарды көрсөтүүнүн башталышы алдында пайдалануучуну аралыктан банкинг жана көрсөтүлүүчү кызматтарга тарифтер менен тааныштырууга милдеттүү.

5-глава.

Тобокелдиктерди тескөө

19. Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларына ылайык аралыктан банкинги сунуштоодо келип чыккан тобокелдиктерди тескөө саясатын аткарылышына жана анын өркүндөтүлүшүнө контролдукту жүзөгө ашырууга тийиш.

20. Сунуштоочу аралыктан банкиндин маалыматтык коопсуздугун камсыз кылуу боюнча комплекстик системаны иштеп чыгууга жана аны ишке киргизүүгө тийиш.

21. Аралыктан банкиндин маалыматтык коопсуздук системасы, жок дегенде, төмөнкү аспектилерди камтууга тийиш:

– аралыктан банкинди жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо менен байланыштуу тобокелдиктерди аныктоо жана ага баа берүү;

– тобокелдиктерди төмөндөтүү боюнча чараларды аныктоо, анын ичинде кардарды идентификациялоонун тиешелүү технологияларын жана ички контролдоо ченемдерин колдонуу;

– кардардын маалыматты санкциясыз пайдалануудан коргоо боюнча чараларды аныктоо жана аталган маалыматтын бүтүндүгүн камсыз кылуу;

– кардарларды маалымдоо боюнча чараларга баа берүү;

– банктык эсептер жана электрондук капчыктар боюнча ишке ашырылган транзакциялар боюнча лимиттерди аныктоо жана баа берүү;

– электрондук капчыктар аркылуу төлөмдөрдү ачуу жана жүргүзүү боюнча белгиленген лимиттер боюнча транзакцияларды жүзөгө ашырууга контролдук.

22. Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу зарылчылыкка жараша, өзүнүн маалыматтык коопсуздук системасын маалыматтык системалардын чабал жактары табылган учурда, ошондой эле алдамчылыктын, маалыматтын купуялуулугунун жана бүтүндүгүнүн тышкы же ички коркунучтары келип чыккан учурда, аралыктан банкинди сунуштоо технологиясында кайсы болбосун өзгөрүүлөргө ылайык корректировкалоого жана жаңылап турууга милдеттүү.

23. Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу Улуттук банктын ченемдик укуктук актылар талаптарына ылайык, аралыктан банкинди сунуштоодо укук бузуулар жана алдамчылык фактылары тууралуу Улуттук банкка берүүгө тийиш.

24. Сунуштоочу бекитилген ички жол-жоболорго ылайык коопсуздук системасынын өз убагында жаңыртылып турушун жана модернизацияланышын камсыз кылууга тийиш.

25. Өз пайдалануучуларынын идентификацияланышын камсыз кылуу үчүн кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу мүмкүн болуучу тобокелдиктерге ылайык келген методиканы колдонууга тийиш. Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу кардарды идентификациялоонун жаңы технологияларына көз салууга, баа берүүгө жана ишке киргизүүгө, ошондой эле операциянын түрүнө жана пайдалануу деңгээлине жараша, кардарды идентификациялоо системасына орун алган тобокелдик факторлорунун негизинде тиешелүү өзгөртүүлөрдү киргизүүнү камсыз кылууга тийиш. Эгерде тобокелдикке баа берүү бир жолку факторго (мисалы, пароль/код) негизделген, идентификациялык чараларды колдонууда коопсуздуктун жетишсиз деңгээлин аныктаса, сунуштоочулар идентификациялоонун көп фактордуу чараларын (мисалы, пароль/код/бир жолку колдонулуучу

код, карттын номери жана жеке идентификациялык номери) колдонуусу зарыл.

26. Идентификациялоонун тиешелүү ыкмаларын колдонуу тобокелдиктерге баа берүү процессинде аныкталууга тийиш. Колдонулуучу ыкмалар төмөнкү аспектилерди эске алууга тийиш: аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөр системаларынын түрү (маалыматтык же операциялык), системалардын ар түрдүүлүгү (АТМ – банкинг, “кардар-банк” системасы, интернет-банкнг, мобилдик банкинг, үй банкинг жана башкалар), кардардын макамын (юридикалык же жеке), система тарабынан уруксат берилген операциялардын түрү, көлөмү жана операциялар саны.

27. Толук идентификациясы менен банктык эсепти же электрондук капчыкты аралыктан тескөө боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоодо сунуштоочу “Өз кардарыңды жакшы бил” принцибине, анын ичинде пайдалануучунун банктык эсепти ачууда жеке катышуусун талап кылган жалпы кабыл алынган эрежелерге ылайык келүүгө тийиш.

6-глава.

Мониторинг системасы жана операцияларга баа берүү

28. Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоодо маалыматтык системаларда авторизацияланбаган иш-аракеттерди аныктай алган мониторинг системасына ээ болууга тийиш.

29. Сунуштоочу авторизацияланбаган иш-аракеттерди аныктоо, маалыматтык системасынан мыйзамсыз пайдаланууну аныктоо, окуяларды калыбына келтирүү жана маалыматтык системанын коопсуздугун бузуунун жүрүшүнө көз салуу үчүн электрондук каттоо журналдарын жүргүзүүгө тийиш.

30. Сунуштоочу санкциясыз пайдалануу же авторизацияланбаган иш-аракеттер фактыларын аныктаганда, банктык эсептен же пайдалануучунун электрондук капчыгынан пайдаланууну дароо токтотуп турууга тийиш.

31. Маалыматтык системаны контролдоону жана тескөөнү камсыз кылуу максатында, көз карандысыз орган (башкача айтканда, ички же тышкы аудит) маалыматтык коопсуздукту камсыз кылуу боюнча чаралар чагылдырууга тийиш болгон отчетторго талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүүгө тийиш.

7-глава.

Корутунду

32. Кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу өзүндө банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдүн тизмесин камтыган аралыктан банкингди сунуштоо тууралуу Улуттук банкка кат түрүндө билдирүүгө тийиш.

33. Пайдалануучу менен кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочунун ортосундагы ушул эрежелерде аныкталбаган бардык өз ара мамилелери кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочу менен келишимде макулдашылууга тийиш.

Аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдүн пайдалануучулары үчүн маалымат

Аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдүн алкагында, операцияларды ишке ашыруу процессинде коопсуздукту камсыз кылуу жана персоналдык маалыматтарды коргоо үчүн кардарлар өз милдеттери жана жоопкерчилиги тууралуу маалымдалууга тийиш.

1. Кардар интернет-банктеги пайдаланууда:

1) коопсуз логинди жана паролду/персоналдык идентификациялык номерди камсыз кылууга, мында өзүнүн логинин, паролун жана персоналдык идентификациялык номерин башка адамдарга ачып көрсөтпөөгө;

– пайдалануу жабдууларында логинди, паролду жана персоналдык идентификациялык номерди (персоналдык компьютерде, уюлдук телефондо ж.б.) же башка коргоого алынбаган жабдууларда сактабоого;

– мезгил-мезгили менен кодду, паролду жана персоналдык идентификациялык номерин алмаштырып турууга, ысымы же туулган жылы сыяктуу коргоонун төмөн деңгээли менен паролдорду колдонууга тийиш. Пароль кеминде 6 белгиден турган комбинацияны камтууга тийиш: (жазуу жүзүндө жана баш тамга) тамгалар, атайын символдор жана сандар.

2) жеке маалыматтын купуялуулугун камсыз кылууга, мында:

– башка адамдарга (телефондун же паспорттун номери, банктык эсептин номери же электрондук почтанын дареги) жеке маалыматты ачып көрсөтпөөгө.

3) электрондук операциялар тууралуу маалыматты сактоого, мында:

– эсеп боюнча каталарга же авторизацияланбаган операцияларга көз салуу үчүн ишке ашырылган операцияларды жана алардын көчүрмөлөрүн утурумдук негизде текшерүү зарыл;

– аралыктан банктык жана төлөм кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочуга эсептин авторизацияланбаган пайдалануунун же операцияларды ишке ашыруунун кайсы болбосун учурлары тууралуу дароо маалымдоого.

4) веб-баракчанын тууралыгын жана коопсуздугун текшерүүгө, мында:

– кайсы болбосун он-лайн операцияларды ишке ашыруунун же жеке маалыматты берүүнүн алдында интернет-банктеги жана мобилдик банктеги анык веб-баракчасы колдонулуп жаткандыгына ишенүү зарыл. Алдамчылык максатында түзүлгөн жасалма веб-баракчалардан сактануу зарыл;

– Унификацияланган ресурстар көрсөткүчтөрүнүн (URL) болушун текшерип, веб-баракчанын коопсуздугуна ишенүү зарыл, алар «https» менен башталууга, ал эми интернет-браузердин статусунда коргоого алынган туташуу белгиси чыгууга тийиш;

– URL веб-баракчасын түздөн-түз интернет-браузерге дайым киргизип турууга. Башка ишеничтүү эмес баракчаларга кайра жиберүүлөрдөн же шилтемелерден алыс болууга; мүмкүнчүлүккө жараша, электрондук операцияларды ишке ашыруу процессинде маалыматты автоматтык түрдө шифрлеген же код койгон программаны пайдалануу.

5) өз пайдалануу жабдуусун (персоналдык компьютерин, уюлдук телефонун ж.б.) санкциясыз пайдалануудан жана зыян келтирүүчү программалардан коргоо, мында вирускa каршы программаны дайым жаңыланышына жана анын туруктуу иштешине көз салуу;

6) компьютер кыска мөөнөткө кароосуз калганына карабастан, электрондук операциялар ишке ашырылган сайттан чыгып кетүү зарыл;

электрондук операциялар ишке ашырылгандан кийин системадан чыгууну унутпоого;

7) интернет банкинг системасынын коопсуздук саясаты менен таанышып чыгууга:

– төлөмдөрдүн, которуулардын, эсепти дебеттөөнү/кредиттөөнү ишке ашырууга жана банктык тейлөөнүн башка шарттарына карата интернет банкинг системасынын шарттары менен кылдат таанышып чыгуу зарыл;

– интернет банкинг системасына жеке финансы маалыматты киргизүүнүн алдында аталган маалыматты пайдалануу же таркатуу шарттары менен кылдат таанышып чыгуу зарыл.

2. Кардар Мобилдик банкингди пайдаланууда:

– башка адамдарга өзүнүн мобилдик банкингинин персоналдык идентификациялык номерин (ПИН) ачып көрсөтпөөгө;

– мобилдик банкинг үчүн колдонулуучу өзүнүн персоналдык идентификациялык номерин мезгил-мезгили менен алмаштырып турууга;

– банктык операция ишке ашырылган уюлдук телефону аркылуу башкалардын колдонууга жол бербөөгө;

– уюлдук телефонун жоготуп же уурдатып жиберген учурда, тейлөөчү кредиттик уюмга дароо билдирүү зарыл;

– өз жеке маалыматыңды, айрыкча, паролду же персоналдык идентификациялык номерди электрондук почта, социалдык тармактар жана маалыматтарды электрондук алмашуунун башка каражаттары аркылуу жөнөтпөөгө;

– кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочуга банктык эсептин коопсуздугуна карата кайсы болбосун суроонун келип чыккан учурда дароо билдирүүгө тийиш.

Карттарды, алардын реквизиттери, персоналдык идентификациялык номерин сактоо коопсуздугун жана башка маалыматтардын коопсуздугун камсыз кылуу үчүн зарыл чаралар Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик укуктук актыларында аныкталган.

ТОКТОМ

Бишкек ш., Т. Үметалиев көч., 101
2015-жылдын 15-апрелиндеги № 22/4

“Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө” жобону бекитүү тууралуу

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине, “Кыргыз Республикасынын төлөм системасы жөнүндө”, “Кыргыз Республикасында лицензиялоо-уруксат берүү иши жөнүндө” мыйзамдарына таянуу менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кароого сунушталган “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө” жобонун жаңы редакциясы (кошо тиркелет) бекитилсин.

2. Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдору күчүн жоготкон катары таанылсын:

- 2008-жылдын 26-ноябрындагы №42/7 “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө” жобонун жаңы редакциясын бекитүү тууралуу;
- 2010-жылдын 26-майындагы №36/8 “Улуттук банк Башкармасынын 2008-жылдын 26-ноябрындагы №42/7 “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө” жобонун жаңы редакциясын бекитүү тууралуу” токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө”;
- 2011-жылдын 27-апрелиндеги №26/1 “Улуттук банк Башкармасынын 2008-жылдын 26-ноябрындагы №42/7 “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө” жобонун жаңы редакциясын бекитүү тууралуу” токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө”;
- 2013-жылдын 27-мартындагы №9/13 “Улуттук банк Башкармасынын 2008-жылдын 26-ноябрындагы №42/7 “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө” жобонун жаңы редакциясын бекитүү тууралуу” токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө”;
- 2014-жылдын 26-мартындагы №12/11 “Улуттук банк Башкармасынын 2008-жылдын 26-ноябрындагы №42/7 “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө” жобонун жаңы редакциясын бекитүү тууралуу” токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө”.

3. Юридика башкармалыгы:

- ушул токтомдун Улуттук банктын расмий сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;
- расмий жарыялангандан кийин бул токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Токтом расмий жарыялангандан он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

5. Төлөм системасы башкармалыгы ушул токтом менен Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрүн, областык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

6. Ушул токтомдун аткарылышына контролдукту жүзөгө ашыруу милдети Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары, айым Б.Ж. Жеенбаевага ыйгарылсын.

Төраганын милдетин аткаруучу

Н. Жениш

**Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2015-жылдын 15-апрелиндеги
№ 22/4 токтомуна карата тиркеме**

**“Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төлөм системасы
боюнча комитети жөнүндө”
жобо**

1. Жалпы жоболор

1. Бул жободо Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төлөм системасы боюнча комитетинин (мындан ары – Комитет) ыйгарым укуктары, негизги милдеттери, аны түзүү жана иш тартиби аныкталат.

2. Комитет, ушул жобого ылайык Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы тарабынан Кыргыз Республикасынын төлөм системасын өнүктүрүү, жөнгө салуу жана көзөмөлдүк (оверсайт) чөйрөсүндө өз компетенциясына кирген маселелер боюнча чечимдерди кабыл алууга, ошондой эле төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын (банктык эмес уюмдар) ишин лицензиялоого, жөнгө салууга жана аларды пруденциалдык көзөмөлдөөгө ыйгарым укук чегерилген, туруктуу иштеген коллегиялдуу орган болуп саналат.

3. Комитет тарабынан кабыл алынган чечимдер Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын (мындан ары – Улуттук банк) түзүмдүк бөлүмдөрү тарабынан милдеттүү түрдө аткарылууга тийиш. Зарыл учурда Комитет маселени кароого алуу үчүн Улуттук банк Башкармасынын, Көзөмөл боюнча комитеттин отурумдарына сунуштоону демилгелеши мүмкүн.

4. Комитет өз ишин ушул жобого, ошондой эле Кыргыз Республикасынын жана Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларына таянуу менен иш алып барат.

2. Комитеттин негизги максаттары, милдеттери жана функциялары

5. Комитет тарабынан төлөм системасынын иш максаты, милдети жана аны өнүктүрүү багыттары аныкталат.

6. Кыргыз Республикасынын төлөм системасынын иш натыйжалуулугун, ишенимдүүлүгүн жана коопсуздугун камсыз кылуу үчүн аны координациялоо Комитеттин негизги максаты болуп саналат.

7. Комитеттин милдетинен болуп төмөнкү багыттар боюнча Кыргыз Республикасынын төлөм системасынын маселелерине тиешелүү чечимдерди кабыл алуу, сунуш-көрсөтмөлөрдү (корутундуларды) иштеп чыгуу жана сунуштоо саналат:

– Кыргыз Республикасынын төлөм системасын өнүктүрүүнүн негизги багыттарын аныктоо;

– төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын төлөм системасын өнүктүрүү жагында ишин координациялоо;

– кабыл алынган Кыргыз Республикасынын төлөм системасын өнүктүрүү пландарына ылайык, иш-чараларды аткаруу мөөнөттөрүнүн сакталышына жана натыйжага жетишүүсүнө контролдук жүргүзүү;

– Кыргыз Республикасынын төлөм системасына тиешелүү ченемдик укуктук базаны камсыз кылуу жана аларды өркүндөтүү ишин координациялоо;

– Кыргыз Республикасынын төлөм системасына көзөмөлдүктү (оверсайтты) ишке ашыруу боюнча чечимдерди кабыл алуу жана алардын аткарылышын контролдоо.

8. Комитеттин төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишин лицензиялоо, жөнгө салуу жана аларды пруденциалдык көзөмөлдөө жагында милдеттеринен болуп төмөнкүлөр саналат:

1) Төлөм системасы башкармалыгына төмөнкү ишкердиктерге лицензияларды берүү жагында сунуш-көрсөтмөлөрдү берүү:

– үчүнчү жактардын пайдасына өзи иш натыйжасынан болуп саналбаган, маалымат технологияларына жана электрондук каражаттарга, төлөмдөрдү өткөрүү ыкмаларына негизденген төлөм системасынын компоненттери аркылуу товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү кабыл алуу жана жүргүзүү боюнча кызматтарды көрсөтүү;

– процессинг жана клиринг борборлору тарабынан төлөм системасынын катышуучуларына үчүнчү жактардын төлөмдөрү жана эсептешүүлөрү боюнча финансылык маалыматтарды (процессинг, клиринг) кабыл алуу, иштеп чыгуу жана сунуштоо боюнча кызматтарды көрсөтүү.

2) Төлөм системасы башкармалыгына төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишине инспектордук текшерүүлөрдү жүргүзүүнүн натыйжасында сунуш-көрсөтмөлөрдү иштеп чыгуу;

3) Төлөм системасы башкармалыгына Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын бузууга жол берилген учурларда, төлөм системасынын операторлоруна жана төлөм уюмдарына карата эскертүү чараларын колдонуу жагында сунуш-көрсөтмөлөрдү иштеп чыгуу.

9. Жүктөлгөн милдеттерге ылайык Комитет төмөнкүлөрдү жүзөгө ашырат:

Стратегиялык максаттарды аныктоонун алкагында:

– төлөм системасын өнүктүрүүнүн негизги багыттарын аныктоо ишин координациялоо;

– төлөм системасына көзөмөлдүк (оверсайт) боюнча саясатты аныктоо ишин координациялоо;

– төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишине карата талаптарды белгилөөнү координациялоо;

– төлөм системасынын операторлору жана төлөм уюмдарына карата жергиликтүү сыяктуу эле, чет өлкөлүк көзөмөл органдары менен өз ара иш алып баруусун координациялоо.

9.1. Төлөм системасынын өнүктүрүү ишин координациялоонун алкагында, Комитет төмөнкүлөрдү кошо алганда, төлөм системасынын ишине тиешелүү күндөлүк маселелер боюнча чечимдерди кабыл алат:

– төлөм системасынын системалуу мааниге ээ жана анын өзүнчө компоненттеринин иш регламентин бекитүүнү;

– төлөм инструменттерин аныктоону;

– Кыргыз Республикасынын төлөм системасын өнүктүрүү жана өркүндөтүү боюнча негизги багыттарды жана долбоорлорду жүзөгө ашыруу боюнча иштерди координациялоону жана контролдукка алууну;

– Кыргыз Республикасынын төлөм системасын өнүктүрүү жана өркүндөтүү боюнча долбоорлорду бекитүү, пландарды жана мөөнөттөрдү корректировкалоо;

– төлөм системасынын банктар аралык соода системалары жана чет өлкөлүк төлөм системалары менен өз ара иш алып баруу маселелерин;

– төлөм системасында тобокелдиктерди кыскартуу боюнча чечимдердин өз убагында аныкталышына жана иштелип чыгышына контролдукту жүргүзүү;

– Улуттук банк анын операторлору болуп саналган төлөм системаларынын кызмат көрсөтүүлөрүнө тарифтерди белгилөө;

– банктык кызматтардан пайдалануучулардын укугун коргоо жагында Кыргыз Республикасынын төлөм системасынын катышуучуларынын төлөм кызматтары үчүн тариф саясаты боюнча маселелерди демилгелөө;

– башка өлкөлөрдүн улуттук төлөм системалары менен интеграция боюнча чечимдерди кабыл алуу.

9.2. Кыргыз Республикасынын төлөм системасына көзөмөлдүктү (оверсайтты) ишке ашыруунун алкагында:

– Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрүнүн төлөм системасынын ишин жөнгө салуу жана ага көзөмөлдүктү (оверсайтты) жүргүзүү ишин координациялоо;

– төлөм системасында колдонулган инструменттерди кошо алганда, төлөм системасына көзөмөлдүк (оверсайт) боюнча стратегияны аныктоо;

– Улуттук банк Башкармасынын чечими боюнча регулятивдик көзөмөлдүк чараларын колдонуу;

– системалуу мааниге ээ жана маанилүү төлөм системаларына баа берүү жыйынтыгы боюнча отчетту кароого алуу;

– төлөм системаларынын катышуучуларына карата санкцияларды колдонуу жөнүндө чечимдерди кабыл алууда банктык көзөмөл органдары жана Улуттук банктын Көзөмөл боюнча комитети менен иш алып баруу;

– Улуттук банктын Кыргыз Республикасынын бийлик органдары жана башка өлкөлөрдүн борбордук банктары менен төлөм системасынын ишине көзөмөлдүк (оверсайт) ишин координациялоо;

– Улуттук банк Башкармасы тарабынан Комитетке өткөрүлүп берилген башка маселелерди чечүү.

9.3. Кыргыз Республикасынын төлөм системасы боюнча ченемдик укуктук базаны өркүндөтүү ишин координациялоонун алкагында:

– төлөм системасынын операторлорун жана төлөм уюмдарын кошо алганда, төлөм системасынын катышуучулары менен төлөм системасына карата негизги талаптарды макулдашуу;

– ченемдик документтерди, типтүү келишим долбоорлорун кароо жана аларды бекитүү боюнча сунуш-көрсөтмөлөрдү берүү (Улуттук банк Башкармасынын токтому, Төлөм системасы боюнча комитеттин чечими ж.б.);

– төлөм системасына тиешелүү ченемдик документтер долбоорлорун иштеп чыгуу, макулдашуу жана кабыл алуу мөөнөттөрүн координациялоо.

9.4. Төлөм системасынын операторлоруна жана төлөм уюмдарына лицензия берүүнүн алкагында:

– төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын лицензия алуу үчүн сунуштаган документтерине талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү жыйынтыгы тууралуу корутундуну кароо;

– Төлөм системалары башкармалыгы тарабынан сунушталган корутундуну кароого алуу;

– төлөм системасынын операторлоруна жана төлөм уюмдарына лицензия берүү/лицензия берүүдөн баш тартуу/уруксат берүү жагында сунуш-көрсөтмөлөрдү иштеп чыгуу.

9.5. Төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишин жөнгө салуунун алкагында:

– төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишине карата талаптарды белгилөөнү координациялоо;

– төлөм системасынын операторлору жана төлөм уюмдарына карата жергиликтүү сыяктуу эле, чет өлкөлүк көзөмөл органдары менен өз ара иш алып баруусун координациялоо.

9.6. Төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишине инспектордук текшерүүлөрдү жүргүзүүнүн алкагында:

– инспектордук текшерүүлөрдүн жыйынтыгын кароого алуу;

– Кыргыз Республикасында төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын тарифтеринин монополияга каршы жөнгө салуу талаптарына ылайык келишине талдап-иликтөөлөрдү кароого алуу;

– төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишин жакшыртуу боюнча сунуш-көрсөтмөлөрдү макулдашуу.

9.7. Төлөм системасынын операторлоруна жана төлөм уюмдарына карата регулятивдик көзөмөлдүк чараларын колдонуунун алкагында төмөнкүдөй көрсөтмөлөрдү сунуштайт:

– төлөм системасынын операторлору жана төлөм уюмдары тарабынан сунушталуучу төлөм кызматтарынын айрым бир түрлөрүн токтотуу жана/же аларга карата чектөөлөрдү белгилөө боюнча;

– эгерде алар тарабынан шектүү операциялар жүргүзүлгөндүгү аныкталса, агенттер жана субагенттер аркылуу сунушталуучу төлөм кызматтарынын айрым бир түрлөрүнө лимиттерди белгилөө боюнча;

– төлөм системасынын операторлоруна жана төлөм уюмдарына карата акчалай айыптык төлөм белгилөө же Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларына ылайык башка таасир этүү чараларын колдонуу боюнча;

– Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларынын талаптарына ылайык лицензияны кайтарып алуу боюнча.

3. Комитеттин курамы

10. Комитеттин жеке курамы Улуттук банктын Төрагасынын буйругу менен бекитилет.

11. Комитеттин курамына төмөнкүлөр кирет:

– Төраганын орун басары же төлөм системасынын маселелерин түздөн-түз тескөөгө алган банк Башкармасынын мүчөсү (Комитеттин төрагасы);

– төлөм системалары ишин түздөн-түз тескөөгө алган түзүмдүк бөлүмдүн начальниги;

– банктык эсептешүү ишин түздөн-түз тескөөгө алган түзүмдүк бөлүмдүн начальниги;

– банк ишин автоматташтыруу ишин түздөн-түз тескөөгө алган түзүмдүк бөлүмдүн начальниги;

– коопсуздук жана маалымат коопсуздугу ишин түздөн-түз тескөөгө алган түзүмдүк бөлүмдүн маалымат коопсуздугу боюнча бөлүмүнүн начальниги;

– же жогоруда белгиленген милдеттерди аткарган кызмат адамдары.

12. Комитеттин отурумунда кароого алынып жаткан маселелерге жараша добуш берүү укугунда Улуттук банктын башка түзүмдүк бөлүмдөрүнүн начальниктери, ошондой эле төлөм системаларынын операторлорунун, төлөм уюмдарынын өкүлдөрү чакыртылышы мүмкүн.

13. Комитеттин Төрагасы Комитеттин ишин уюштурат жана жетектейт, Комитеттин отурумдарында кароого алынууга тийиш болгон маселелерди аныктайт, Комитеттин мүчөлөрүнө тапшырма берет.

14. Комитеттин мүчөлөрү чечимдердин жана сунуш-көрсөтмөлөрдүн долбоорлорун иштеп чыгуу боюнча тапшырмаларды аткарышат, ар кандай маселелерге талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү жана аларды талкуулоого катышышат, «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө» жобого тиешелүү башка тапшырмаларды аткарышат.

15. Комитеттин жооптуу катчысынын милдетин төлөм системасынын ишин түздөн-түз тескөөгө алган түзүмдүк бөлүмдүн төлөм системасынын ишине талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү жана аны өнүктүрүү маселеси

боюнча адис аткарат. Комитеттин отурумдарын уюштурууга жана документтердин даярдалышына карата контролдукту төлөм системасынын ишин түздөн-түз тескөөгө алган түзүмдүк бөлүмдүн начальниги жана Комитеттин төрагасы ишке ашырат.

16. Комитеттин Катчысы төмөнкү иштерди аткарат:

1) Комитеттин отурумдарынын өз убагында өткөрүлүшүн камсыз кылат, Комитеттин мүчөлөрүнө жана Улуттук банктын материалдарды даярдоо үчүн жоопкерчиликтүү түзүмдүк бөлүмдөрүнүн начальниктерине Комитеттин кезектеги отуруму өткөрүлүүчү күнү, орду жана күн тартиби жөнүндө маалымат берет;

2) Комитеттин отурумунун күн тартибинде каралуучу маселелер боюнча Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрү тарабынан сунушталган материалдар менен Комитеттин мүчөлөрүн тааныштырат;

3) Комитеттин ишине тиешелүү техникалык маселелерди жалпы координациялоо ишин камсыз кылат;

4) төмөнкү иштерди уюштурат:

– Комитеттин отурумунун жүрүшүндө аудиожаздырууну, аудиожазууларды шифрлөөнү, отурумдар протоколун жүргүзүүнү жана тариздөөнү ишке ашырат;

– Комитеттин отурумдарынан толтурулган протоколдорду Комитеттин мүчөлөрү менен макулдашат;

– Комитеттин чечимдеринен көчүрмөлөрдү даярдоону жана чечимдер менен ишке тартылган түзүмдүк бөлүмдөрдү тааныштырат;

– Комитеттин чечимдеринин аткарылышына контролдукту жүргүзөт.

4. Улуттук банктын Комитетинин ишин уюштуруу

17. Комитет өз ишин ушул Жобонун 2-бөлүгүндө белгиленген милдеттерге ылайык жүзөгө ашырат.

18. Комитеттин иши бекитилген күн тартибинин негизинде отурум өткөрүү аркылуу ишке ашырылат. Кезексиз отурум өткөрүү үчүн материалдарда чечим кабыл алууга жетиштүү болгон документтер камтылууга тийиш.

19. Комитеттин отуруму айына кеминде бир жолу, эрежедегидей эле, айдын акыркы бейшемби күнү өткөрүлөт.

20. Чейрек ичинде кеминде бир жолу Комитет төмөнкүлөрдү кароого алат:

– төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишине инспектордук текшерүүлөрдүн жыйынтыгы боюнча отчетторду;

– төлөм системасынын операторлору жана төлөм уюмдары тарабынан Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларында белгиленген талаптардын сакталышы/сакталбашы жөнүндө маалыматты;

– төлөм системасынын операторлоруна жана төлөм уюмдарына карата көрүлүүчү регулятивдик чаралар боюнча сунуштарды;

– төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишин лицензиялоо, пруденциалдык көзөмөлдүк жана инспектордук текшерүүлөр боюнча иш-чаралардын жүрүшүндө келип чыккан башка маселелерди.

21. Токтоосуз чечим кабыл алууну талап кылган Комитеттин кезексиз (пландан тышкары) отуруму Комитеттин Төрагасынын же анын милдетин аткарган адамдын же болбосо Башкарманын мүчөсүнүн же Комитеттин үч мүчөсүнүн демилгеси боюнча отурум өткөрүлүүчү күндү жана убакытты маалымдоо менен өткөрүлүшү мүмкүн. Кезексиз отурумдун жүрүшүндө ушул жободо белгиленген Комитеттин компетенциясына кирген жана токтоосуз кароого алынууга тийиш болгон кайсыл болбосун маселе кароого алынышы мүмкүн. Кезексиз отурум өткөрүү үчүн материалдарда чечим кабыл алууга жетиштүү болгон документтер камтылууга тийиш.

22. Эгерде Комитеттин отурумунда анын мүчөлөрүнүн жарымынын көбү болсо, алардын бири Комитеттин Төрагасы же анын милдетин аткарган адам болгон шартта ал ыйгарым укуктуу болуп саналат.

23. Комитеттин кароосуна коюлган маселелер боюнча чечимдер Комитеттин отурумунда катышып жаткан мүчөлөрүнүн көпчүлүгүнүн добуш берүүсү менен ачык добуш берүү аркылуу кабыл алынат. Добуш тең болгон учурда Комитеттин Төрагасынын же анын милдетин аткарып жаткан адамдын добушу чечүүчү болуп саналат.

24. Төлөм системасы боюнча комитеттин отурумдарында кароого алынуучу маселелерди талкуулоонун жыйынтыгында чечимдер төмөнкү формаларда кабыл алынат:

- Комитеттин чечими;
- Комитеттин протоколдук тапшырмасы.

25. Комитеттин отуруму боюнча протокол түзүлөт. Протоколго Комитеттин Төрагасынын, анын бардык мүчөлөрүнүн жана жооптуу катчысынын кол тамгасы коюлат. Протокол чечим кабыл алынгандан кийинки беш жумуш күнү ичинде таризделет жана макулдашылат.

26. Комитеттин чечими менен Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрү, зарыл учурларда – Комитеттин отурумунан толтурулган протоколдун көчүрмөсү түрүндө төлөм системаларынын операторлору жана төлөм уюмдары менен тааныштырылат.

27. Комитеттин протоколдук тапшырмалары Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрү тарабынан милдеттүү түрдө аткарылууга тийиш. Протоколдук тапшырмага Комитеттин жооптуу катчысынын кол тамгасы коюлат жана ал Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрүнө, төлөм системасынын операторлоруна жана төлөм уюмдарына Комитеттин отурумдарында кароого алынуучу маселелерди даярдаган жак тарабынан түзүлгөн тизмеге ылайык тааныштырылат.

28. Комитеттин иши Улуттук банк Башкармасынын тиешелүү чечиминин негизинде токтотулат.

5. Төлөм системасы боюнча комитеттин Төрагасынын жана анын мүчөлөрүнүн жоопкерчилиги жөнүндө

29. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык Комитеттин Төрагасы жана анын мүчөлөрү ушул жобонун талаптарынын сакталышы жана аткарылышы, ошондой эле Комитеттин отурумунда каралган жана кабыл алынган чечимдер үчүн жоопкерчилик тартышат.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Т. Үметалиев көч., 101
2015-жылдын 15-апрелиндеги № 22/6

Улуттук банк Башкармасынын айрым токтомдоруна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдоруна сунуш кылынган өзгөртүүлөр жана толуктоолор (кошо тиркелет) бекитилсин:

– 2004-жылдын 21-июлундагы № 18/3 «Активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга резервге тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө» Жобонун жаңы редакциясын бекитүү жөнүндө;

– 2010-жылдын 30-июнундагы №52/4 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актылары жөнүндө».

2. Токтомдун талабы ал күчүнө киргенден кийин жаңыдан берилген жана реструктуризацияланган кредиттерге да таркатылат.

3. Токтом расмий жарыялангандан он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

4. Юридика башкармалыгы:

– токтомдун Улуттук банктын расмий сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

– расмий жарыялангандан кийин бул токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

5. Көзөмөл методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгы ушул токтом менен коммерциялык банктарды, адистештирилген финансы-кредиттик мекемеси «Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКсын, Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик өнүктүрүү банкын, Улуттук банктын областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

6. Ушул токтомдун аткарылышына контролдукту жүзөгө ашыруу милдети Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары, айым Л.Дж. Орозбаевага ыйгарылсын.

Төраганын милдетин аткаруучу

Н. Жениш

**Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2015-жылдын 15-апрелиндеги
№ 22/6 токтомуна карата тиркеме**

**Улуттук банк Башкармасынын айрым токтомдорунда өзгөртүүлөр
жана толуктоолор**

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 21-июлунундагы №18/3 “Активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга резервге тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө” Жобонун жаңы редакциясын бекитүү жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилсин:

Жогоруда аталган токтом менен бекитилген “Активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга резервге тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө” Жобонун:

– 3.8-пунктунун экинчи сүйлөмүндөгү “классификациялоо категориясын” деген сөздөрдөн кийин “эгерде ушул жобо менен башкасы белгиленбесе” деген сөздөр менен толукталсын;

- төмөнкү мазмундагы 4.2.3-пункт менен толукталсын:

“4.2.3. Эгерде, аталган кредитти алган карыз алуучунун анын чогуу алгандагы кирешесинин жалпы көлөмүндө чет өлкө валютасындагы кирешелер үлүшү 75 пайыздан көбүрөөгүн түзгөн учурда, банк чет өлкө валютасындагы кредитти жок дегенде “канааттандырырлык” актив катары классификациялоого тийиш.”;

- 4.3.2-пунктунун:

9-абзацындагы “кредит” деген сөздөн кийин“;” деген белгисин “.” деген белгисине алмаштырылсын;

10-абзац алынып салынсын;

- төмөнкү мазмундагы 4.3.3 жана 4.3.4-пункттар менен толукталсын:

«4.3.3. Эгерде, аталган кредитти алган карыз алуучунун анын чогуу алгандагы кирешесинин жалпы көлөмүндө чет өлкө валютасындагы кирешелер үлүшү 50 пайыздан 75 пайызга чейин түзгөн учурда, банк чет өлкө валютасындагы кредитти жок дегенде “байкоого алынган актив” катары классификациялоого тийиш.”;

4.3.4. Эгерде, аталган кредитти алган карыз алуучунун анын чогуу алгандагы кирешесинин жалпы көлөмүндө чет өлкө валютасындагы кирешелер үлүшү кеминде 50 пайызды түзгөн учурда, банк чет өлкө валютасындагы кредитти жок дегенде “байкоого алынган актив” катары классификациялоого тийиш.”;

- 13.4-пункт төмөнкү редакцияда берилсин:

“13.4. Улуттук банк активдер боюнча РППУга чегерүлөрдүн төмөнкүдөй өлчөмдөрүн белгилейт:

Жалпы камдар:	Атайы камдар:
Нормалдуу - 0%	Субстандарттык - 25%;
Канааттандыруу - 2/2,5%	Шектүү - 50%;
Байкоого алынган активдер - 5/7,5%	Жоготуулар - 100%.

Банк, ушул жобонун 4.2.3-пунктунда көрсөтүлгөн, алар боюнча РППУ өлчөмү 2,5%ды түзүүгө тийиш болгон активдерди эске албаганда, “канааттандыруу активдер” боюнча РППУну 2% өлчөмдө түзүүгө тийиш.”

Банк, ушул жобонун 4.3.4-пунктунда көрсөтүлгөн, алар боюнча РППУ өлчөмү 7,5%ды түзүүгө тийиш болгон активдерди эске албаганда, “байкоого алынган активдер” боюнча РППУну 5% өлчөмдө түзүүгө тийиш.

Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик өнүктүрүү банкы РППУну “Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик өнүктүрүү банкы жөнүндө” мыйзамына ылайык түзөт жана чегерет.

2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2010-жылдын 30-июнундагы № 52/4 “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актылары жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй толуктоо киргизилсин:

Жогоруда көрсөтүлгөн токтом менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынан лицензия алышкан коммерциялык банктарда жана башка финансы-кредит мекемелеринде кредиттик тобокелдикти тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө” жобонун:

4-бөлүгүнүн 34-пункту төмөнкүдөй мазмундагы 34-1 пункт менен толукталсын:

“Банк, эгерде ар айлык пландаштырылган кредит боюнча төлөмдөр (негизги карыз жана пайыз төлөмдөрү) карыз алуучунун орточо айлык чогуу алгандагы кирешесине карата катышы кеминде 50 пайызды түзгөн учурда гана карыз алуучуга керектөө кредиттерин бере алат.”

ТОКТОМ

Бишкек ш., Т. Үметалиев көч., 101
2015-жылдын 15-апрелиндеги № 22/7

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын айрым токтомдоруна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдоруна сунушталган өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилсин:

- 2003-жылдын 22-октябрындагы №31/3 «Кыргыз Республикасында жеке адамдардан жана юридикалык жактардан аманаттарды кабыл алууну жүзөгө ашырууга укугу жок микрофинансылык уюмдардын активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын, чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган кам түзүүсүнүн жалпы принциптери жөнүндө» убактылуу жобо тууралуу»;
- 2006-жылдын 2-мартындагы №5/6 «Белгилүү бир критерийлерге жооп берген кредиттердин атайы классификациясын колдонуунун убактылуу тартибин» бекитүү тууралуу»;
- 2013-жылдын 25-сентябрындагы №35/14 «Аманаттарды (депозиттерди) тартпаган микрофинансылык уюмдарда кредиттик тобокелдикти тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу»;
- 2006-жылдын 12-апрелиндеги №10/6 «Кредиттик союздарда кредиттерди классификациялоо жөнүндө» жобонун жаңы редакциясын бекитүү тууралуу»;
- 2004-жылдын 21-июлундагы №18/3 «Активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын, чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган камга тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө» жобонун жаңы редакциясын бекитүү тууралуу»;
- 2004-жылдын 21-июлундагы №18/2 «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарында капитал шайкештиги стандарттарын аныктоо жөнүндө» нускоонун жаңы редакциясын бекитүү тууралуу»;

- 2014-жылдын 24-сентябрындагы №42/8 «Ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырган микрофинансылык уюмдар тарабынан активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын, чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган камга тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу»;
- 2010-жылдын 30-июнундагы №52/4 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актылары жөнүндө»;
- 2013-жылдын 25-сентябрындагы №35/13 «Операцияларды ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык жүзөгө ашырууда кредиттик тобокелдикти тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу»;
- 2006-жылдын 2-мартындагы №5/7 «Банк ишин лицензиялоо жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу».

2. Токтом расмий жарыялангандан он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

- бул токтомдун Улуттук банктын расмий сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;
- расмий жарыялангандан кийин бул токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Көзөмөл методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгы бул токтом менен коммерциялык банктарды, «Кредиттик союздардын финансылык компаниясы» ААКсын, Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик өнүктүрүү банкын, микрофинансылык уюмдарды, кредиттик союздарды, Улуттук банктын областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

5. Ушул токтомдун аткарылышына контролдукту жүзөгө ашыруу милдети Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары, айым Л.Дж. Орозбаевага ыйгарылсын.

Төраганын милдетин аткаруучу

Н.Жениш

**Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2015-жылдын 15-апрелиндеги
№ 22/7 токтомуна карата тиркеме**

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын айрым
токтондорунга өзгөртүүлөр жана толуктоолор**

1. Улуттук банк Башкармасынын 2003-жылдын 22-октябрындагы №31/3 «Кыргыз Республикасында жеке адамдардан жана юридикалык жактардан аманаттарды кабыл алууну жүзөгө ашырууга укугу жок микрофинансылык уюмдардын активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын, чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган кам түзүүсүнүн жалпы принциптери жөнүндө» убактылуу жобо тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилсин:

- аталышындагы жана бүтүндөй тексти боюнча ар кандай жөндөмөлөрдө берилген «Убактылуу жобо» деген сөздөр тиешелүү жөндөмөдө «Жобо» дегенге алмаштырылсын;

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасында жеке адамдардан жана юридикалык жактардан аманаттарды кабыл алууну жүзөгө ашырууга укугу жок микрофинансылык уюмдардын активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын, чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган кам түзүүсүнүн жалпы принциптери жөнүндө» убактылуу жобонун:

- аталышындагы жана бүтүндөй тексти боюнча ар кандай жөндөмөлөрдө берилген «Убактылуу жобо» деген сөздөр тиешелүү жөндөмөдө «Жобо» дегенге алмаштырылсын;

- 2.4-пунктунун экинчи сүйлөмү төмөнкү редакцияда берилсин:

«Топко берилген кредиттерди классификациялоо Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 2-мартындагы N5/6 токтому менен бекитилген «Белгилүү бир критерийлерге жооп берген кредиттердин атайы классификациясын колдонуу тартибине» ылайык ишке ашырылат»;

- 3.4-пунктунун он биринчи абзацындагы «же башка мүмкүнчүлүктүү ыкмада» деген сөздөр «Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын чегинде» деген сөздөр менен толукталсын;

- 3.6-1-пунктунун экинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

“- карыз алуучу-жеке адамдын, анын ичинде юридикалык жакты түзүүсүз жеке ишкердин Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан максаттуу мамлекеттик программалар боюнча берилген кредиттерден тышкары, башка финансы-кредит мекемелеринен алынган кандай болбосун башка кредит боюнча орду жабылбаган карызы болсо;”;

- 5.3-пункт төмөнкү редакцияда берилсин:

“5.3. МФУлар актив суммасынан пайыздык катышта көрсөтүлгөн

төмөнкү өлчөмдөгү чегерүүлөрдү ишке ашыруу менен классификациянын тиешелүү категориялары үчүн жалпы жана атайы РППУ түзүшөт:

Жалпы РППУ:	Атайы РППУ:
Стандарттык - 0%дан 5% чейин	Субстандарттык - 25%
Байкоого алынган активдер - 10%	Шектүү - 50%
	Жоготуулар - 100%».

2. Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 2-мартындагы N5/6 токтому менен бекитилген «Белгилүү бир критерийлерге жооп берген кредиттердин атайы классификациясын колдонуунун убактылуу тартибин» бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

- аталышындагы жана бүтүндөй тексти боюнча ар кандай жөндөмөлөрдө берилген «Убактылуу тартип» деген сөздөр тиешелүү жөндөмөдө «Тартип» дегенге алмаштырылсын;

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Белгилүү бир критерийлерге жооп берген кредиттердин атайы классификациясын колдонуунун убактылуу тартибинин»:

- аталышындагы жана бүтүндөй тексти боюнча ар кандай жөндөмөлөрдө берилген «Убактылуу тартип» деген сөздөр тиешелүү жөндөмөдө «Тартип» дегенге алмаштырылсын;

- 2-1.2-пункттун биринчи абзацындагы «ошол же» деген сөздөр алынып салынсын.

3. Улуттук банк Башкармасынын 2013-жылдын 25-сентябрындагы N35\14 «Аманаттарды (депозиттерди) тартпаган микрофинансылык уюмдарда кредиттик тобокелдикти тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Аманаттарды (депозиттерди) тартпаган микрофинансылык уюмдарда кредиттик тобокелдикти тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобонун:

- 13-пункттун 3-пунктчасынын бешинчи абзацындагы:

- «Убактылуу жободо» деген сөздөр «Жободо» деген сөздөргө алмаштырылсын;

- «Убактылуу тартибинде» деген сөздөр «Тартибинде» деген сөздөргө алмаштырылсын.

4. Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 12-апрелиндеги №10/6 «Кредиттик союздарда кредиттерди классификациялоо жөнүндө» жобонун жаңы редакциясын бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

Жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кредиттик союздарда кредиттерди классификациялоо жөнүндө» жобонун:

- 3.3-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

“3.3. Улуттук банк төмөнкүдөй кредиттерди классификациялоонун жалпы жана атайы категорияларын, ошондой эле кредиттин негизги суммасынын калдыгынан РППУ өлчөмү ченемдерин белгилейт:

Жалпы РГПУ:
Стандарттык - 0%дан 5% чейин
Байкоого алынган активдер -10%

Атайы РГПУ:
Субстандарттык - 25%
Шектүү - 50%
Жоготуулар - 100%».

3.4-1-пунктунун экинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

“- карыз алуучу-жеке адамдын, анын ичинде юридикалык жакты түзүүсүз жеке ишкердин Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан максаттуу мамлекеттик программалар боюнча берилген кредиттерден тышкары, башка финансы-кредит мекемелеринен алынган кандай болбосун башка кредит боюнча орду жабылбаган карызы болсо (*);”.

5. Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 21-июлунундагы № 18/3 «Активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга резервге тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө» Жобонун жаңы редакциясын бекитүү жөнүндө» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилсин:

Жогоруда аталган токтом менен бекитилген “Активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга резервге тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө” жобонун:

- бүтүндөй тексти боюнча “КРУБ” деген аббревиатуралар “Улуттук банк” дегенге алмаштырылсын;

- 3.6-2-пунктундагы “же башка мүмкүнчүлүктүү ыкмада” деген сөздөр “Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын чегинде” деген сөздөр менен толукталсын;

- 4.1.1-пунктча төмөнкү мазмундагы абзац менен толукталсын:

«Эгерде алар үшул жобонун 4.2-пунктунда белгиленген талаптарга жооп берсе, банктар улуттук валютадагы кредиттерди «нормалдуу активдер» катары классификациялоо мүмкүнчүлүгүнө ээ»;

- 4.2.2-пунктча төмөнкү мазмундагы абзац менен толукталсын:

“- эгерде ал кредит мурда “классификацияланган кредиттер” категориясында каралбаган болсо, кредит валютасын чет өлкө валютасынан улуттук валютага которуу аркылуу кредитти алгачкы реструктуризациялоо”;

- 4.3.2-пунктчанын тогузунчу абзацындагы «кредитти алгачкы реструктуризациялоо» деген сөздөр «, ушул жобонун 4.2.2-пунктчасында көрсөтүлгөн реструктуризациялоону эске албаганда» деген сөздөр менен толукталсын;

- 5.3.2-пункт төмөнкү мазмундагы абзац менен толукталсын:

“Актив боюнча карызды төлөө мөөнөтү 180 күнгө жана андан ашкан мөөнөткө кечиктирилсе, мындай актив “жоготуу” катары классификацияланууга тийиш”;

- 11.1-пунктундагы “берүүдө байкоого алынган кредиттер катары классификацияланат” деген сөздөр “банк аларды эң аз дегенде “байкоого алынган активдер” катары классификациялоого тийиш” дегенге алмаштырылсын;

-11.2-пункт төмөнкү редакцияда берилсин:

“11.2. Эгерде Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары жайгашкан кредит боюнча күрөөлүк камсыздоо наркы күрөөлүк камсыздоонун жалпы наркынын 50% түзсө, мындай кредит эң аз дегенде “байкоого алынган актив” катары классификацияланат”.

6. Улуттук банк Башкармасы 2004-жылдын 21-июлундагы №18/2 «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарында капитал шайкештиги стандарттарын аныктоо жөнүндө» нускоонун жаңы редакциясын бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

Жогоруда аталган токтом менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарында капитал шайкештиги стандарттарын аныктоо жөнүндө” нускоонун:

- 2.3-пунктундагы “Лавераж” деген сөз “Левераж” дегенге алмаштырылсын.

7. Улуттук банк Башкармасынын 2014-жылдын 24-сентябрындагы №42/8 «Ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырган микрофинансылык уюмдар тарабынан активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын, чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган камга тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырган микрофинансылык уюмдар тарабынан активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын, чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган камга тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө» жобонун:

- 8-пунктундагы «Убактылуу тартиби менен» деген сөздөр «Тартиби менен» дегенге алмаштырылсын.

8. Улуттук банк Башкармасынын 2010-жылдын 30-июнундагы №52/4 «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актылары жөнүндө» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынан лицензия алышкан коммерциялык банктарда жана башка финансы-кредит мекемелеринде кредиттик тобокелдиктерди тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобонун:

- 61-3-пунктунун төртүнчү абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«- банк топко берилген кредиттерге карата Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 2-мартындагы №5/6 токтому менен бекитилген Белгилүү бир критерийлерге жооп берген кредиттердин атайы классификациясын колдонуу тартибине ылайык, атайы активдерди классификациялоону жана потенциалдуу жоготуулардын, чыгым тартуулардын ордун жабууга камга тиешелүү чегерүүлөрдү колдонот.».

9. Улуттук банк Башкармасынын 2013-жылдын 25-сентябрындагы №35\13 «Операцияларды ислам банк иши жана каржылоо принциптерине

ылайык жүзөгө ашырууда кредиттик тобокелдикти тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Операцияларды ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык жүзөгө ашырууда кредиттик тобокелдикти тескөө боюнча минималдуу талаптар жөнүндө» жобонун:

- 66-пунктунун төртүнчү абзацындагы «Убактылуу тартиби менен» деген сөздөр «Тартиби менен» дегенге алмаштырылсын.

10. Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 2-мартындагы N5/7 «Банк ишин лицензиялоо жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Банк ишин лицензиялоо жөнүндө» жобонун:

- 22.4-пунктунун 3-пунктчасындагы «Убактылуу тартибинин» деген сөздөр «Тартибинин» дегенге алмаштырылсын.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Т. Үметалиев көч., 101
2015-жылдын 27-апрелиндеги № 25/1

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” мыйзамынын 19 жана 43-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чени жылдык 11,00 пайыз деңгээлинде белгиленсин.
2. Токтом 2015-жылдын 28-апрелинен тартып күчүнө кирет.
3. Экономика башкармалыгы эсептик чен өлчөмү жөнүндө маалыматтын Улуттук банктын расмий веб-сайтында бир жумуш күнү ичинде жайгаштырылышын камсыз кылсын.
4. Ушул токтомдун аткарылышына контролдук Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары Н. Жениш мырзага жүктөлсүн.

Төрага

Т. Абдыгулов

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Т. Үметалиев көч., 101
2015-жылдын 4-майындагы № 26/9

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 2-мартындагы №5/7 “Банктардын ишин лицензиялоо жөнүндө” жобону бекитүү тууралуу” токтомуна толуктоолорду жана өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине ылайык, Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 2-мартындагы №5/7 “Банк ишин лицензиялоо жөнүндө” жобону бекитүү тууралуу” токтомуна толуктоолор жана өзгөртүүлөр киргизилсин (кошо тиркелет).

2. Токтом расмий жарыялангандан кийинки он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

- токтом Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий сайтында жарыялансын;
- токтом расмий жарыялангандан кийин Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылардын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн аны Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Көзөмөл методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгы ушул токтом менен республиканын коммерциялык банктарын тааныштырсин.

5. Ушул токтомдун аткарылышына контролдукту жүзөгө ашыруу милдети Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары, айым Л. Орозбаевага ыйгарылсын.

Төрага

Т. Абдыгулов

**Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2015-жылдын 4-майындагы
№26/9 токтомуна тиркеме**

Улуттук банк Башкармасы тарабынан 2006-жылдын 2-мартында кабыл алынган №5/7 “Банктардын ишмердүүлүгүн лицензиялоо жөнүндө” жобону бекитүү тууралуу” токтомуна толуктоолор жана өзгөртүүлөр

Улуттук банк Башкармасы тарабынан 2006-жылдын 2-мартында кабыл алынган №5/7 “Банктардын ишмердүүлүгүн лицензиялоо жөнүндө” жобону бекитүү тууралуу” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилсин:

Жогоруда көрсөтүлгөн токтом менен бекитилген “Банктардын ишмердүүлүгүн лицензиялоо жөнүндө” жобосуна:

14.1-пунктунун:

1-пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«1) жогорку билимге ээ экендигин тастыктаган дипломунун болушу;»;

14-1.1-пунктунун 1-пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«1) жогорку билимге ээ экендигин тастыктаган дипломунун болушу;»;

14-1.1-пунктунун 4-пунктчасында “толук” деген сөз алынып салынсын;

15.1-пункту төмөнкү мазмундагы сегизинчи абзац менен толукталсын:

Ушул жобонун максаттарында жетекчи кызмат орду дегенден улам, иш чөйрөсү ушул жобонун 1.11-пунктуна туура келген финансы-кредит мекемесинин жана/же компаниянын жана/же финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү жөнгө салуу чөйрөсүндөгү уюмдардын түзүмдүк бөлүмүнүн жетекчисинен төмөн болбогон кызмат ордун түшүнүү зарыл. Мында чарбалык ишти жүзөгө ашырууга байланыштуу жогоруда аталган уюмдардын/компаниялардын бөлүмдөрүндө иштеген учурлар иш стажына кошулбайт.

15.2-пунктунун 1)-пунктчасынын биринчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«1) башкы бухгалтер - бухгалтердик эсепке алуу жана финансы отчеттуулугунун эл аралык стандарттарын жана ал боюнча тиешелүү сертификаттарынын болуусу жана жогоруда көрсөтүлгөн багыттардагы курстарды ийгиликтүү аяктаганын (экзамен/тесттен өтүү ж.б.у.с.) жана квалификациясын жогорулаткандыгын тастыктаган талапкерди макулдашуу тууралуу өтүнүчтүн күнүнө карата ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын уруксаты/лицензиясы бар билим берүү уюмдарынан акыркы беш жыл ичинде алынган сертификаттар же башка документтердин болуусу.»;

15.2-пунктунун 2)-пунктчасынын биринчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«2) Ички аудит кызматынын жетекчиси - Кыргыз Республикасынын аудит боюнча мыйзамдарын, аудиттин эл аралык стандарттарын жана банктардагы ички аудиттин эл аралык стандарттарын билүүгө, көрсөтүлгөн багыттар боюнча тереңдетилген окутуудан өткөндүгү жөнүндө сертификаты (күбөлүгү) болууга жана жогоруда көрсөтүлгөн багыттардагы курстарды ийгиликтүү аяктаганын (экзамен/тесттен өтүү ж.б.у.с.) жана квалификациясын жогорулаткандыгын тастыктаган талапкерди макулдашуу тууралуу өтүнүчтүн күнүнө карата ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын уруксаты/лицензиясы бар билим берүү уюмдарынан акыркы беш жыл ичинде алынган сертификаттар же башка документтердин болуусу, ошондой эле тиешелүү сертификаттар менен тастыкталган (Банктык окуу борбору, Бухгалтерлер жана аудиттер бирикмеси жана башка окуу борборлору) Финансы отчеттуулугунун эл аралык стандарттарын билүү менен аны ишинде колдонуу жөндөмдүүлүгүнө ээ болууга тийиш.»;

17.10-пункт төмөнкү редакцияда берилсин:

Документтердин белгиленген талаптарга ылайык келбеген жана документтерин толук эмес топтомун сунуштаган учурда, алар жеткире иштеп чыгууга кайра жөнөтүлөт. Банк сын-пикирлерди эске алуу менен жеткире иштелип чыккан документтерди 20 календардык күндөн кечиктирбестен, Кыргыз Республикасынын резидент эместери менен учурда – 30 календардык күндөн кечиктирбестен Улуттук банкка сунуштоого тийиш. Ушул жобонун талаптарына ылайык келбеген же толук эмес көлөмдө эки жолдон ашык документтерди сунуштаган учурда, талапкердин документтери Улуттук банк тарабынан кароого алынышына кабыл алынбайт.»;

19.2-пункт төмөнкү мазмундагы сүйлөм менен толукталсын:

«Банк, филиалдын ачылышынан кийин өткөрүлгөн акционерлердин биринчи жалпы чогулушунда филиал тууралуу тиешелүү маалыматтарды Банктын уставына камтылгандарды бекитүүгө милдеттүү.»

19.4-пункт төмөнкү мазмундагы 8)-пунктча менен толукталсын:

«8) банк тарабынан күбөлөндүрүлгөн филиал жайгаштырылуучу жай-га менчик укугун тастыктаган ижара келишиминин же документтин көчүрмөсү.»;

- 19.8-пунктунун 13-абзацы алынып салынсын;

- 21.5-пунктунун 11-абзацы алынып салынсын;

- 22.1-пунктунунда:

төртүнчү абзацындагы “он” деген сөз “жыйырма” деген сөзгө алмаштырылсын;

- 7-пунктчасы күчүн жоготту деп таанылсын;

- 17-абзацы алынып салынсын;

22.10-пунктунун 4) жана 5)-пунктчалары күчүн жоготту деп таанылсын;

22.13-пунктундагы “жана/же анын жетекчиси алмашкан учурда банк, бул тууралуу чечимин кабыл алынган” жана “жана/же 4,5” деген сөздөр алынып салынсын;

22.23-пунктунун 1-пунктчасындагы текст боюнча “жана көчмө” жана “N көчмө кассасы” деген сөздөр алынып салынсын;

23-тиркемедеги “Жетекчи/кассир тарабынан дайындалган” деген сөздөр алынып салынсын:».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Т. Үметалиев көч., 101
2015-жылдын 12-майындагы № 27/8

“Кыргыз Республикасында электрондук акча жөнүндө” жобону бекитүү тууралуу

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кароого сунушталган “Кыргыз Республикасында электрондук акча жөнүндө” жобо (кошо тиркелет) бекитилсин.

2. Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдору күчүн жоготкон катары таанылсын:

- 2007-жылдын 25-июлундагы №36/6 “Алдын ала төлөнгөн карт формасындагы электрондук акчаны пайдалануу менен төлөм кызмат көрсөтүүлөрүн сунуштоо боюнча ишти лицензиялоо жөнүндө” жобо тууралуу;
- 2008-жылдын 12-мартындагы № 10/3 “Улуттук банк Башкармасынын 2007-жылдын 25-июлундагы N 36/6 «Алдын ала төлөнгөн карт формасындагы электрондук акчаны пайдалануу менен төлөм кызмат көрсөтүүлөрүн сунуштоо боюнча ишти лицензиялоо жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна толуктоолорду киргизүү жөнүндө”;
- 2013-жылдын 25-сентябрындагы №35/19 “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө” токтомуна карата тиркеменин 2-бөлүгү.

3. Юридика башкармалыгы:

- бул токтомдун Улуттук банктын расмий сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;
- расмий жарыялангандан кийин бул токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Коммерциялык банктар жана төлөм системасынын операторлору

токтом күчүнө киргенден кийинки беш ай ичинде электрондук акча эмиссиясы, процессинги, аларды жайылтуу жана төлөө жагындагы ишин “Кыргыз Республикасындагы электрондук акча жөнүндө” жобонун талаптарына ылайык келтиришсин.

5. Токтом расмий жарыялангандан он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

6. Төлөм системалары башкармалыгы ушул токтом менен Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн, төлөм системаларынын операторлорун, төлөм уюмдарын жана республиканын коммерциялык банктарын тааныштырсын.

7. Көзөмөл методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгы ушул токтом талабына ылайык коммерциялык банктарды лицензиялоо процессин ишке ашырсын.

8. Ушул токтомдун аткарылышына контролдукту жүзөгө ашыруу милдети Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары, айым Б.Ж. Жеенбаевага ыйгарылсын.

Төрага

Т. Абдыгулов

**Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2015-жылдын 12- майындагы
№27/8 токтомуна карата тиркеме**

«Кыргыз Республикасында электрондук акча жөнүндө» жобо

**1-глава
ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР**

1. Бул жобо, Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө», «Кыргыз Республикасындагы банктар жана банк иши жөнүндө», «Кыргыз Республикасынын төлөм системасы жөнүндө», «Кыргыз Республикасында лицензиялык-уруксат берүү тутуму жөнүндө», «Терроризмди каржылоого жана кылмыш жолу менен алынган кирешелерди легалдаштырууга (изин жашырууга) каршы аракеттенүү жөнүндө» мыйзамдарына жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын (мындан ары – Улуттук банк) ченемдик укуктук актыларына ылайык иштелип чыккан.

2. Жободо коммерциялык банктар тарабынан электрондук акчаны чыгаруу, аларды жайылтуу жана нак акчага айландыруу (ордун жабуу), Кыргыз Республикасынын аймагында электрондук акчаны пайдалануу менен төлөм кызмат көрсөтүүлөрүн сунуштоо тартиби, ошондой эле системанын катышуучуларына карата негизги талаптар аныкталат.

3. Жободо ошондой эле, электрондук акчаны жайылтууну ишке ашырган, аларды пайдалануу менен кызматтарды сунуштаган жана электрондук акча чыгарган банк менен агенттик келишим түзүү аркылуу андан пайдалануу мүмкүнчүлүгү каралган жабдууну колдонуу менен электрондук акчаны которууну жүзөгө ашырган төлөм системаларынын операторлоруна, агенттерине карата талаптар белгиленет.

4. Улуттук банк Кыргыз Республикасынын аймагында коммерциялык банктарга электрондук акчаны чыгарууга лицензия берүү укугуна ээ жалгыз лицензиар болуп саналат.

**2-глава.
ТЕРМИНДЕР ЖАНА АНЫКТАМАЛАР**

5. Жободо төмөнкү терминдер жана аныктамалар колдонулат:

Электрондук акча акцептанты – бул, оператор/агент жана электрондук акча чыгарган коммерциялык банк менен түзүлгөн келишимге ылайык, электрондук акча менен операциялар ишке ашырылгандыгын тастыктаган документтерди түзүү менен товарларга же кызмат көрсөтүүлөргө төлөө үчүн электрондук акчаны кабыл алган юридикалык жак же жеке ишкер.

Электрондук акча агенти (дистрибьютор) – электрондук акча

чыгарган банк менен түзүлгөн агенттик келишимдин негизинде, ушул Жобонун шарттарына ылайык электрондук акчаны нак же нак эмес акча каражаттарына алмаштырууну, ошондой эле аларды жайылтууну ишке ашырган юридикалык жак же жеке ишкер.

Аутентификация – бул, идентификатордун (ПИН-код, логин ж.б.) дал келишин текшерүү аркылуу ошол адамдын аныктыгын такташтыруу.

Эсептешүүлөрдө электрондук акчаны пайдалануу – ээлик кылуучу программалык-техникалык каражаттарды пайдалануу менен сунушталган товарлар жана/же кызмат көрсөтүүлөр үчүн эсептешүүлөрдү жүзөгө ашыруу максатында акцептантка электрондук акчаны өткөрүп бериши.

Электрондук капчыктын идентификациялык номери – системада иштелип чыгып, анда алгач каттоодон өтүү учурунда ыйгарылган электрондук капчык эсебинин кайталангыс (уникалдуу) номери. Электрондук капчыктын идентификациялык номери боюнча электрондук акча ээси өз капчыгындагы акча каражаттарынын жылышы жана калдыктары жөнүндө маалыматты алууга, ошондой эле зарыл учурларда капчыкты блокировкалоо мүмкүнчүлүгүнө ээ.

Нак акча каражаттары – банкнот жана монета түрүндөгү акча белгилери.

Электрондук акча менен эсептешүүлөрдү жүргүзүү системасынын оператору (мындан ары – оператор) – бул, банк менен түзүлгөн келишимдин негизинде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык иш алып барган, электрондук акча менен операцияларды жүзөгө ашыруу үчүн атайы программалык камсыздоону, аппараттык жана түйүндүк жабдууларды орноткон жана/же техникалык жактан колдоого алынышын камсыздаган, процессинг жүргүзгөн юридикалык жак. Ошондой эле оператор банк менен түзүлгөн агенттик келишимдин негизинде ушул Жобонун шарттарына ылайык электрондук акчаларды жайылтууну жана нак акчага айландырууну, акцептанттар менен өз алдынча келишим түзүүнү, өзүнүн банктык эсептешүү эсеби аркылуу алар менен эсептешүүлөрдү ишке ашыра алат.

Төлөө – электрондук акча ээсинин банка/операторго/агентке карата аларда сакталган калдыктардан ашпаган электрондук акча суммасында нак же нак эмес каражаттарга электрондук акчаны алмашуу операциясы. Ошол суммада аларды төлөө жана жүгүртүүдөн алуу бир эле учурда ишке ашырылат.

Электрондук акча процессинги – эсептешүү системасынын катышуучулары ортосунда түзүлгөн тиешелүү келишимдерге ылайык, өзүндө электрондук акчаларды пайдалануу менен ишке ашырылган операциялар тууралуу маалыматтарды топтоо, иштеп чыгуу жана аларды катышуучуларга жөнөтүү ишин камтыган иш.

Эсептешүү банкы – электрондук акчаларды пайдалануу менен төлөм системасынын катышуучуларынын ортосунда өз ара эсептешүүнү жүзөгө ашырган банк.

Электрондук акчаны жайылтуу – банктын/агенттин/оператордун ээлик

кылуучуларга электрондук акчаны пайдалануу үчүн берүү боюнча кызмат көрсөтүүлөрү.

Электрондук акчаларды эсепке алуу боюнча эсептешүү эсеби – бул банктын, чыгарылган электрондук акча боюнча каражаттардын суммасын чегерүү жана электрондук акчанын ордун жабуу үчүн аларды эсептен алып салуу операцияларын ишке ашырууда гана пайдалануу үчүн ачылган эсеби. Бул эсептеги калдык бардык чыгарылган электрондук акча боюнча милдеттенмелердин жалпы суммасына барабар. Бул эсептен акча каражаттарын эсептен алып салуу чектелген жана каражаттарды бир электрондук капчыктан экинчиге которуудан улам, электрондук акчанын ордун жабууда ээлик кылуучулардын электрондук акчасы аркылуу кызмат көрсөтүүлөр/товарлар үчүн төлөмдөрдү кабыл алышкан акцептанттардын эсебине гана жүзөгө ашырылат.

Электрондук акчаны пайдалануу менен эсептешүү системасы (электрондук акча системасы) – электрондук акчанын жүгүртүлүшүн камсыз кылган чогуу алгандагы банктык жана башка институттар, аппараттык-техникалык каражаттар, эрежелер жана жол-жоболор.

Пайдалануу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылган жабдуу – бул, ээлик кылуучуларды электрондук акчаны пайдалануу менен төлөмдөрдү жүзөгө ашырууда өз электрондук капчыгынан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылган инструмент (персоналдык компьютер, уюлдук телефон же башка жабдуу).

Электрондук акча системасынын катышуучулары – банк, агент, оператор, акцептант, электрондук акча ээлери, эсептешүү банкы.

Электрондук акча эмиссиясы (мындан ары – чыгаруу) – аларга мындан ары да ордун жабуу мүмкүнчүлүгүн сунуштоо менен нак же нак эмес акча каражаттарына алмаштыруу аркылуу банктын өз электрондук акчаларын жүгүртүүгө чыгаруу иши.

Электрондук акча – программалык-техникалык жабдууда электрондук түрдө сакталган (алдын ала төлөнгөн карттар, виртуалдык алдын ала төлөнгөн карттар жана электрондук капчык электрондук акча инструменти болуп саналат), акцептанттар уюмунун жана электрондук акча эмитенти–уюмунун товарлары/кызмат көрсөтүүлөрү үчүн төлөм каражаты катары кабыл алынган акча наркы.

Электрондук капчык – анда электрондук акча суммасы жана алардын ээлик кылуучуларга таандык экендиги жөнүндө маалымат камтылган программалык камсыздоо же башка программалык-техникалык жабдуу түрүндөгү электрондук акчаны сактоо жабдуусу.

Электрондук акча эмитенти (мындан ары – банк) – бул, электрондук акча чыгарууну жүзөгө ашырган, Улуттук банктын электрондук акча чыгаруу лицензиясына ээ, ошондой эле электрондук акчаларды нак акчага айландырууга ээлик кылуучулар тарабынан сунушталган акчанын ордун жабуу боюнча шартсыз жана кайтарылып алынгыс милдеттенмелерди өзүнө алган коммерциялык банк.

3-глава.

**ЭЛЕКТРОНДУК АКЧАНЫ ПАЙДАЛАНУУ МЕНЕН КЫЗМАТ
КӨРСӨТҮҮЛӨРДҮ СУНУШТОО ТАРТИБИ**

6. Кыргыз Республикасынын аймагында электрондук акча улуттук валютада чыгарылууга тийиш. Кыргыз Республикасынын аймагында электрондук акчаны башка валютада чыгарууга тыюу салынат.

7. Электрондук акчаны пайдалануу менен акцептанттардан кызмат көрсөтүүлөрдү жана товарларды сатып алуу боюнча операцияларды ишке ашырууга, нак акча каражаттарын алууга, электрондук акчаларды бир электрондук капчыктан экинчисине которууга жана банктык эсепке электрондук акчаны которуу аркылуу алардын ордун жабууга болот.

8. Банк/оператор акцептанттардын товарлары жана кызмат көрсөтүүлөрү үчүн төлөмдөрдүн төлөнүшүн камсыз кылуу үчүн акцептанттар менен электрондук акчаны кабыл алуу келишимин түзөт, электрондук акчаны пайдалануу менен сунушталуучу кызматтардын тизмегин белгилейт. Тараптардын укуктары жана жоопкерчиликтери, ошондой эле алар ортосундагы өз ара эсептешүүлөрдү жүргүзүү тартиби келишимде белгиленет.

9. Банктын/оператордун коммерциялык уюм жана электрондук капчыктын ар бир ээлик кылуучусу менен түзүлгөн келишими болгон учурда жана Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптары сакталган шартта, ошол коммерциялык уюмдарга гана электрондук капчыкка төлөөлөрдү жана сый акыларды которууга жол берилет.

10. Ушул жобонун нормаларынын алкагында төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү жүргүзүүдө юридикалык жак менен электрондук акчаны пайдалануу укугу каралган келишим түзүлгөн шартта электрондук капчык, ички буйруктар, буйруулар жана ишеним каттар аркылуу тиешелүү түрдө таризделген уюштуруу документтерине ылайык ошол электрондук капчыкты пайдалануу укугуна ээ ыйгарым укуктуу адамды көрсөтүү менен юридикалык жакка катталат.

11. Банк/оператор ээлик кылуучуну милдеттүү түрдө аутентификациялоо менен электрондук акча системасында аны каттоодон өткөрүү учурда анын коопсуздугун камсыз кылуу чараларын көрүүгө тийиш.

12. Электрондук акча системасында катталган ар бир электрондук капчык идентификациялык номерге ээ болууга тийиш.

13. Электрондук акча менен ишке ашырылган кайсыл болбосун операция Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, бардык реквизиттерди камтыган электрондук капчык ээсинин электрондук дарегине келип түшкөн билдирүү, смс-билдирүү, төлөөнү тастыктаган кандай болбосун документ же төлөө чектери менен тастыкталууга тийиш.

§ 3.1. Электрондук акча чыгарган банкка карата коюлуучу негизги талаптар

14. Кыргыз Республикасында электрондук акча эмитентинен болуп, электрондук акча чыгарган жана ордун жабуу үчүн электрондук акча сунуштаган ээлик кылуучуларга алардын ордун жабуу боюнча шартсыз жана кайтарымызсыз милдеттенмелерди өзүнө алган банк саналат.

15. Банк электрондук акчаларды чыгарууну жана аларды иштеп чыгууну (процессинг) жүзөгө ашыруу үчүн кошумча лицензияга ээ болууга тийиш.

16. Чыгарылган электрондук акчанын суммасы, алар менен түзүлгөн келишимдерге ылайык өздүк каражаттардын же ээлик кылуучулардан же операторлордон/агенттерден алынган акча каражаттардын суммасына барабар болууга тийиш.

17. Банк электрондук акча менен эсептешүүлөр боюнча электрондук акчаны чыгаруу, жүгүртүү, иштеп чыгуу жана ордун жабуу ишин жөнгө салган эрежелерди иштеп чыгат.

18. Банк электрондук акча операторунун милдетин өз алдынча аткарат жана электрондук акча процессингин жүзөгө ашырат же болбосо оператор менен электрондук акчаны пайдалануу аркылуу эсептешүүлөрдү жүргүзүү системасынын жана ушул жобонун талаптарына, эрежелерине ылайык процессинг милдетин аткаруу келишимин түзөт.

19. Банк менен оператор ортосунда түзүлгөн келишимде төмөнкү милдеттүү шарттар камтылууга тийиш:

- оператор банкта камсыздандыруу депозитин ачууга тийиш, анын өлчөмү тараптар ортосунда түзүлгөн келишимде аныкталат же тараптар ортосунда түзүлгөн келишимде белгиленген шарттарда мүмкүн болуучу тобокелдиктердин жана жоготуулардын ордун жабууга каралган кам катары банктык гарантия болууга;
- тараптардын ишкердигинин токтотулушуна (лицензияны кайтарып алуу, банкроттук ж.б.), системада орун алган штаттан тышкаркы жагдайларга, ошондой эле форс-мажордук жагдайларга байланыштуу милдеттенмелерди аткаруу боюнча тараптардын шарттары жана жоопкерчиликтери;
- милдеттерди бөлүштүрүү жана электрондук акча системасынан пайдалануу укугу;
- системада, ага карата кине коюулар боюнча иш алып баруу шарттары жана тараптардын жоопкерчиликтери.

20. Банк өзүнүн маалымат системасынын үзгүлтүксүз ишин жана транзакцияларды жүргүзүүнүн коопсуздугун камсыз кылуу үчүн ички эрежелерди жана жол-жоболорду иштеп чыгууга тийиш. Электрондук акчаларды пайдалануу менен эсептешүү системасында колдонулган программалык жана техникалык каражаттар Улуттук банктын маалымат коопсуздугун камсыз кылуу талаптарына дал келүүгө тийиш.

21. Банк Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарына ылайык,

терроризмди (экстремизмди) каржылоого жана кылмыш жолу менен алынган кирешелерди легалдаштырууга (изин жашырууга) каршы аракеттерди көрүү боюнча талаптарды аткарууга милдеттүү.

22. Банк электрондук акча ээлери жана аларды пайдалануу менен жүзөгө ашырылган операциялар тууралуу маалыматтардын сакталышын жана купуялуулугун камсыз кылууга милдеттүү. Электрондук акча ээлери жана алардын электрондук акчалары боюнча ишке ашырылган операциялар тууралуу маалыматтар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык берилет.

§ 3.2. Операторго карата коюлуучу негизги талаптар

23. Оператор өз ишин Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, Улуттук банк тарабынан берилген лицензиянын негизинде жүзөгө ашырат жана Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларында белгиленген талаптарды аткарат.

24. Электрондук акча менен ишке ашырылган операциялар боюнча процессинг милдеттин аткаруу үчүн оператор банк менен келишим түзүүгө тийиш. Аталган келишимдин алкагында оператор ушул жободо көрсөтүлгөн талаптарга ылайык, электрондук акчаны жайылтуу жана анын ордун жабуу боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштай алат.

25. Эгерде оператор бир нече банк менен электрондук акча чыгаруу келишимин түзгөн болсо, анда ал электрондук акча системасында ар бир банк боюнча өзүнчө электрондук капчык эсебин жүргүзүүгө тийиш.

26. Оператор электрондук акча ээлери жана аларды пайдалануу менен жүзөгө ашырылган операциялар тууралуу маалыматтардын сакталышын жана купуялуулугун камсыз кылууга милдеттүү. Электрондук акча ээлери жана алардын электрондук акчалары боюнча ишке ашырылган операциялар тууралуу маалыматтар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык берилет.

27. Оператор электрондук акчаны пайдалануу менен ишке ашырылган транзакциялардын коопсуздугу жана ишенимдүүлүгү үчүн жоопкерчилик тартат.

28. Оператор өз маалымат системасынын үзгүлтүксүз ишин жана төлөмдөрдү жүргүзүү коопсуздугун камсыз кылуу үчүн ички эрежелерди жана жол-жоболорду иштеп чыгууга тийиш. Электрондук акчаларды пайдалануу менен эсептешүү системасында колдонулуучу программалык жана техникалык каражаттар Улуттук банктын маалыматтык коопсуздукту камсыз кылуу талаптарына ылайык келүүгө тийиш.

29. Оператор Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарына ылайык, терроризмди (экстремизмди) каржылоого жана кылмыш жолу менен алынган кирешелерди легалдаштырууга (изин жашырууга) каршы аракеттенүү боюнча талаптарды аткарууга тийиш.

30. Оператор электрондук капчыктардын лимиттери боюнча шарттарды, банк менен түзүлгөн келишим шарттарын, ушул Жобого

жана Улуттук банктын башка ченемдик укуктук актыларына ылайык электрондук акчаларды эсепке алуу шарттарын аткарууга тийиш.

§ 3.3. Электрондук акча үчүн белгиленген лимиттер

31. Банк/агент/оператор өз жол-жоболоруна ылайык, системада электрондук капчык ээсин каттоо аркылуу жөнөкөйлөтүлгөн идентификацияны жүргүзөт. Бир электрондук акча жабдуусундагы калдык 150 (жүз элүү) эсептик көрсөткүчтөн ашпоого тийиш.

32. Жөнөкөйлөтүлгөн идентификациялоо процессинен өткөн жактарга төмөнкү операцияларды ишке ашырууга тыюу салынат:

- идентификацияланбаган электрондук капчыктарын толтурууга;
- ордун жабууга (нак акчага айландырууга).

33. Жөнөкөйлөтүлгөн идентификациялоодон өткөн жактар үчүн транзакциялардын жалпы суммасы ай ичинде бир электрондук жабдуу боюнча 300 (үч жүз) эсептик көрсөткүчтөн ашпоого тийиш.

34. Эгерде жабдуудагы электрондук акча суммасы 150 (жүз элүү) эсептик көрсөткүчтөн ашкан болсо, анда банк Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте электрондук акча ээсин – жеке адамды идентификациялоо жана верификациялоо жол-жобосун жүргүзүүгө милдеттүү.

35. Толук идентификациялоодон өткөн бир жабдуудагы электрондук акчанын өлчөмү (суммасы) жеке адамдар үчүн улуттук валютада 500 (беш жүз) эсептик көрсөткүчтөн ашпоого тийиш.

36. Толук идентификациялоо процессинен өткөн электрондук акчаларды нак акчага айландырууда бир транзакциянын максималдуу суммасы жеке адамдар үчүн улуттук валютада 250 (эки жүз элүү) эсептик көрсөткүчтөн ашпоого тийиш.

37. Жеке ишкерлер үчүн бир электрондук акча жабдуусундагы максималдуу өлчөм (сумма) 1000 (миң) эсептик көрсөткүчтөн ашпоого тийиш.

38. Юридикалык жактар жана жеке ишкерлер толук идентификациялоо жана верификациялоо жол-жобосунан өтүүгө тийиш. Электрондук акчанын ордун жабуу юридикалык жактын жана жеке ишкердин банктык эсебинде жүзөгө ашырылат.

§ 3.4. Электрондук акчаны пайдалануу менен ишке ашырылган операцияларды (төлөмдөрдү) эсепке алуу тартиби

39. Электрондук акча менен операциялар, Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарына каршы келбеген, банктын/оператордун ички эрежелерине жана тараптар ортосунда түзүлгөн келишим шарттарына ылайык эсептешүүлөр системасында электрондук акча системасынын катышуучулары тарабынан жүзөгө ашырылат.

40. Электрондук акчаны пайдалануу менен ишке ашырылган

операциялар боюнча акча каражаттардын эсеби банктын чыгарылган бардык электрондук акчаны эсепке алуу үчүн каралган өзүнчө эсептешүү эсебинде жүргүзүлөт.

41. Электрондук акча системасында чыгарылган электрондук акча көлөмү жана суммасы, банктын бухгалтердик балансында жана тиешелүүлүгүнө жараша электрондук акчаны эсепке алуу боюнча эсептешүү эсебинде чагылдырылган көлөмгө жана суммага дал келүүгө тийиш.

42. Оператор банка ээлик кылуучулар, электрондук капчыктар, айкын убакыт ырагында ишке ашырылган транзакциялар жөнүндө маалыматтан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга милдеттүү.

43. Банк/агент/оператордун чарба жүргүзүү же башка ишкердик боюнча акча каражаттарды кабыл алуусу жана өз ара эсептешүүлөрү, ошондой эле электрондук акчаны кабыл алуу жана тейлөө учурунда алынган кайсыл болбосун комиссиялык төлөм түрлөрү банкта ачылган, электрондук акчаны эсепке алуу боюнча эсептешүү эсебинен башка эсепте жүзөгө ашырылат.

44. Банк чейрек сайын, отчеттук чейректен кийинки айдын 15 кечиктирбестен, ушул жобого карата 1-тиркемеде белгиленген формага ылайык, электрондук акчаны пайдалануу менен ишке ашырылган операциялар жөнүндө бардык зарыл отчеттордун Улуттук банка берилип турушун камсыз кылууга тийиш.

45. Улуттук банк туруктуу негизде сунушталуучу отчеттордун негизинде, ошондой эле инспектордук текшерүүлөрдү жүргүзүүдө электрондук акча менен эсептешүүлөр системасынын эрежелеринин жана ушул жобонун талаптарынын сакталышына контролдукту жүзөгө ашырат.

§ 3.5. Агенттер жана электрондук акчаларды жайылтуу

46. Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларына ылайык, банк агент менен электрондук акчаны пайдалануу менен айрым бир кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо боюнча агенттик келишим түзө алат.

47. Банк агенттик келишимдин алкагында банктын атынан иш алып барган өз агенттеринин иш-аракеттери/аракеттенбей коюусу үчүн өз ээлик кылуучулары алдында жоопкерчилик тартат.

48. Агент банктын атынан төмөнкү иштерди аткара алат:

1) электрондук акча түрүндө төлөмдөрдү жөнөтүүгө, алууга жана электрондук система аркылуу электрондук акчага байланыштуу башка кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоого;

2) электрондук акчаны пайдалануу менен кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо үчүн өздүк түйүнгө ээ болууга;

3) алардын ордун жабууну кошо алганда, электрондук акчаны пайдалануу менен кызматтарды сунуштоого, ошондой эле банк менен агент ортосунда түзүлгөн келишимде көрсөтүлгөн башка кызматтарды көрсөтүүгө.

49. Агент ар бир банк менен агенттик келишим түзгөн шартта, бир нече банкка кызматтарды сунушташы мүмкүн.

50. Банк жаңы агентти ишке тартып жаткан учурда келишимге кол коюуга чейинки 14 жумуш күнүнөн кечиктирбестен Улуттук банкка билдирүүгө милдеттүү. Эгерде келишим ага агент тарабынан кол коюлгандан кийин сунушталган болсо, ал келишимде Улуттук банк тарабынан доо коюлган учурда ал күчүн жоготкон катары тааныла тургандыгы жөнүндө пункт белгиленүүгө тийиш.

51. Банк электрондук акчаны жайылтуу үчүн агенттерди тартуу боюнча төмөнкү документтерге ээ болууга тийиш:

1) агент менен түзүлгөн келишимдин көчүрмөсү, анда Улуттук банктын талабы боюнча агенттин милдеттенмеси, маалыматтан, өз жайларынан, системаларынан жана жазууларынан пайдалануу мүмкүнчүлүгүнө каралууга тийиш;

2) электрондук акчаны пайдалануу менен кызмат көрсөтүү жана өз агенттери аркылуу алардын ордун жабуу саясатына, жол-жобосуна, анын ичинде терроризмге бөгөт коюу жана акчанын изин жашырууга каршы чараларды көрүү боюнча саясатка, жол-жобого, ошондой эле тиешелүү жоболорго жана колдонмолорго;

3) тобокелдиктерди кыскартуу үчүн пайдаланылган контролдоо чараларын кошо алганда, электрондук акча менен кызмат көрсөтүүлөргө байланыштуу тобокелдиктерге баа берүү жана агенттер аркылуу алардын ордун жабуу документтерине;

4) агенттерди окутууда пайдаланылуучу колдонмолорго жана кайсы болбосун материалдарга;

5) Улуттук банктын талабы боюнча башка маалыматтарды сунуштоого.

52. Электрондук акча менен кызмат көрсөтүүлөрдү аткаруу үчүн агентти тартууда банк төмөнкү маалыматтар камтылган эсепке алуу/ жазууларды чагылдыруу ишин жүргүзүүгө тийиш:

1) юридикалык жактын же жеке ишкердин аталышы;

2) тиешелүү мамлекеттик органдарда каттоодон өткөндүгүн тастыктаган документ;

3) агенттин кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштаган ар бир кеңсесинин телефон номерлери, айкын жайгашкан/юридикалык дареги.

53. Банк Улуттук банктын талабы боюнча өз агенттери тууралуу маалыматтардан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн сунуштоого милдеттүү.

54. Электрондук акча менен кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо үчүн агентти тарткан банк төмөнкүлөрдү аткарууга милдеттүү:

1) өз агентин тиешелүү негизде окутууга, анын ичинде агент же акцептант үчүн кардарларга кызмат көрсөтүүлөрдүн коопсуз жана натыйжалуу сунушталышын камсыз кылуу боюнча саясатты, эрежелерди жана операциялык колдонмону берүүгө;

2) өз агенттеринин ишине контролдукту жүзөгө ашырууга;

3) ар бир агент тарабынан ишке ашырылган операциялардын санын, көлөмүн жана өлчөмүн эсепке алууга.

55. Электрондук акча банк, оператор, агент тарабынан жайылтылышы мүмкүн.

56. Электрондук акчаны жайылтууда банк/агент/оператор ээлик кылуучуну тараптардын укуктары жана милдеттери, алар тарабынан жайылтылып жаткан электрондук акчанын мүнөздөмөлөрү жана ээлик кылуучудан электрондук акча үчүн төлөм алынганга чейин сунушталган кызмат көрсөтүүлөргө карата белгиленген тарифтер менен тааныштырууга тийиш.

57. Электрондук акчаны жайылтуу үчүн агент/оператор ага банк тарабынан өткөрүлүп берилген электрондук акча номиналынын суммасына барабар суммадагы акча каражаттарды банкка которот. Агентке берилүүчү сый акы өлчөмү жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөө ыкмасы банк менен агент ортосунда түзүлгөн келишимде каралат.

58. Банк, агент жана оператор ортосундагы бардык өз ара эсептешүүлөр алардын банктык эсептешүү эсептери жана/же электрондук капчыктары аркылуу жүзөгө ашырылууга тийиш.

§ 3.6. Электрондук акчанын ордун жабуу тартиби

59. Банк ээлик кылуучуга чыгарылган электрондук акчаны нак акча каражаттарына алмаштыруу же болбосо ээлик кылуучунун банктык эсебине нак эмес каражаттарды которуу аркылуу ордун жабууга милдеттүү.

60. Электрондук акчаны нак акчага айландыруу банк тарабынан сыяктуу эле, банк менен агенттик келишим түзгөн электрондук акча оператору/агенти тарабынан да жүргүзүлөт.

61. Юридикалык жактарга жана жеке ишкерлерге электрондук акчанын ордун жабуу алардын банктык эсептерине акча каражаттарын которуу жолу менен гана жүзөгө ашырылат.

62. Электрондук акчанын ордун жабуу учурунда берилген акча каражаттардын суммасы ордун жабууга сунушталган электрондук акчанын суммасына дал келүүгө тийиш. Мында банк/оператор/агент электрондук акчанын ордун жабууда акча каражаттардын төлөнө турган суммасынан ээлик кылуучу менен түзүлгөн келишимде же системанын эрежелеринде көрсөтүлгөн сый акы суммасын кармап калууга укуктуу.

§ 3.7. Электрондук акча менен операцияларды (транзакцияларды) жүргүзүүгө санкция белгилөө

63. Электрондук акча ээси мындай транзакцияны жүргүзүүгө өз макулдугун берген шартта, электрондук акча менен жүргүзүлгөн операция санкцияланган катары эсептелинет. Электрондук акча менен транзакцияларды жүргүзүүгө макулдук берүү, банк/оператор/агент менен

электрондук акча ээси ортосунда макулдашылган формада сунушталат. Ал эми мындай макулдашуу формасы жок болгон учурда, бул транзакция санкцияланбаган катары эсептелинет.

64. Акцептант тарабынан электрондук акча менен транзакцияларды жүргүзүүгө тапшырма алуусу ээлик кылуучулардан алынган тапшырма сыяктуу эле күчкө ээ жана банктын/оператордун коопсуздук боюнча жол-жоболорунда белгиленген тартипке ылайык, банк/оператор, электрондук акча ээси тарабынан текшерилиши зарыл.

65. Эгерде транзакцияларды жүргүзүү тапшырмасы коопсуздук талаптарына ылайык берилип, бирок мында электрондук акча системасы транзакцияларды туура эмес жүргүзсө, ал белгиленген лимиттен ашса, транзакцияларды жүргүзүү тапшырмасы кайталанса же башка туура эмес иштерге жол берилсе, анда эрежелерде төмөнкүлөр каралууга тийиш:

- 1) эгерде электрондук акча ээси төмөнкүлөрдү тастыктай алса:
  - өзү же анын атынан иш алып барган адам коопсуздук талаптарын сактаган болсо;
  - эгерде акцептант транзакциялар боюнча ушул жол-жоболорду аткарган болсо, анда каталарды аныктоо мүмкүн болуп, электрондук акча ээси ушул пунктка тиешелүү пунктчаларда көрсөтүлгөн тапшырма боюнча төлөөгө тийиш эмес.

2) эгерде транзакция туура эмес тапшырманын негизинде жүргүзүлсө, анда электрондук акчаны алуучу же акцептант төлөнгөн сумманы тапшырманы жөнөткөн адамга кайтарып берүүгө тийиш;

3) эгерде транзакция кайталанып ишке ашырылса, анда электрондук акча ээси транзакциянын суммасынан ашкан сумманы алуучудан өндүрүп алууга укуктуу.

66. Банк милдеттүү түрдө электрондук акча ээсине кандай болбосун чыгымдар, кыянаттык менен пайдалануу, уурдоолор же электрондук акчалардан же башка электрондук жабдуулардан санкциясыз пайдалануу же болбосо андан пайдалануу кодунун бузулгандыгы жөнүндө маалымдоонун натыйжалуу жана ыңгайлуу каражаттарын сунуштоого тийиш.

67. Банк ээлик кылуучу тарабынан билдирүүлөрдүн, анын ичинде телефон аркылуу кандай болбосун чыгымдар, электрондук акчанын же башка электрондук жабдуулардын туура эмес колдонулгандыгы, уурдалгандыгы, санкциясыз колдонулгандыгы же болбосо пайдалануу кодунун бузууга жол берилиши жөнүндө билдирүүлөрдү алгандыгын тастыктоо жол-жоболорун аткарылышын камсыз кылууга милдеттүү.

68. Банк/оператор электрондук акча ээлери алдында төмөнкүлөр үчүн жоопкерчилик тартат:

1) эгерде банк/оператор ушул бөлүктө көрсөтүлгөн электрондук акча системасында орун алган үзгүлтүктөр жөнүндө ээлик кылуучуга билдирүү талабын аткарган болсо, электрондук акча ээсинин тапшырмасына ылайык кабыл алынган транзакцияларды жүргүзүү учурунда электрондук

акча системасынын иштебей калышы үчүн чыгымдар үчүн;

2) эсептөөдө же бухгалтердик эсепке алууда жол берилген каталар үчүн.

69. Банк/оператор транзакцияны жүргүзүү учурунда кандай болбосун жеткиликтүү каражаттар аркылуу электрондук акча менен транзакцияларды жүргүзүү системасын же жабдууну пайдалануу мүмкүн эмес экендиги тууралуу электрондук акча ээсине дароо маалымдоого милдеттүү.

70. Банк/оператор транзакцияны жүргүзүү учурунда системада мурда аныкталбаган кандай болбосун үзгүлтүктөр жана электрондук акча менен транзакцияларды жүргүзүү учурунда келип чыккан проблемалар жөнүндө электрондук акча ээсине билдирүүгө милдеттүү.

71. Банк транзакцияны жүргүзүү учурунда электрондук акча ээсине техникалык үзгүлтүктөр жөнүндө алдын ала билдирген болсо, ал контролдой албаган форс-мажордук жагдайлардан же болбосо башка жагдайлардан улам электрондук акча каражаттарын которуу ишке ашырылбаса, анда банк электрондук акча ээси алдында жоопкерчилик тартпайт.

4-глава.

ЭЛЕКТРОНДУК АКЧАНЫ ПАЙДАЛАНУУ УЧУРУНДА ТОБОКЕЛДИКТЕРДИ ТЕСКӨӨ

72. Электрондук акчаны пайдалануу менен эсептешүүлөрдү жүргүзүү системасы, анын ишин жөнгө салган ички эрежелер, электрондук акчаны колдонуу жол-жоболору жана келишимдик мамилелер менен камсыз болууга тийиш. Электрондук акча системасы, Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарына ылайык, коопсуздукту камсыз кылууда тобокелдикке жол бербөө, ага бөгөт коюу жана аныктоо үчүн техникалык, уюштуруу, технологиялык коопсуздуктун тиешелүү механизмдери менен камсыздалууга тийиш.

73. Электрондук акча системасы, Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарына ылайык, терроризм жана экстремизм иштерине катыштыгы бар адамдар тизмесине кирген адамдар тарабынан жүзөгө ашырылган же аларга тиешелүү операцияларды токтотуу жана электрондук капчыктарды блокко коюу, шектүү транзакцияларды (операцияларды) аныктоо жана алдамчылык иш аракеттерден коргонуу механизмдерине ээ болуусу зарыл.

74. Электрондук акча системасы, Улуттук банктын талаптарына ылайык, Кыргыз Республикасынын төлөм системасына көзөмөлдүк жүргүзүүнүн, банктык көзөмөлдөөнүн жана акча-кредит саясатынын чегинде электрондук акча формасындагы акча жүгүртүү жөнүндө зарыл статистикалык жана маалыматтык отчетторду түзүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болууга тийиш.

75. Электрондук акча системасы, аларды колдонуу учурунда

акцептанттын жана электрондук акча ээлеринин чыгымдарын кыскартуу үчүн маалыматтарды берүүнүн өңчөйлөштүрүлгөн стандарттарын жана төлөмдөрдүн форматтарын колдонуу менен электрондук акча катышуучуларынын өз ара иш алып барган системасы (акча каражаттарынын жылышын эсепке алуу боюнча ички система) менен натыйжалуу интеграциялануу мүмкүнчүлүгүнө ээ болушу мүмкүн.

76. Электрондук акча системасы электрондук акчаны пайдаланууда катышуучулар үчүн натыйжалуу, электрондук акча ээleri үчүн баасы жеткиликтүү жана колдонууда ыңгайлуу болууга, ошондой эле, керектөөчүлөрдүн укугун коргоо талаптарына ылайык келүүгө тийиш.

77. Электрондук акча системасында операциялык тобокелдиктерди тескөө төмөнкү негизги принциптерди ишке ашырууга негизделиши зарыл:

1) системанын ишинде ички контролдук жана аудит жүргүзүү жол-жобосунун болушу, системанын иши жана ишке ашырылган транзакциялар жөнүндө маалыматтарды электрондук түрдө сактоо;

2) кызматтык нускоолорго ылайык, жүктөлгөн жоопкерчиликти аткаруу боюнча талаптарга ылайык келген квалификациялуу персоналдын болушу;

3) маалыматтардын өз убагында иштелип чыгышын, ар бир транзакция боюнча маалыматтардын эсепке алынышын жана сакталышын, ошондой эле маалыматтардын системада сакталышын жана корголушун камсыз кылган маалымат системасынын болушу;

4) кеминде электрондук акча системасынын системалуу маанилүү модулдары үчүн иш үзгүлтүксүздүгүн камсыз кылуу боюнча пландын болушу.

5 -глава.

БАНКА ЭЛЕКТРОНДУК АКЧА ЧЫГАРУУГА ЛИЦЕНЗИЯ БЕРҮҮ ТАРТИБИ

78. Лицензия алуу үчүн коммерциялык банк Улуттук банка расмий жана/же мамлекеттик тилдерде төмөнкү документтерди эки нускада сунуштоого тийиш:

1) ишкердикти жүзөгө ашыруу үчүн лицензия берүүгө өтүнүч катты;

2) документтерди сунуштоо учурунда бюджет алдында карыздын жоктугу жөнүндө салык органдарынан маалымкат;

3) электрондук акчаны жайылтуу боюнча агент менен түзүлгөн типтүү агенттик келишимдин көчүрмөсү;

4) оператор менен түзүлгөн келишимдин көчүрмөсү (эгерде эмитент оператор менен иш алып барган болсо);

5) электрондук акча боюнча калдыктарды жана анын жүгүртүлүшү жөнүндө маалыматтар базасын күн сайын жаңыртып туруу жана сактоо, аны алуу үчүн программалык камсыздоону орнотуу боюнча актынын көчүрмөсү;

б) төмөнкүлөрдү камтыган бизнес-планды:

а) маалымат системасы тууралуу маалымат (Улуттук банктын маалымат коопсуздугу талаптарына ылайык келүүсүн кошо алганда), алардын эсептерине акча каражаттары чегерилүүчү акцептанттар, агенттер тууралуу маалымат базасын түзүү жана маалыматтардын берилишин камсыз кылган инфраструктура жана электрондук акча боюнча акча каражаттардын жүгүртүлүшү жана калдыктары тууралуу жобо;

б) маалымат системасы дуушар болгон мүмкүн болуучу бардык тобокелдиктерге мониторинг жүргүзүү, аларды контролдукка алуу, аныктоо жана баа берүү, ошондой эле аларга бөгөт коюу чаралары боюнча саясатты.

7) Башкарманын Төрагасы/Директорлор кеңеши тарабынан кол коюлган (мындан ары – жетекчи) электрондук акча системасынын иштөө эрежелеринде төмөнкүдөй жоболор камтылууга тийиш:

- банк, оператор, агент жана акцептант ортосунда операцияларды жүзөгө ашыруу тартиби жөнүндө, анда бардык акча жана маалыматтык агымдардын жалпы схемасы камтылууга тийиш;
- электрондук акчаны пайдалануу учурунда финансылык жана техникалык тобокелдиктерге контролдукту уюштуруу жөнүндө;
- электрондук акчаны пайдалануу учурунда маалыматтык ресурстардан пайдалануу мүмкүнчүлүгү укугун чектөө, маалыматты коргоо жана коопсуздук системасы жөнүндө;

8) Улуттук банк өтүнүч кат ээсинин болжолдуу ишкердигин ар тараптуу, толук жана так түшүнүүсү үчүн сунуштоону туура көргөн башка документтер жана электрондук акчаларды чыгаруу материалдары.

9) лицензияны кароого алуу жана берүү үчүн төлөм ишке ашырылгандыгын тастыктаган документ.

10) лицензия алууга берилген ишеним кат.

79. Улуттук банк өтүнүч катты жана документти алган күндөн тартып алтымыш күндөн кечиктирилбеген мөөнөт ичинде өтүнүч кат ээсинин документтерин карап чыгат жана лицензияны берүү же берүүдөн баш тартуу чечимин кабыл алат. Ал эми лицензияга (2-тиркеме) Улуттук банктын Төрагасынын буйругу менен ыйгарым укук чегерилген адамдын кол тамгасы коюлат.

80. Эгерде документтер толук эмес көлөмдө сунушталса же болбосо алар ушул жободо белгиленген талаптарга ылайык келбесе, анда өтүнүч катты жана документтерди кароо мөөнөтү ушул жобонун талаптарын канааттандырган бардык документтер кайрадан кабыл алынган күндөн тартып башталат.

81. Банкка лицензия төмөнкү операциялардын түрлөрүн гана жүзөгө ашырууга берилет:

1) электрондук акчаны чыгаруу, жайылтуу жана нак акчага айландыруу;

2) Интернетти, уюлдук жана башка байланыш каражаттарын

колдонуу менен банкка берилүүчү товарлар/кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөөлөрдү жүзөгө ашыруу тапшырмаларын электрондук акча ээлеринен кабыл алуу;

3) төлөмдөр жөнүндө маалыматты кайра иштеп чыгуу жана эсепке алуу, электрондук акча боюнча акча каражаттарын төлөө жана алардын жылышы тууралуу маалыматты электрондук акча ээлеринин суроо-талабы боюнча сунуштоо;

4) келишим түзүлгөн акцептанттар менен кардарлардын атынан жана алардын тапшырмасы боюнча системада иштелип чыккан төлөмдөр боюнча эсептешүүлөрдү жүзөгө ашыруу.

82. Лицензияны берүү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тариздегилген лицензияны алууга ишеним каттын жана ыйгарым укуктуу адамдын же болбосо жетекчинин ким экендигин тастыктаган документтин негизинде жүзөгө ашырылат. Лицензия мөөнөтсүз болуп эсептелинет. Лицензия ажыратып алынгыс болуп саналат жана аны үчүнчү жактарга берүүгө тыюу салынат. Бул пункттун талаптарын бузуу лицензиянын кайтарылып алынышына алып келет.

83. Коммерциялык банктарга лицензияны берүү жөнүндө маалымат катар номер ыйгаруу менен каттоо журналында Улуттук банк тарабынан берилген лицензияларды эсепке алуу реестрине киргизилет. Колдонуудагы лицензиялар боюнча реестр Улуттук банктын сайтында жайгаштырылат.

84. Лицензия бланктары алардын колдонулушу боюнча так отчет берилүүчү документ болуп саналат. Лицензиянын бланктары Улуттук банк тарабынан эсепке алынат.

85. Эгерде лицензиянын түп нускасы жоголсо, ошондой эле лицензия бланкы жараксыз болуп калса банк үч күндүк мөөнөт ичинде лицензиянын дубликатын алууга өтүнүч кат сунуштоого милдеттүү. Ал өтүнүч катта жоголуп кеткен (жараксыз) бланктын бардык реквизиттери жана анын жоголгондугунун (жараксыз болуп калышынын) себептери көрсөтүлүүгө тийиш. Дубликат Улуттук банктагы документтердин негизинде берилет. Берилген лицензияда «Дубликат» деген белги болууга тийиш, ал эми лицензияларды эсепке алуу реестрин жүргүзүү китебиндеги лицензиянын түп нускасы жөнүндө жазуунун жанында дубликат берилгендиги жөнүндө маалымат чагылдырылат. Эгерде банк тарабынан лицензиянын жоголгон нускасы табылган болсо, ал «Дубликат» деген белгиси менен лицензияны Улуттук банкка берүүгө милдеттүү.

86. Эгерде уставга анын аталышы жана жайгашкан жери боюнча өзгөртүүлөр киргизилсе, анда банк ушул жобонун талаптарына ылайык жаңы лицензия алуу үчүн белгиленген өзгөртүүлөр кабыл алынгандан кийинки 10 жумуш күн ичинде Улуттук банкка тиешелүү тастыктоочу документтерди берүүсү зарыл.

87. Лицензия төмөнкү учурларда берилбейт:

1) өтүнүч кат ээси документтерде туура эмес маалыматтарды чагылдырса же болбосо ушул жободо көрсөтүлгөн документтер сунушталбаса. Өтүнүч кат ээси бул кемчиликтерди четтеткенден кийин ал жалпы негизде кароого алынат;

2) мыйзам аркылуу бул категориянын субъекттери үчүн лицензияда көрсөтүлгөн ишкердиктин ушул түрүн жүзөгө ашырууга тыюу салынса/уруксат берилбесе;

3) өтүнүч кат ээси Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген талаптарга ылайык келбесе;

4) өтүнүч кат ээсинин уставы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык келбесе;

5) өтүнүч кат ээсине карата соттун аталган ишкердикти жүргүзүүгө тыюу салган чечими болсо;

6) лицензияны берүү үчүн төлөө жүргүзүлбөсө;

7) лицензия алууга ыйгарым укуктуу адамда ишеним кат же тиешелүү ыйгарым укуктар чегерилген башка документтер жок болсо.

88. Лицензия берүүдөн баш тартылган учурда өтүнүч кат ээсине жазуу жүзүндө жүйөлүү себептер көрсөтүлгөн жооп берилет, мында кароого сунушталган документтердин бир нускасы кайтарылып берилбейт. Лицензияны берүүдөн баш тартуу чечими боюнча белгиленген тартипте даттануу менен кайрылууга жол берилет.

89. Кыргыз Республикасынын аймагында башка субъекттер Улуттук банктын тиешелүү лицензиясыз электрондук акча системасын уюштуруу же аны пайдалануу укугуна ээ эмес. Улуттук банктын лицензия берүү боюнча ыйгарым укуктарында лицензиянын аракетин токтотуу жана аны кайтарып алуу да камтылат.

90. Эгерде банк тарабынан ушул жободо жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген талаптардын бузууга жол берилиши аныкталган болсо, Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларына ылайык ал банкка карата таасир этүү чаралары колдонулат.

6-глава. КОРУТУНДУ ЖОБОЛОР

91. Электрондук акча чыгарууну жүзөгө ашырган банктар Улуттук банкка алар тарабынан чыгарылган жана тейлөөгө алынган электрондук акча, ошондой эле Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларында белгиленген мөөнөткө жана формаларына ылайык акча каражатынын жүгүртүүсү жөнүндө маалыматтарды берет.

92. Электрондук акча менен иш алып барган банк, агент жана оператор келишим шарттарынын, операцияларды жүргүзүү коопсуздугунун жана электрондук акчаны колдонуу эрежелеринин сакталышына контролдукту жүзөгө ашырууга милдеттүү.

93. Электрондук акча менен иш алып барган банк, агент жана

оператор тиешелүү системанын эрежелеринде белгиленген параметрлер боюнча алар тарабынан жүзөгө ашырылган операцияларга мониторинг жүргүзүүгө, ошондой эле операциялардын туура эмес жана жаңылыш ишке ашырылышын токтотуу жана/же ага бөгөт коюу жагында иш-чараларды жүргүзүүгө милдеттүү.

«Кыргыз Республикасында электрондук акча жөнүндө» жобого карата 1-тиркеме

_____ (банктын аталышы, банктын коду/оператору)

электрондук акчаны чыгаруу жана аны жүгүртүүгө байланыштуу ишкердиги тууралуу _____ чейреги үчүн отчету

Жеке адамдар (агенттик түйүндүн саны көрсөтүлсүн)

Түрү	Оператору	Продуктунун аталышы	Пайдалануучулардын саны (электрондук капчыктардын саны)	Отчеттук мезгилдин акырына карата электрондук акчанын көлөмү	Бир электрондук капчыктан акча каражаттарын которуу		Электрондук акчаны нак акчага айландыруу		Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөө		Электрондук капчыктарды толтуруу	
					Транзакция саны	Транзакция көлөмү	Транзакция саны	Транзакция көлөмү	Транзакция саны	Транзакция көлөмү	Транзакция саны	Транзакция көлөмү
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
E-money												
Жыйынтыгы												

Байланышуучу адам _____

(Аты-жөнү, телефон номери)

Башкарманын төрагасы _____

(кол тамгасы) (аты-жөнү)

Мөөрү

_____ (банктын аталышы, банктын коду/оператору)
 электрондук акчаны чыгаруу жана аны жүгүртүүгө байланыштуу ишкердиги тууралуу
 _____-жылдын _____ чейреги үчүн отчету

Юридикалык жактар-ээлик кылуучулар, акцептанттар жана жеке ишкерлер боюнча агенттик түйүн

Түрү	Оператору	Продуктунун аталышы	Пайдалануучулардын саны (электрондук капчыктардын саны)	Отчеттук мезгилдин акырына караган электрондук акчанын көлөмү	Бир электрондук капчыктан акча каражаттарын которуу		Электрондук акчаны нак акчага айландыруу		Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөө		Электрондук капчыктарды толтуруу	
					Транзакция саны	Транзакция көлөмү	Транзакция саны	Транзакция көлөмү	Транзакция саны	Транзакция көлөмү	Транзакция саны	Транзакция көлөмү
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
E-money												
Жыйынтыгы												

Байланышуучу адам _____ (аты-жөнү, телефон номери)

Башкарманын төрагасы _____ (кол тамгасы) (аты-жөнү)

Мөөрү

**«Кыргыз Республикасында электрондук
акча жөнүндө» жобого карата
2-тиркеме**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК БАНКЫ
Электрондук акчаны чыгаруу укугуна
N ____ЛИЦЕНЗИЯ

_____ (коммерциялык банктын толук аталышы)

_____ берилген.

_____ (коммерциялык банктын кыскартылган аталышы)

_____ (жайгашкан жери: өлкөсү, областы, калктуу пункту, көчөсү, үйү, батири, тел. номери)

Мамлекеттик каттоодон өткөндүгү тууралуу күбөлүк _____ берилди.
(сериясы, номери)

Идентификациялык коду: _____
(берилген күнү, ким тарабынан берилген)

Коммерциялык банктын улуттук валютада _____

банктык операцияларды жүргүзүү укугуна карата лицензиясы.

Коммерциялык банктын чет өлкө валютасында _____

банктык операцияларды жүргүзүү укугуна карата лицензиясы.

Бул лицензия _____ ,

(коммерциялык банктын кыскартылган аталышы)

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык электрондук акчаны чыгарууга, анын ичинде:

- электрондук акчанын чыгарылышы, жайылтылышы жана алардын нак акчага айландырылышы;

- электрондук акча ээлеринен Интернет, уюлдук жана башка байланыш каражаттарын пайдалануу менен банк тарабынан товарлар/кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдү жүргүзүүгө тапшырмаларды кабыл алууга;

- электрондук акча менен өткөн транзакцияларды иштеп чыгуу (процессинг);

- ээлик кылуучулардын атынан жана алардын тапшырмасы боюнча системада иштелип чыккан төлөмдөр боюнча келишимдер түзүлгөн акцептанттар менен эсептешүүлөрдү жүргүзүүгө укук берет.

Лицензиянын аракеттенүү мөөнөтү чектелген эмес.

Лицензиянын көчүрмөлөрү жараксыз болуп эсептелет.

Бул лицензия ага кол койгон күндөн тартып күчүнө кирет.

Лицензия катталды (күнү, айы, жылы).

Бланктын N _____ сериясы _____

_____ (Улуттук банктын кызмат адамы)

_____ (кол тамгасы)

_____ (аты-жөнү)

Мөөрү

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

**Бишкек ш., Т. Үметалиев көч., 101
2015-жылдын 25-майындагы № 28/2**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» мыйзамынын 19 жана 43-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чени жылдык 9,50 пайыз деңгээлинде белгиленсин.

2. Токтом 2015-жылдын 26-майынан тартып күчүнө кирет.

3. Экономика башкармалыгы эсептик чен өлчөмү жөнүндө маалыматтын Улуттук банктын расмий веб-сайтында бир жумуш күнү ичинде жайгаштырылышын камсыз кылсын.

4. Ушул токтомдун аткарылышына контролдук Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Терагасынын орун басары Н.Жениш мырзага жүктөлсүн.

Терага

Т. Абдыгулов

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
от 15 апреля 2015 года № 22/3

Об утверждении Положения «О минимальных требованиях по предоставлению дистанционных банковских и платежных услуг в Кыргызской Республике»

В соответствии со статьями 7 и 43 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики», с Законом «О платежной системе Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Положение «О минимальных требованиях по предоставлению дистанционных банковских и платежных услуг в Кыргызской Республике» (прилагается).

2. Юридическому управлению:

- опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

3. Управлению платежных систем довести настоящее постановление до сведения структурных подразделений, областных управлений и представительства Национального банка в Баткенской области, коммерческих банков Кыргызской Республики, ЗАО «Межбанковский процессинговый центр», операторов платежных систем и платежных организаций.

4. Настоящее постановление вступает в силу по истечении трех месяцев со дня официального опубликования.

5. Контроль исполнения настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Б. Ж. Жеенбаеву.

И.о. Председателя

Н. Жениш

**Приложение к постановлению
Правления Национального банка
Кыргызской Республики
от 15 апреля 2015 года № 22/3**

**Положение
“О минимальных требованиях по предоставлению
дистанционных банковских и платежных
услуг в Кыргызской Республике”**

Глава 1. Общие положения

1. Настоящее Положение “О минимальных требованиях по предоставлению дистанционных банковских и платежных услуг в Кыргызской Республике” (далее по тексту – Положение) разработано в соответствии с Законами «О Национальном банке Кыргызской Республики», «О банках и банковской деятельности в Кыргызской Республике», «О противодействии финансированию терроризма и легализации (отмыванию) доходов, полученных преступным путем» (далее - Закон «О ПФТ/ОД»), «О лицензионно-разрешительной системе в Кыргызской Республике», «О платежной системе Кыргызской Республики», и другими нормативными правовыми актами Кыргызской Республики.

2. Настоящее Положение устанавливает минимальные требования по оказанию коммерческими банками, операторами платежных систем и платежными организациями, а также иными специализированными финансово-кредитными учреждениями, регулируемые Национальным банком Кыргызской Республики (далее – Национальный банк), дистанционных банковских и платежных услуг.

3. В рамках настоящего Положения, дистанционные банковские и платежные услуги предоставляются удаленно по каналам связи посредством персональных компьютеров, мобильных телефонов, банкоматов (АТМ-банкинг), электронных терминалов, в том числе автоматизированных терминалов самообслуживания (cash-in) и иными способами, не противоречащими законодательству Кыргызской Республики.

Глава 2. Общие термины и определения

4. В рамках настоящего Положения используются следующие термины и определения:

1) Дистанционные банковские и платежные услуги (дистанционный банкинг) - услуги, оказываемые поставщиком пользователю на основании распоряжений последнего, передаваемых поставщикам услуг удаленным способом (интернет-банкинг, домашний-банкинг, мобильный банкинг и другие) для управления пользователем своим банковским сче-

том либо электронным кошельком, с использованием программно-технических и телекоммуникационных средств, а также получение информации о проведенных операциях и остатках денежных средств.

2) Поставщик дистанционных банковских и платежных услуг (поставщик услуг) – банки, операторы платежных систем и платежные организации и иные специализированные финансово-кредитные учреждения, имеющие лицензию Национального банка на осуществление отдельных банковских операций и проведение платежей в пользу третьих лиц (платежные услуги), предусмотренной законодательством Кыргызской Республики.

3) Пользователь дистанционных банковских и платежных услуг (пользователь) – физическое или юридическое лицо либо индивидуальный предприниматель, использующий дистанционные банковские и платежные услуги для удаленного управления своим банковским счетом или электронным кошельком.

4) Электронный кошелек – хранилище электронных денег, представляющее собой программное обеспечение или иное программно-техническое устройство, в котором имеется запись о сумме электронных денег и их принадлежности держателю.

5) Аутентификация – это установка подлинности лица путем проверки подлинности предъявленного идентификатора (ПИН-код, логин и др.).

6) Персональный идентификационный номер – персональный код, присвоенный пользователю для дистанционного банкинга.

7) Информационная система – комплекс технических средств, программное и организационное обеспечение для предоставления дистанционных банковских и платежных услуг.

Глава 3. Требование к поставщикам услуг

5. Поставщик услуг для оказания услуг дистанционного банкинга должен, как минимум:

- разработать и утвердить внутренние нормативные документы, определяющие порядок и условия предоставления дистанционных банковских и платежных услуг;
- обеспечить эффективный контроль за процессом предоставления данных услуг и сохранность денежных средств пользователей;
- разработать внутреннюю политику информационной безопасности определяющую ответственность поставщиков услуг при взаимодействии с пользователями;
- разработать типовые договора между поставщиками услуг дистанционного банкинга и пользователями;
- соблюдать требования по противодействию отмыванию денег и финансированию терроризма в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

6. Поставщик услуг должен предоставлять своему пользователю

сведения по обеспечению безопасности при осуществлении операций в рамках предоставления дистанционных банковских и платежных услуг и защите персональных данных, приведенных в Приложении 1 настоящего Положения.

7. Поставщик услуг должен регулярно проводить оценку качества предоставляемых услуг дистанционного банкинга, для обеспечения необходимого уровня доверия пользователей при предоставлении дистанционного банкинга.

8. Поставщик услуг должен обеспечить непрерывность своей деятельности и доступность к услуге в соответствии с условиями, установленными в договоре. При проведении профилактических и технических работ поставщик услуг обязан своевременно уведомлять пользователя.

9. Поставщик услуг должен разработать и поддерживать в актуальном состоянии положение о порядке взаимодействия и реагирования при возникновении внештатных ситуаций в соответствии с нормативными правовыми актами Национального банка.

Глава 4. Требования при оказании дистанционных банковских и платежных услуг

10. Дистанционный банкинг должен предоставляться на основании письменного договора между пользователем и поставщиком услуг или договора публичной оферты, в котором должны быть указаны, как минимум:

- в случае предоставления услуг по удаленному управлению банковскими счетами или электронными кошельками с полной идентификацией - персональные данные пользователя (фамилия, имя, отчество, паспортные данные (или другие документы, удостоверяющие личность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики) и другие личные данные пользователя, позволяющие его идентифицировать);
- перечень предоставляемых услуг;
- способы предоставления дистанционных банковских и платежных услуг и получения доступа к ним (через Интернет, каналы связи, телефон (мобильное устройство), персональный компьютер и другие устройства);
- права, обязанности и ответственность пользователя и поставщика услуг;
- типы и размер комиссий, подлежащих оплате пользователем;
- периодичность (как минимум, один раз в месяц) и способы предоставления поставщиком выписок о движении денежных средств и остатке на банковском счете или электронном кошельке;
- основные требования по соблюдению безопасности пользователем, включая порядок аутентификации и подтверждения прав клиента на использование дистанционных банковских и платеж-

ных услуг (использование ПИН-кода, паролей, лимиты, действия пользователя в случае утери и кражи устройств доступа);

- процедура информирования поставщика услуг о факте утери, хищения или использования устройств доступа неуполномоченным лицом;
- распределение ответственности между поставщиками услуг и пользователями услуг при утере, хищении или использовании устройств доступа посторонним лицам;
- условия приостановления и прекращения доступа к дистанционному банкингу;
- способы оповещения клиента в случае изменения условий договора;
- номера телефонов для обслуживания клиентов;
- распределение рисков и ответственности между сторонами в случае нарушения процедур безопасности или других условий договора;
- порядок рассмотрения споров, предоставления/приема жалоб и претензий пользователя, условия их рассмотрения и решения.

11. В случае предоставления услуг с использованием электронных кошельков с не полной идентификацией, платежи должны проводиться в соответствии с лимитами, установленными в нормативных правовых актах Национального банка.

12. При предоставлении услуг голосового банкинга поставщик услуг должен обеспечить аудио-запись всех переговоров с пользователями и уведомлять их путем отправки на электронный адрес либо SMS - оповещением об исполнении поручения;

13. При осуществлении доступа и обслуживании с использованием банкоматов (АТМ – бандинг) и автоматизированных платежных терминалов (платежный терминал):

1) Доступ к АТМ – банкингу осуществляется посредством банковских платежных карт и других платежных инструментов для получения наличных денежных средств, осуществления денежных переводов и других безналичных платежей, получения информации по совершенным транзакциям по банковскому счету, и выдачи чека либо SMS – информирования по всем видам произведенных транзакций на мобильный телефон, согласно договору с пользователем.

2) АТМ/платежный терминал пересылает данные о транзакции информационной системе поставщика услуг. После завершения обработки транзакции, АТМ/платежный терминал должен выдать по запросу пользователя чек, содержащий следующие обязательные реквизиты:

- номер чека;
- дата и время проведения транзакции/платежа;
- сумма транзакции/платежа;
- размер комиссии.

3) Поставщик услуг при предоставлении дистанционных банковских

и платежных услуг через АТМ/платежные терминалы самообслуживания должен:

- информировать клиентов о возможных рисках, связанных с использованием банкоматов и платежных терминалов, а также о мерах предосторожности;
- в местах установления банкоматов и платежных терминалов регулярно проводить проверки по безопасности и документировать результаты проверок;
- организовать центры поддержки (Call-center) и обеспечить их ежедневную и непрерывную работу;
- поместить на банкомате или платежном терминале указатель принадлежности банка, логотипы платёжных систем, карты которых принимаются к обслуживанию банкоматом или платежным терминалом.

14. Требования при обслуживании через интернет-банкинг.

1) При обслуживании пользователя через интернет-банкинг, поставщик услуг должен, как минимум:

- информировать клиентов о возможных рисках и о мерах предосторожности;
- использовать защищенные сетевые протоколы;
- применять механизмы по предотвращению мошеннической подмены веб-страниц сервера интернет-банкинга;
- использовать многофакторную идентификацию (например, пароль/код/одноразовый код, и персональный идентификационный номер);
- применять политику, предусматривающую использование сложных паролей и их регулярное изменение;
- использовать механизмы предотвращения автоматического подбора паролей;
- использовать механизмы блокировки сеанса соединения с сервером интернет-банкинга при бездействии пользователя сверх установленного промежутка времени.

15. Требования при обслуживании через мобильный банкинг/мобильный телефон.

1) Поставщик услуг при подключении услуги мобильного банкинга пользователю должен иметь соответствующие договоры с операторами сотовой связи и предусмотреть в договоре, как минимум, следующее:

- условия регистрации и идентификации пользователя у поставщика услуг (банковский счет, электронный кошелек, идентифицированная SIM карта - клиента);
- правила и процедуры безопасности при проведении платежей с использованием мобильных устройств (недопущение передачи информации третьим сторонам без согласия пользователя при обмене и передаче сообщений между пользователем и поставщиками услуг; обеспечение конфиденциальности при передаче фи-

нансовых сообщений и платежей);

- порядок доступа для осуществления платежей;
- другие условия, установленные в пункте 10 настоящего Положения.

16. Все платежи, осуществляемые через дистанционный банкинг, считаются подтвержденными и окончательными (безусловными и безотзывными) с момента завершения взаиморасчетов в соответствующей системе поставщика услуг и проведения окончательных расчетов. Для пользователя платеж считается безотзывным в момент получения подтверждения о принятии платежа к исполнению и выдачи чека, карт-чека, получения SMS -подтверждения, и окончательным - в момент ввода денежных средств в купюроприемник платежного терминала или списания средств с банковского счета или электронного кошелька пользователя и одновременного зачисления на счет получателя.

17. Пользователь может опротестовать транзакцию, проведенную в системе дистанционного банкинга, подав поставщику услуг заявление в соответствии с условиями договора. Поставщик услуг осуществляет отмену транзакции согласно регламенту и порядку работы соответствующей платежной системы, если иное не предусмотрено условиями договора.

18. Поставщик услуг обязан до момента подписания договора на оказание услуг дистанционного банкинга или перед началом оказания таких услуг, ознакомить пользователя с правилами пользования дистанционным банкингом и тарифами на оказываемые услуги.

Глава 5. Управление рисками

19. Поставщик услуг должен осуществлять контроль за рисками, возникающими в процессе деятельности и совершенствовать политику управления рисками, возникающими при предоставлении дистанционного банкинга в соответствии с нормативными правовыми актами Национального банка.

20. Поставщик услуг должен разработать и внедрить комплексную систему по обеспечению информационной безопасности дистанционного банкинга.

21. Система информационной безопасности дистанционного банкинга, как минимум, должна содержать следующие аспекты:

- выявление и оценка рисков, связанных с предоставлением дистанционных банковских и платежных услуг;
- определение мер по снижению рисков, в том числе, применение соответствующих технологий идентификации клиента и норм внутреннего контроля;
- определение мер по защите информации клиента от несанкционированного доступа и обеспечение целостности данной информации;

- оценка мер по информированию клиентов;
- определение и оценка лимитов по транзакциям по банковским счетам, электронным кошелькам;
- контроль осуществления транзакций по лимитам, установленным по открытию и проведению платежей через электронные кошельки.

22. Поставщик услуг, по мере необходимости, обязан корректировать и обновлять свою систему информационной безопасности в соответствии с любыми изменениями в технологии предоставления дистанционного банкинга, при обнаружении уязвимости в информационных системах, для обеспечения при возникновении внешних или внутренних угроз мошенничества, конфиденциальности и целостности информации.

23. Поставщик услуг должен представлять в Национальный банк информацию о правонарушениях и фактах мошенничества при предоставлении дистанционного банкинга в соответствии с установленными требованиями нормативных правовых актов Национального банка.

24. Поставщик услуг должен обеспечить своевременное обновление и модернизацию систем безопасности согласно утвержденным внутренним процедурам.

25. Для обеспечения идентификации своих пользователей, Поставщик услуг должен применять методики по снижению возможных рисков. Поставщик услуг должен отслеживать, оценивать и внедрять новые технологии идентификации клиента, а также в зависимости от вида операции и уровня доступа обеспечивать внедрение соответствующих изменений в систему идентификации клиента на основе существующих факторов риска. Если оценка риска определяет недостаточный уровень безопасности при применении идентификационных мер, основанных на единичном факторе (например пароль/код), поставщикам следует использовать многофакторные меры идентификации (например, пароль/код/одноразовый код, номер карты и персональный идентификационный номер).

26. Применение соответствующих способов идентификации должны быть определены в процессе оценки рисков. Используемые способы должны учитывать следующие аспекты: вид систем дистанционных банковских и платежных услуг (информационный или операционный), разновидность систем (АТМ - бандинг, системы «клиент-банк», интернет-банкинг, мобильный бандинг, домашний бандинг и другие) статус клиента (юридическое или физическое), вид операций разрешенных системой, объём и количество операций.

27. При предоставлении услуг по удаленному управлению банковскими счетами или электронными кошельками с полной идентификацией поставщик должен соответствовать общепринятым правилам “Знай своего клиента”, установленным нормативными правовыми актами Национального банка, в том числе требующих личное присутствие пользователя.

Глава 6. Система мониторинга и оценка операций

28. Поставщик услуг при предоставлении дистанционных банковских и платежных услуг должен иметь систему мониторинга, способную определять неавторизованные действия в информационных системах.

29. Поставщик услуг для определения неавторизованных действий, выявления вторжений в информационную систему, восстановления событий и отслеживания хода нарушения безопасности информационной системы должен вести электронные регистрационные журналы.

30. Поставщик услуг должен незамедлительно приостановить доступ к банковскому счету или электронному кошельку пользователя при обнаружении фактов несанкционированного доступа или неавторизованных действий.

31. В целях обеспечения контроля и управления безопасностью информационной системы, независимый орган (то есть, внутренний, при наличии сертифицированного специалиста по IT – аудиту (или внешний аудит) должен проводить анализ отчетов, в которых должны быть отражены меры по обеспечению информационной безопасности.

Глава 7. Заключение

32. Поставщик услуг должен письменно уведомить Национальный банк о предоставлении дистанционного банкинга, включающий в себя перечень банковских и платежных услуг.

33. Все взаимоотношения между пользователем и поставщиком услуг, не определенные в настоящем Положении, должны быть оговорены в договоре с поставщиком услуг.

Приложение 1

Информация для пользователей дистанционных банковских и платежных услуг

Для обеспечения безопасности в процессе проведения операций в рамках дистанционных банковских и платежных услуг и защиты персональных данных, клиенты должны быть проинформированы о своих обязанностях и ответственности.

1. Клиент при использовании интернет-банкинга должен:

1) использовать безопасный логин и пароль/персональный идентификационный номер, при этом не раскрывать посторонним лицам свой логин, пароль и персональный идентификационный номер;

– не хранить свой логин, пароль и персональный идентификационный номер на устройствах доступа (персональный компьютер, мобильный телефон, и т.д.) или других незащищенных носителях;

– периодически менять код, пароль и персональный идентификационный номер, не использовать пароли с низким уровнем защиты, такие как имя или дата рождения. Пароль должен содержать комбинацию, состоящую из не менее 6 знаков: букв (прописных и заглавных), специальных символов и цифр.

2) обеспечить конфиденциальность личной информации, при этом:

– не раскрывать личную информацию (номер телефона или паспорта, номер банковского счета или адрес электронной почты) посторонним лицам.

3) сохранять информацию об электронных операциях, при этом:

– необходимо регулярно проверять историю операций и выписки для отслеживания ошибок или неавторизованных операций по счету;

– незамедлительно информировать поставщика дистанционных банковских и платежных услуг о любых случаях неавторизованного использования счета или проведения операций.

4) проверять правильность и безопасность веб-страницы, при этом:

– перед осуществлением любых он-лайн операций или предоставление личной информации должен убедиться, что используется правильная веб-страница интернет-банкинга и мобильного банкинга. Необходимо остерегаться фальшивых веб-страниц, созданных в целях мошенничества;

– должен убедиться в безопасности веб-страницы, проверив наличие Унифицированных Указателей Ресурсов (URL), которые должны начинаться с «https», а на статусе интернет-браузера должен появиться знак защищенного соединения;

– всегда вводить URL веб-страницы непосредственно в интернет-браузер. Избегать перенаправления или ссылки на другие ненадежные страницы;

– по возможности, использовать программу, которая автоматически

шифрует или кодирует передаваемую информацию в процессе осуществления электронных операций.

5) защитить свое устройство доступа (персональный компьютер, мобильный телефон и т.д.) от несанкционированного доступа и вредоносных программ, при этом следить за регулярным обновлением антивирусной программы и ее постоянной работой;

6) необходимо покинуть сайт, где осуществляются электронные операции, даже если компьютер оставлен без присмотра на короткий срок;

– не забывать выходить из системы после осуществления электронных операций;

7) ознакомиться с политикой безопасности системы интернет банкинга:

– необходимо внимательно ознакомиться с условиями системы интернет банкинга относительно осуществления платежей, переводов, дебетования/ кредитования счета и другими условиями банковского обслуживания;

– перед вводом личной финансовой информации системы интернет банкинга, необходимо внимательно ознакомиться с условиями использования или распространения данной информации.

2. Клиент при использовании мобильного банкинга должен:

– не раскрывать свой персональный идентификационный номер мобильного банкинга (ПИН) посторонним лицам;

– периодически менять свой персональный идентификационный номер, используемый для мобильного банкинга;

– не позволять другим использовать свой мобильный телефон, через который осуществляется банковская операция;

– при потере или краже мобильного телефона, нужно незамедлительно сообщить в обслуживающую кредитную организацию;

– не отправлять свою личную информацию, особенно пароль или персональный идентификационный номер через электронную почту, социальные сети и другие средства электронного обмена данными;

– незамедлительно сообщить поставщику услуг при возникновении любых вопросов относительно безопасности банковского счета.

Необходимые меры для обеспечения безопасного хранения карт, их реквизитов, персонального идентификационного номера и безопасности других данных определены в нормативных правовых актах Национального банка.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
от 15 апреля 2015 года № 22/4

Об утверждении Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики»

В соответствии со статьями 7 и 43 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики», Законом «О платежной системе Кыргызской Республики», Законом «О лицензионно-разрешительной системе в Кыргызской Республике», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Положение «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» (прилагается).

2. Признать утратившими силу следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики:

- «Об утверждении новой редакции Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» от 26 ноября 2008 года №42/7;
- «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении новой редакции Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» от 26 ноября 2008 года №42/7» от 26 мая 2010 года №36/8;
- «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении новой редакции Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» от 26 ноября 2008 года №42/7» от 27 апреля 2011 года №26/1;
- «О внесении дополнений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении новой редакции Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» от 26 ноября 2008 года №42/7» от 27 марта 2013 года №9/13;
- «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении новой редакции Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» от 26 ноября 2008 года №42/7» от 26 марта 2014 года № 12/11.

3. Юридическому управлению:

- опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

5. Управлению платежных систем Национального банка Кыргызской Республики довести настоящее постановление до сведения структурных подразделений, областных управлений и представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области Кыргызской Республики.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Жеенбаеву Б.Ж.

И.о. Председателя

Н. Жениш

**Приложение к постановлению
Правления Национального банка
Кыргызской Республики
от 15 апреля 2015 года № 22/4**

**Положение
«О Комитете по платежной системе
Национального банка Кыргызской Республики»**

1. Общие положения

1. Настоящее Положение определяет полномочия, основные задачи, функции, порядок формирования и деятельности Комитета по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики (далее Комитет).

2. Комитет является постоянно действующим коллегиальным органом, который уполномочен Правлением Национального банка Кыргызской Республики (далее Национальный банк) в соответствии с настоящим Положением принимать решения по вопросам своей компетенции в сфере развития, регулирования и надзора (оверсайта) за платежной системой Кыргызской Республики, а также лицензирования, регулирования и пруденциального надзора за деятельностью операторов платежных систем и платежных организаций (небанковских организаций).

3. Решения, принимаемые Комитетом, являются обязательными к исполнению для структурных подразделений Национального банка. В случае необходимости Комитет может инициировать внесение вопроса для рассмотрения на заседании Комитета по надзору, Правления Национального банка.

4. В своей деятельности Комитет руководствуется настоящим Положением, а также нормативными правовыми актами Кыргызской Республики и Национального банка.

2. Основные цели, задачи и функции Комитета

5. Комитет определяет цель, задачи функционирования и основные направления развития платежной системы.

6. Основной целью Комитета является координация работы платежной системы Кыргызской Республики для обеспечения её эффективности, надежности и безопасности.

7. Задачами Комитета по вопросам функционирования и развития платежной системы Кыргызской Республики являются принятие решений, выработка и представление рекомендаций (заключений) по следующим направлениям:

– определение основных направлений развития платежной системы Кыргызской Республики;

- координация деятельности операторов платежных систем и платежных организаций по развитию платежной системы;

- контроль соблюдения сроков и достижения результатов исполнения мероприятий в соответствии с утвержденными планами по развитию платежной системы Кыргызской Республики;

- координация деятельности по обеспечению и совершенствованию нормативной правовой базы по платежной системе Кыргызской Республики;

- принятие решений по осуществлению надзора (оверсайта) за платежной системой Кыргызской Республики и контроль над их исполнением.

8. Задачами Комитета по вопросам лицензирования, регулирования и пруденциального надзора за деятельностью операторов платежных систем и платежных организаций являются:

1) выработка рекомендаций Управлению платежных систем по выдаче лицензии на деятельность по:

- оказанию услуг по приему и проведению платежей и расчетов за товары и услуги, не являющиеся результатом своей деятельности в пользу третьих лиц посредством компонентов платежных систем, основанных на использовании информационных технологий и электронных средств и способах проведения платежей;

- оказанию услуг по приему, обработке и выдаче финансовой информации (процессинг, клиринг) процессинговыми и клиринговыми центрами участниками платежной системы по платежам и расчетам третьих лиц;

2) выработка рекомендаций Управлению платежных систем по результатам проведения инспекторских проверок операторов платежных систем и платежных организаций;

3) выработка рекомендаций Управлению платежных систем по применению предупредительных мер в отношении операторов платежных систем и платежных организаций в случае нарушений законодательства Кыргызской Республики.

9. В соответствии с возложенными задачами Комитет осуществляет следующие функции:

В рамках определения стратегических целей:

- координация по определению основных направлений развития платежной системы;

- координация по определению политики по надзору (оверсайту) за платежной системой;

- координация установления требований к деятельности операторов платежных систем и платежных организаций;

- координация взаимодействия с другими органами надзора, как местными, так и зарубежными, в отношении операторов платежных систем и платежных организаций.

9.1. В рамках координации деятельности по развитию платежной системы Комитет принимает решения по текущим вопросам функционирования платежной системы, включая:

- утверждение регламента работы системно-значимых платежных систем и их отдельных компонентов;
- определение платежных инструментов;
- координация и контроль за выполнением работ по реализации основных направлений и проектов по развитию и совершенствованию платежной системы Кыргызской Республики;
- утверждение, корректировка планов и сроков реализации проектов по развитию и совершенствованию платежной системы Кыргызской Республики;
- вопросы взаимодействия платежной системы с межбанковскими торговыми системами и с зарубежными платежными системами;
- контроль по определению и выработке своевременных решений по снижению рисков в платежной системе;
- определение тарифов на услуги платежных систем, операторами которых является Национальный банк;
- инициирование вопросов по тарифной политике на платежные услуги участников платежной системы Кыргызской Республики в интересах защиты прав потребителей банковских услуг;
- принятие решения об интеграции с национальными платежными системами других стран.

9.2. В рамках осуществления надзора (оверсайта) за платежной системой Кыргызской Республики:

- координация деятельности структурных подразделений Национального банка по регулированию и надзору (оверсайту) за платежной системой;
- определение стратегии по надзору (оверсайту) за платежными системами, включая используемые в платежных системах инструменты;
- принятие регулятивных надзорных мер по решению Правления Национального банка;
- рассмотрение Отчета о результатах оценки системно-значимых и значимых платежных систем;
- взаимодействие с органами банковского надзора и Комитетом по надзору Национального банка при принятии решений о применении санкций в отношении участников платежных систем;
- координация взаимодействия Национального банка с государственными органами Кыргызской Республики и центральными банками других стран в области надзора (оверсайта) за платежной системой;
- решение других вопросов, делегированных Комитету Правлением Национального банка.

9.3. В рамках координации деятельности по совершенствованию нормативной правовой базы по платежной системе Кыргызской Республики:

- согласование основных требований к платежной системе с участниками платежной системы, включая операторов платежных систем и платежные организации;
- рассмотрение проектов нормативных документов, проектов типо-

вых договоров и предложение рекомендаций по их утверждению (постановление Правления Национального банка, решение Комитета по платежной системе и др.);

– координация сроков разработки, согласования и принятия проектов нормативных документов в области платежной системы.

9.4. В рамках выдачи лицензии операторам платежных систем и платежным организациям:

– рассмотрение заключения о результатах анализа предоставленных документов на получение лицензии операторами платежных систем и платежными организациями;

– рассмотрение представленного заключения Управления платежных систем;

– выработка рекомендаций относительно выдачи лицензии/отказа в выдаче лицензии/разрешения операторам платежных систем и платежным организациям.

9.5. В рамках регулирования деятельности операторов платежных систем и платежных организаций:

– координация установления требований к деятельности операторов платежных систем и платежных организаций;

– координация взаимодействия с другими органами надзора, как местными, так и зарубежными, в отношении операторов платежных систем и платежных организаций.

9.6. В рамках проведения инспекторских проверок операторов платежных систем и платежных организаций:

– рассмотрение результатов проведения инспекторских проверок;

– рассмотрение анализа тарифов операторов платежных систем и платежных организаций в Кыргызской Республике на соответствие анти-монопольному регулированию;

– согласование рекомендаций по улучшению деятельности операторов платежных систем и платежных организаций.

9.7. В рамках принятия регулятивных надзорных мер в отношении операторов платежных систем и платежных организаций предоставляет рекомендации по:

– приостановлению и/или ограничению отдельных видов платежных услуг, предоставляемыми операторами платежных систем и платежными организациями;

– установлению лимитов по некоторым видам платежных услуг, предоставляемым через агентов и субагентов, в случае обнаружения проведения ими сомнительных операций;

– наложению денежного штрафа на операторов платежных систем и платежных организаций или применение других мер воздействия в соответствии нормативными правовыми актами Национального банка;

– отзыву лицензии в соответствии с требованиями нормативных правовых актов Национального банка.

3. Состав Комитета

10. Персональный состав Комитета утверждается приказом Председателя Национального банка.

11. В состав Комитета входят:

- заместитель Председателя или член Правления, курирующий вопросы платежной системы (Председатель Комитета);
- начальник структурного подразделения, курирующего деятельность по управлению платежных систем;
- начальник структурного подразделения, курирующего деятельность по управлению банковских расчетов;
- начальник структурного подразделения, курирующего деятельность по управлению автоматизации деятельности банка;
- начальник отдела по вопросам информационной защиты структурного подразделения, курирующего деятельность по управлению безопасности и информационной защиты;
- или лица, замещающие вышеуказанные должности.

12. На заседания Комитета могут приглашаться начальники других структурных подразделений Национального банка, а также представители операторов платежных систем, платежных организаций, коммерческих банков, в зависимости от рассматриваемых вопросов, с правом совещательного голоса.

13. Председатель Комитета организует и направляет работу Комитета, определяет круг вопросов, подлежащих рассмотрению на заседаниях Комитета, дает поручения членам Комитета.

14. Члены Комитета выполняют поручения по разработке проектов решений и рекомендаций, участвуют в изучении и обсуждении различных вопросов, выполняют другие поручения, вытекающие из Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики».

15. Функции ответственного секретаря Комитета исполняет специалист отдела по вопросам анализа и развития платежных систем структурного подразделения, курирующего деятельность по управлению платежных систем. Контроль за организацией заседаний Комитета и подготовкой документов осуществляет начальник структурного подразделения, курирующего деятельность по управлению платежных систем и Председатель Комитета.

16. Секретарь Комитета выполняет следующую работу:

1) обеспечивает своевременное проведение заседаний Комитета, информирует членов Комитета и начальников структурных подразделений Национального банка, ответственных за подготовку материалов, о дате, месте и повестке дня очередного заседания Комитета;

2) доводит материалы, представленные структурными подразделениями Национального банка по вопросам повестки дня заседания Комитета, до сведения членов Комитета;

3) обеспечивает общую координацию технических вопросов, касающихся деятельности Комитета;

4) организует:

- аудиозапись выступлений в ходе заседаний Комитета, расшифровку аудиозаписи, ведение и оформление протокола заседания Комитета;
- согласование протокола заседания Комитета с членами Комитета;
- подготовку выписок из решений Комитета и доведение решений Комитета до сведения задействованных структур;
- контроль за исполнением решений Комитета.

4. Организация работы Комитета Национального банка

17. Комитет осуществляет свою деятельность в соответствии с задачами и функциями, изложенными в разделе 2 настоящего Положения.

18. Работа Комитета осуществляется в форме заседаний на основании утвержденной повестки дня. Материалы для проведения внеочередных заседаний должны содержать документы, достаточные для принятия решения.

19. Заседания Комитета проводятся не реже одного раза в месяц, как правило, в последний четверг месяца.

20. Не реже одного раза в квартал Комитет рассматривает:

– отчет о результатах инспекторских проверок операторов платежных систем и платежных организаций;

– информацию о соблюдении/несоблюдении операторами платежных систем и платежными организациями требований, установленных в нормативных правовых документах Национального банка;

– предложения по регулятивным мерам в отношении операторов платежных систем и платежных организаций;

– другие вопросы, возникшие в ходе проведения мероприятий по лицензированию, пруденциальному надзору и инспекторским проверкам операторов платежных систем и платежных организаций.

21. Внеочередные (внеплановые) заседания Комитета, требующие безотлагательного решения, могут созываться по инициативе Председателя Комитета, либо лица, исполняющего его обязанности, или по инициативе члена Правления или трех членов Комитета с оповещением и указанием конкретной даты проведения заседания. В ходе внеочередных заседаний может рассматриваться любой вопрос, отнесенный настоящим Положением к компетенции Комитета и не терпящий отлагательства. Материалы для проведения внеочередных заседаний должны содержать документы, достаточные для принятия решения.

22. Заседание Комитета считается полномочным при наличии более половины членов Комитета, одним из которых должен быть Председатель Комитета или лицо, исполняющее его обязанности.

23. Решения по выносимым на рассмотрение Комитета вопросам принимаются открытым голосованием простым большинством голо-

сов присутствующих членов Комитета. При равенстве голосов голос Председателя Комитета или лица, его замещающего, является решающим.

24. По результатам обсуждения вопросов, рассматриваемых на заседании Комитета по платежной системе, решения принимаются в следующих формах:

- решение Комитета;
- протокольное поручение Комитета.

25. Заседание Комитета протоколируется. Протокол подписывается Председателем, всеми членами и ответственным секретарем Комитета. Протокол оформляется и согласовывается в течение пяти следующих рабочих дней после проведения заседания Комитета.

26. Решение Комитета доводится до сведения структурных подразделений Национального банка, а в случае необходимости - до операторов платежных систем и платежных организаций в виде выписки из протокола заседания Комитета.

27. Протокольное поручение Комитета является обязательным к исполнению структурными подразделениями Национального банка. Протокольное поручение оформляется и подписывается ответственным секретарем Комитета и доводится до сведения структурных подразделений Национального банка, операторов платежных систем и платежных организаций согласно указателю рассылки, который составляется лицом, подготавливающим вопрос для рассмотрения на заседании Комитета.

28. Деятельность Комитета прекращается на основании соответствующего решения Правления Национального банка.

5. Об ответственности Председателя и членов Комитета по платежной системе

29. В соответствии с законодательством Кыргызской Республики Председатель и все члены Комитета несут ответственность за соблюдение и выполнение требований Положения Комитета, а также за принятые решения по вопросам, рассматриваемым на заседании Комитета.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
от 15 апреля 2015 года № 22/6

О внесении изменений и дополнений в некоторые постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 7 и 43 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения и дополнения в следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики (прилагаются):

- «Об утверждении новой редакции Положения «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков» от 21 июля 2004 года № 18/3;
- «О некоторых нормативных правовых актах Национального банка Кыргызской Республики» от 30 июня 2010 года № 52/4.

2. Настоящее постановление распространяется на вновь выданные и реструктуризированные кредиты после вступления в силу настоящего постановления.

3. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

4. Юридическому управлению:

- опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

5. Управлению методологии надзора и лицензирования довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, специализированного финансово-кредитного учреждения ОАО «Финансовая компания кредитных союзов», Государственного банка развития Кыргызской Республики, областных управлений и представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Л. Орозбаеву.

И.о. Председателя

Н. Жениш

**Приложение к постановлению
Правления Национального банка
Кыргызской Республики
от 15 апреля 2015 года № 22/6**

**Изменения и дополнения в некоторые постановления Правления
Национального банка Кыргызской Республики**

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении новой редакции Положения «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков» от 21 июля 2004 года № 18/3 следующие изменения и дополнения:

в Положении «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- во втором предложении в пункте 3.8. после слов «категорию классификации» дополнить словами «, если иное не установлено данным Положением»;

- дополнить пунктом 4.2.3. следующего содержания:

«4.2.3. Банк должен классифицировать кредит в иностранной валюте как минимум как «удовлетворительный» актив в случае, если у заемщика, получившего данный кредит, доля доходов в иностранной валюте в общем объеме его совокупных доходов составляет более 75 процентов.»;

- в пункте 4.3.2.:

в абзаце 9 после слова «кредита» знак «;» заменить знаком «.»;

абзац 10 исключить;

- дополнить пунктами 4.3.3. и 4.3.4. следующего содержания:

«4.3.3. Банк должен классифицировать кредит в иностранной валюте как минимум как «актив под наблюдением» в случае, если у заемщика, получившего данный кредит, доля доходов в иностранной валюте в общем объеме его совокупных доходов составляет от 50 до 75 процентов.

4.3.4. Банк должен классифицировать кредит в иностранной валюте как минимум как «актив под наблюдением» в случае, если у заемщика, получившего данный кредит, доля доходов в иностранной валюте в общем объеме его совокупных доходов составляет менее 50 процентов.»;

- пункт 13.4 изложить в следующей редакции:

«13.4. Национальный банк устанавливает следующие размеры отчислений в РГПУ по активам:

Общие резервы	Специальные резервы
Нормальные 0 %	Субстандартные 25 %;
Удовлетворительные 2/2,5 %	Сомнительные 50 %;
Активы под наблюдением 5/7,5 %	Потери 100 %.

По «удовлетворительным» активам банк должен формировать РГПУ в размере 2 %, за исключением активов, указанных в п. 4.2.3. настоящего

Положения, по которым размер РППУ должен составлять 2,5 %.

По «активам под наблюдением» банк должен формировать РППУ в размере 5 %, за исключением активов, указанных в п. 4.3.4. настоящего Положения, по которым размер РППУ должен составлять 7,5 %.

Государственный банк развития Кыргызской Республики формирует и начисляет РППУ в соответствии с Законом «О Государственном банке развития Кыргызской Республики».

2. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О некоторых нормативных правовых актах Национального банка Кыргызской Республики» от 30 июня 2010 года № 52/4 следующее дополнение:

в Положении «О минимальных требованиях по управлению кредитным риском в коммерческих банках и других финансово-кредитных учреждениях, лицензируемых Национальным банком Кыргызской Республики», утвержденном вышеуказанным постановлением:

пункт 34 раздела 4 дополнить пунктом 34-1 следующего содержания:

«Банк может выдать потребительский кредит заемщику только в случае, если соотношение планируемых ежемесячных платежей по кредиту (основной долг и процентные платежи) к среднемесячному совокупному доходу заемщика составляет менее 50 процентов.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
от 15 апреля 2015 года № 22/7

О внесении изменений и дополнений в некоторые постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 7 и 43 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести прилагаемые изменения и дополнения в следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики:

- «О Временном положении «Об общих принципах классификации активов и формировании резервов на покрытие потенциальных потерь и убытков микрофинансовыми организациями в Кыргызской Республике, не имеющими права на осуществление приема вкладов от физических и юридических лиц» от 22 октября 2003 года № 31/3;
- «Об утверждении «Временного порядка применения специальной классификации кредитов, отвечающих определенным критериям» от 2 марта 2006 года № 5/6;
- «Об утверждении Положения «О минимальных требованиях по управлению кредитным риском в микрофинансовых организациях, непривлекающих вклады (депозиты)» от 25 сентября 2013 года № 35/14;
- «Об утверждении новой редакции Положения «О классификации кредитов в кредитных союзах» от 12 апреля 2006 года № 10/6;
- «Об утверждении новой редакции Положения «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков» от 21 июля 2004 года № 18/3;
- «Об утверждении новой редакции Инструкции по определению стандартов адекватности капитала коммерческих банков Кыргызской Республики» от 21 июля 2004 года № 18/2;
- «Об утверждении Положения «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков микрофинансовыми организациями, осуществляющими операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования» от 24 сентября 2014 года № 42/8;
- «О некоторых нормативных правовых актах Национального банка

Кыргызской Республики» от 30 июня 2010 года № 52/4;

- «Об утверждении Положения «О минимальных требованиях по управлению кредитным риском при осуществлении операций в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования» от 25 сентября 2013 года № 35/13;
- «Об утверждении Положения «О лицензировании деятельности банков» от 2 марта 2006 года № 5/7.

2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

3. Юридическому управлению:

- опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению методологии надзора и лицензирования довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, специализированного финансово-кредитного учреждения ОАО «Финансовая компания кредитных союзов», Государственного банка развития Кыргызской Республики, микрофинансовых организаций, кредитных союзов, областных управлений и Представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Л. Орозбаеву.

И.о. Председателя

Н.Жениш

**Приложение к постановлению
Правления Национального банка
Кыргызской Республики
от 15 апреля 2015 года № 22/7**

**Изменения и дополнения в некоторые постановления Правления
Национального банка Кыргызской Республики**

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О Временном положении об общих принципах классификации активов и формировании резервов на покрытие потенциальных потерь и убытков микрофинансовыми организациями в Кыргызской Республике, не имеющими права на осуществление приема вкладов от физических и юридических лиц» от 22 октября 2003 года № 31/3 следующие изменения и дополнения:

- в названии и по всему тексту слова «Временное положение» в различных падежах заменить словом «Положение» в соответствующих падежах;

во Временном положении об общих принципах классификации активов и формировании резервов на покрытие потенциальных потерь и убытков микрофинансовыми организациями в Кыргызской Республике, не имеющими права на осуществление приема вкладов от физических и юридических лиц, утвержденном вышеуказанным постановлением:

- в названии и по всему тексту слова «Временное положение» в различных падежах заменить словом «Положение» в соответствующих падежах;

- второе предложение пункта 2.4. изложить в следующей редакции:

«Классификация групповых кредитов осуществляется согласно «Порядку применения специальной классификации кредитов, отвечающих определенным критериям», утвержденному постановлением Правления Национального банка от 2 марта 2006 года № 5\6.»;

- абзац одиннадцатый пункта 3.4. после слов «или иным доступным способом» дополнить словами «в рамках законодательства Кыргызской Республики»;

- абзац второй пункта 3.6-1 изложить в следующей редакции:

«- наличие у заемщика-физического лица, в том числе индивидуального предпринимателя без образования юридического лица, непогашенной задолженности в других финансово-кредитных учреждениях по любому другому кредиту, за исключением кредитов, выданных по целевым государственным программам Правительства Кыргызской Республики.»;

- пункт 5.3. изложить в следующей редакции:

«5.3. МФО создают общие и специальные РППУ для соответствующих категорий классификации, осуществляя следующие размеры отчислений, указанных в процентном отношении от суммы актива:

Общие РППУ:
Стандартные - от 0 % до 5 %
Активы под наблюдением-10%

Специальные РППУ:
Субстандартные – 25 %
Сомнительные – 50 %
Потери – 100 %.».

2. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении «Временного порядка применения специальной классификации кредитов, отвечающих определенным критериям» от 2 марта 2006 года № 5/6 следующие изменения:

- в названии и по всему тексту слова « Временный порядок» в различных падежах заменить словом «Порядок» в соответствующих падежах;
во Временном порядке применения специальной классификации кредитов, отвечающих определенным критериям, утвержденном вышеуказанным постановлением:

- в названии и по всему тексту слова « Временный порядок» в различных падежах заменить словом «Порядок» в соответствующих падежах;
- в первом абзаце пункта 2-1.2. слова «данном или» исключить.

3. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о минимальных требованиях по управлению кредитным риском в микрофинансовых организациях, непривлекающих вклады (депозиты)» от 25 сентября 2013 года № 35/14 следующие изменения:

в Положении о минимальных требованиях по управлению кредитным риском в микрофинансовых организациях, непривлекающих вклады (депозиты), утвержденном вышеуказанным постановлением:

- в пятом абзаце подпункта 3 пункта 13.:
слова «во временном положении» заменить словами «в Положении»;
слова «во «Временном порядке» заменить словами «в «Порядке».

4. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении новой редакции Положения «О классификации кредитов в кредитных союзах» от 12 апреля 2006 года № 10/6 следующие изменения:

в Положении «О классификации кредитов в кредитных союзах», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- пункт 3.3 изложить в следующей редакции:

«3.3. Национальный банк устанавливает общие и специальные категории классификации кредитов и нормативы отчислений в РППУ от остатка основной суммы кредита:

Общие РППУ:
Стандартные - 0 %
Активы под наблюдением-10 %

Специальные РППУ:
Субстандартные – 25 %
Сомнительные – 50 %
Потери – 100 %.»;

- абзац второй пункта 3.4-1. изложить в следующей редакции:

«- наличие у заемщика-физического лица, в том числе индивидуального предпринимателя без образования юридического лица, непогашенной задолженности в других финансово-кредитных учреждениях по любому другому кредиту, за исключением кредитов, выданных по целевым государственным программам Правительства Кыргызской Республики (*);».

5. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении новой редакции Положения «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков» от 21 июля 2004 года № 18/3 следующие изменения и дополнения:

в Положении «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- по всему тексту Положения слово «НБКР» заменить словами «Национальный банк» в соответствующих падежах;

- в пункте 3.6-2. после слов «или иным доступным способом» дополнить словами «в рамках законодательства Кыргызской Республики»;

- подпункт 4.1.1. дополнить абзацем следующего содержания:

«Банки могут классифицировать кредиты в национальной валюте как «нормальные активы» в случае, если они соответствуют требованиям, указанным в пункте 4.2. настоящего Положения.»;

- подпункт 4.2.2. дополнить абзацем следующего содержания:

«- первичная реструктуризация кредита путем перевода валюты данного кредита из иностранной валюты в национальную в случае, если этот кредит ранее не входил в категорию «классифицированных кредитов».»;

- в абзаце девятом подпункта 4.3.2. после слов «первичная реструктуризация кредита» дополнить словами «, за исключением реструктуризации, указанной в подпункте 4.2.2. настоящего Положения».

- пункт 5.3.2. дополнить абзацем следующего содержания:

«При просрочке на 180 и более дней оплаты задолженности по активу данный актив должен классифицироваться как «потери».»;

- в пункте 11.1. слова «при выдаче классифицируются, как кредиты под наблюдением» заменить словами «банк должен классифицировать как минимум как «активы под наблюдением».»;

- пункт 11.2. изложить в следующей редакции:

«11.2. В случае если залоговое обеспечение по кредиту, находящиеся за пределами Кыргызской Республики, составляет более 50 % от общей стоимости залогового обеспечения, то такой кредит классифицируется как минимум как «актив под наблюдением»».

6. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении новой редакции «Инструкции

по определению стандартов адекватности капитала коммерческих банков Кыргызской Республики» от 21 июля 2004 года № 18/2 следующее изменение:

в Инструкции по определению стандартов адекватности капитала коммерческих банков Кыргызской Республики, утверждённой вышеуказанным постановлением:

- в пункте 2.3. слово «Лавераж» заменить словом «Левераж».

7. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков микрофинансовыми организациями, осуществляющими операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования» от 24 сентября 2014 года № 42/8 следующее изменение:

в Положении «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков микрофинансовыми организациями, осуществляющими операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования», утверждённом вышеуказанным постановлением:

- в пункте 8 слова «Временным порядком» заменить словом «Порядком».

8. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О некоторых нормативных правовых актах Национального банка Кыргызской Республики» от 30 июня 2010 года № 52/4 следующее изменение:

в Положении «О минимальных требованиях по управлению кредитным риском в коммерческих банках и других финансово-кредитных учреждениях, лицензируемых Национальным банком Кыргызской Республики», утверждённом вышеуказанным постановлением:

- четвертый абзац пункта 61-3. изложить в следующей редакции:

«- банк применяет в отношении групповых кредитов специальную классификацию активов и соответствующих отчислений в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков в соответствии с Порядком применения специальной классификации кредитов, отвечающих определенным критериям, утверждённым постановлением Правления Национального банка от 2 марта 2006 года № 5/6.».

9. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении «Положения о минимальных требованиях по управлению кредитным риском при осуществлении операций в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования» от 25 сентября 2013 года № 35/13, следующее изменение:

в Положении «О минимальных требованиях по управлению кредитным риском при осуществлении операций в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования», утверждённом вышеуказанным постановлением:

- в четвертом абзаце пункта 66 слова «Временным порядком» заменить словом «Порядком».

10. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о лицензировании деятельности банков» от 2 марта 2006 года № 5/7 следующее изменение:

в Положении «О лицензировании деятельности банков», утверждённом вышеуказанным постановлением:

- в подпункте 3 пункта 22.4. слова «Временного порядка» заменить словом «Порядка».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
от 27 апреля 2015 года № 25/1

О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 19 и 43 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Установить учетную ставку Национального банка Кыргызской Республики в размере 11,00 процента годовых.
2. Настоящее постановление вступает в действие с 28 апреля 2015 года.
3. Экономическому управлению разместить информацию о размере учетной ставки на официальном веб-сайте Национального банка Кыргызской Республики в течение одного рабочего дня.
4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Н. Жениша.

Председатель

Т. Абдыгулов

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
от 4 мая 2015 года № 26/9

О внесении дополнений и изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики об утверждении Положения «О лицензировании деятельности банков» от 2 марта 2006 года № 5/7

В соответствии со статьями 7 и 43 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О лицензировании деятельности банков» от 2 марта 2006 года № 5/7 дополнения и изменения (прилагаются).

2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней после официального опубликования.

3. Юридическому управлению:

- опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Управлению методологии надзора и лицензирования довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков Кыргызской Республики.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Л. Орозбаеву.

Председатель

Т.Абдыгулов

**Приложение к постановлению
Правления Национального банка
Кыргызской Республики
от 4 мая 2015 года № 26/9**

**Дополнения и изменения в постановление Правления
Национального банка Кыргызской Республики Об утверждении
Положения «О лицензировании деятельности банков»
от 2 марта 2006 года № 5/7**

Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики Об утверждении Положения «О лицензировании деятельности банков» от 2 марта 2006 года №5/7 следующие дополнения и изменения:

в Положение «О лицензировании деятельности банков», утвержденное вышеуказанным постановлением:

- подпункт 1 пункта 14.1. изложить в следующей редакции:

«1) иметь диплом о высшем образовании;»;

- подпункт 1 пункта 14-1.1. изложить в следующей редакции:

«1) иметь диплом о высшем образовании;»;

- в подпункте 4 пункта 14-1.1.исключить слово «полном»;

- подпункт 1 пункта 15.1. изложить в следующей редакции:

«1) иметь диплом о высшем образовании;»;

- пункт 15.1 дополнить восьмым абзацем следующего содержания:

Для целей настоящего пункта под руководящей должностью подразумевается должность не ниже руководителя структурного подразделения финансово-кредитного учреждения и/или компании, деятельность которой подпадает под действие пункта 1.11. настоящего Положения, и/или организации в сфере регулирования финансовых услуг. При этом в стаж работы не включается работа в подразделениях вышеуказанных организаций/компаний, связанных с осуществлением хозяйственной деятельности.

- первый абзац подпункта 1 пункта 15.2. изложить в следующей редакции:

«1) главный бухгалтер - международные стандарты бухгалтерского учета и финансовой отчетности и иметь соответствующие сертификаты или иные документы, подтверждающие окончание курса (сдача экзамена/теста и т.п.) и повышения квалификации по вышеуказанному направлению, которые были получены в течение пяти лет, предшествовавших дате подачи ходатайства о согласовании кандидатуры в образовательных учреждениях, имеющих соответствующее разрешение/лицензию уполномоченного государственного органа.»;

- первый абзац подпункта 2 пункта 15.2. изложить в следующей редакции:

«2) руководитель службы внутреннего аудита - законодательство

Кыргызской Республики в области аудита, владеть международными стандартами аудита, международными стандартами внутреннего аудита в банках и иметь сертификат (свидетельство) о прохождении углубленного обучения по указанным направлениям, а также знать и уметь применять Международные стандарты финансовой отчетности, подтвержденные соответствующими сертификатами (Банковский учебный центр, Объединение бухгалтеров и аудиторов и другие учебные центры) подтверждающие окончание курса (сдача экзамена/теста и т.п.) и повышения квалификации по вышеуказанным направлениям, которые были получены в течение пяти лет, предшествующих дате подачи ходатайства о согласовании кандидатуры в образовательных учреждениях, имеющих соответствующее разрешение/лицензию уполномоченного государственного органа.»;

- пункт 17.10. изложить в следующей редакции:

«17.10. В случае несоответствия документов установленным требованиям и при предоставлении неполного пакета документов они возвращаются на доработку. Банк в срок не позднее 20 календарных дней должен предоставить в Национальный банк документы, доработанные с учетом замечаний, в случае с нерезидентами Кыргызской Республики – в срок не позднее 30 календарных дней. При предоставлении документов, не соответствующих требованиям настоящего Положения или не в полном объеме более двух раз, документы кандидата могут быть не приняты к рассмотрению Национальным банком.»;

- пункт 19.2. дополнить предложением следующего содержания:

«Банк обязан на первом общем собрании акционеров, состоявшегося после открытия филиала, утвердить внесение соответствующих сведений о филиале в Устав банка.»;

- пункт 19.4. дополнить подпунктом 8 следующего содержания:

«8) копию договора аренды или документа, подтверждающего право собственности банка на помещение, где будет расположен филиал, завершенную банком.»;

- абзац тринадцатый пункта 19.8. исключить;

- абзац одиннадцатый пункта 21.5. исключить;

- в пункте 22.1.:

в четвертом абзаце слово «десяти» заменить словом «двадцати»;

подпункт 7. признать утратившим силу;

абзац семнадцатый исключить;

- подпункты 4 и 5 пункта 22.10. признать утратившим силу;

- в пункте 22.13. слова «и с момента принятия решения о смене ее руководителя» и «и/или 4,5» исключить;

- в подпункте 1 пункта 22.23. слова «/выездной» и «или Выездная касса № ___» исключить;

- в приложении 23 слова «Руководителем/кассиром назначен:» исключить.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
от 12 мая 2015 года № 27/8

Об утверждении Положения «Об электронных деньгах в Кыргызской Республике»

В соответствии со статьями 7 и 43 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Положение «Об электронных деньгах в Кыргызской Республике» (прилагается).

2. Признать утратившими силу следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики:

- «О Положении “О лицензировании деятельности по предоставлению платежных услуг с использованием электронных денег в форме предоплаченных карт» от 25 июля 2007 года № 36/6;
- «О внесении дополнения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики от 25 июля 2007 года № 36/6 «Об утверждении Положения «О лицензировании деятельности по предоставлению платежных услуг с использованием электронных денег в форме предоплаченных карт» от 12 марта 2008 года № 10/3;
- часть 2 приложения к постановлению Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики» от 25 сентября 2013 года № 35/19.

3. Юридическому управлению:

- опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

4. Коммерческим банкам и операторам платежных систем в течение 5 месяцев с момента вступления настоящего постановления в силу, привести деятельность по эмиссии, процессингу, распространению и погашению электронных денег в соответствие с требованиями Положения «Об электронных деньгах в Кыргызской Республике».

5. Настоящее постановление вступает в силу по истечении 15 дней со дня официального опубликования.

6. Управлению платежных систем довести настоящее постановление до сведения структурных подразделений, областных управлений и представительства Национального банка в Баткенской области, операторов платежных систем и платежных организаций, коммерческих банков Кыргызской Республики.

7. Управлению методологии надзора и лицензирования проводить процесс лицензирования коммерческих банков в соответствии с настоящим Постановлением.

8. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Б.Ж. Жеенбаеву.

Председатель

Т. Абдыгулов

**Приложение к постановлению
Правления Национального банка
Кыргызской Республики
от 12 мая 2015 года № 27/8**

**ПОЛОЖЕНИЕ
«Об электронных деньгах в Кыргызской Республике»**

**ГЛАВА 1.
ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ**

1. Настоящее Положение разработано в соответствии с Законом «О Национальном банке Кыргызской Республики», «О банках и банковской деятельности в Кыргызской Республике», «О платежной системе Кыргызской Республики», «О лицензионно-разрешительной системе в Кыргызской Республике», «О противодействии финансированию терроризма и легализации (отмыванию) доходов, полученных преступным путем» и нормативными правовыми актами Национального банка Кыргызской Республики (далее – Национальный банк).

2. Настоящее Положение определяет порядок выпуска электронных денег коммерческими банками, их распространения и обналичивания (погашения), предоставления платежных услуг с использованием электронных денег на территории Кыргызской Республики, а также основные требования к участникам системы.

3. Настоящее Положение также устанавливает требования к операторам платежных систем, агентам, распространяющим электронные деньги, предоставляющим услуги с их использованием и осуществляющим перевод электронных денег посредством использования устройств доступа с заключением агентского договора с банком, выпускающим электронные деньги.

4. Национальный банк является единственным лицензиаром на территории Кыргызской Республики, имеющим право выдавать лицензию коммерческим банкам на выпуск электронных денег.

**ГЛАВА 2.
ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ**

5. В настоящем Положении используются следующие термины и определения:

Акцептант электронных денег – юридическое лицо или индивидуальный предприниматель, который в соответствии с заключенным договором с оператором/агентом и коммерческим банком, выпустившим электронные деньги, принимает электронные деньги для оплаты товаров или

услуг с составлением документов, подтверждающих совершение операций с электронными деньгами.

Агент (дистрибьютор) электронных денег – юридическое лицо или индивидуальный предприниматель, который производит погашение (обмен) электронных денег на наличные или безналичные денежные средства, распространяет электронные деньги в соответствии с условиями настоящего Положения, на основании заключенного агентского договора с банком, выпустившим электронные деньги.

Аутентификация – это установка подлинности лица путем проверки подлинности предъявленного идентификатора (ПИН-код, логин и др.).

Использование электронных денег в расчетах – передача держателем электронных денег акцептанту с использованием программно-технических средств при осуществлении расчета за предоставленные товары и/или услуги.

Идентификационный номер электронного кошелька – уникальный номер счета электронного кошелька, который генерируется системой и присваивается при их первоначальной регистрации в системе. По идентификационному номеру электронного кошелька держатель имеет возможность получить информацию о движении денежных средств по его электронным деньгам и остатке в его кошельке, а также производить блокировку кошелька в случае необходимости.

Наличные денежные средства – денежные знаки в виде банкнот и монет.

Оператор системы расчетов электронными деньгами (далее – оператор) – юридическое лицо, действующее в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, на основании договора с банком, устанавливает и/или обеспечивает техническую поддержку специального программного обеспечения, аппаратного и сетевого оборудования для осуществления операций с электронными деньгами, проводит процессинг. Оператор на основании агентского договора с банком, также может распространять и обналчивать электронные деньги в соответствии с условиями настоящего Положения, самостоятельно заключать договора с акцептантами, производить расчеты с ними через свой банковский расчетный счет.

Погашение – операция обмена электронных денег, предъявляемых держателем банку/оператору/агенту, на наличные или безналичные средства, не превышающие остаток хранимой на них суммы электронных денег, с одновременным погашением их на эту сумму и изъятием из обращения.

Процессинг электронных денег – деятельность, включающая в себя сбор, обработку и рассылку информации участникам об операциях с электронными деньгами, предусмотренных соответствующими договорами между участниками системы расчетов с использованием электронных денег.

Расчетный банк – банк, осуществляющий взаиморасчеты между

участниками платежной системы с использованием электронных денег.

Распространение электронных денег – услуга банка/агента/оператора по предоставлению электронных денег держателям для дальнейшего их использования.

Расчетный счет по учету электронных денег – счет, открытый банком, который будет использоваться только для проведения операций по зачислению суммы денежных средств по выпущенным электронным деньгам, и по списанию денежных средств для погашения электронных денег. Остаток на данном счете равен общей сумме обязательств по всем выпущенным электронным деньгам. Списание денежных средств с этого счета ограничивается и осуществляется только в адрес акцептантов, принимающих платежи за услуги/товары посредством электронных денег от их держателей, на погашение электронных денег и при переводе средств с одного электронного кошелька на другой.

Система расчетов с использованием электронных денег (система электронных денег) – совокупность банковских и иных институтов, аппаратно-технических средств, правил и процедур, обеспечивающих обращение электронных денег.

Устройство доступа – это инструмент (персональный компьютер, планшетный компьютер, мобильный телефон или иное устройство), обеспечивающий держателю доступ к своему электронному кошельку для осуществления платежей с использованием электронных денег.

Участники системы электронных денег – банк, агент, оператор, акцептант, держатель электронных денег, расчетный банк.

Эмиссия (далее - выпуск) электронных денег – деятельность банка по выпуску собственных электронных денег в обращение в обмен на наличные или безналичные денежные средства с предоставлением возможности их последующего погашения.

Электронные деньги – денежная стоимость, которая хранится в электронном виде на программно-техническом устройстве (предоплаченные карты, виртуальные предоплаченные карты и электронный кошелек являются инструментами (носителями) электронных денег) и принимаются в качестве средства платежа за товары/услуги организации-эмитента электронных денег и организаций акцептантов.

Электронный кошелек – хранилище электронных денег, представляющее собой программное обеспечение или иное программно-техническое устройство, в котором имеется запись о сумме электронных денег и их принадлежности держателю.

Эмитент электронных денег (далее-банк) – коммерческий банк, осуществляющий выпуск электронных денег, имеющий лицензию Национального банка на выпуск электронных денег и принимающий на себя безусловное и безотзывное обязательство по погашению электронных денег держателям, предъявляющим электронные деньги к обналичиванию.

ГЛАВА 3. ПОРЯДОК ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ УСЛУГ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЭЛЕКТРОННЫХ ДЕНЕГ

6. Электронные деньги, выпущенные на территории Кыргызской Республики должны быть номинированы (выражены) в национальной валюте. Выпуск электронных денег, номинированных в иных валютах, на территории Кыргызской Республики запрещается.

7. С использованием электронных денег можно проводить операции по приобретению товаров и услуг у акцептантов, получать наличные денежные средства, переводить электронные деньги с одного электронного кошелька на другой, погашать электронные деньги переводом на банковский счет.

8. Банк/оператор заключает с акцептантами договор о приеме электронных денег в обеспечение оплаты платежей за товары и услуги акцептантов, устанавливает перечень услуг с использованием электронных денег. Права и ответственность сторон, а также порядок осуществления взаиморасчетов между ними устанавливаются договором.

9. Выплаты, вознаграждения можно переводить на электронные кошельки только для коммерческих организаций при условии наличия договора банка/оператора с данной коммерческой организацией и с каждым держателем электронного кошелька при условии соблюдения законодательства Кыргызской Республики.

10. При заключении договора с юридическим лицом на право использования электронных денег при проведении платежей и расчетов в рамках норм настоящего Положения, электронный кошелек регистрируется на юридическое лицо с указанием уполномоченного лица, имеющего права распоряжения данным электронным кошельком в соответствии с учредительными документами, надлежащим образом оформленными внутренними приказами, распоряжениями или доверенности.

11. Банк/оператор должен принять меры для обеспечения безопасности при проведении регистрации держателя в системе электронных денег, с обязательной его аутентификацией.

12. Каждый зарегистрированный электронный кошелек должен иметь идентификационный номер в системе электронных денег.

13. Любая операция по электронным деньгам должна подтверждаться, в том числе чеком об оплате или любым другим, подтверждающим оплату, документом, смс-сообщением, сообщением на электронную почту держателя электронного кошелька, содержащим все реквизиты в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

§ 3.1. Основные требования к банку, выпускающему электронные деньги

14. Эмитентом электронных денег в Кыргызской Республике является банк, осуществляющий выпуск электронных денег и принимающий на себя

безусловное и безотзывное обязательство по погашению электронных денег держателям, предъявляющим электронные деньги к погашению.

15. Банк должен иметь дополнительную лицензию на осуществление выпуска электронных денег и их обработке (процессинга).

16. Сумма выпущенных электронных денег должна быть равна сумме собственных или полученных от держателей или операторов/агентов денежных средств, в соответствии с заключенными с ними договорами.

17. Банк разрабатывает правила, регулирующие выпуск, обращение, обработку и погашение электронных денег по расчетам электронными деньгами.

18. Банк исполняет функции оператора электронных денег самостоятельно и осуществляет процессинг электронных денег, или заключает договор с оператором на выполнение им функций процессинга, в соответствии с требованиями и правилами системы расчетов с использованием электронных денег и настоящим Положением.

19. Договор между банком и оператором должен содержать следующие обязательные условия:

- открытие оператором страхового депозита у банка, размер которого определяется в договоре между сторонами, или наличие банковской гарантии, на условиях, определенных в договоре между ними, и рассматриваемых как резерв под возможные риски и потери;

- условия и ответственность сторон по выполнению обязательств при возникновении ситуаций, связанных с прекращением деятельности сторон (отзыв лицензии, банкротство и др.), нештатных ситуаций по работе с системой, а также форс-мажорных ситуаций;

- распределение обязанностей и прав доступа к системе электронных денег;

- условия и ответственность сторон при работе с системой, при прензионной работе.

20. Банк должен разработать внутренние правила и процедуры для обеспечения бесперебойного функционирования своей информационной системы и безопасности проведения транзакций. Программные и технические средства, применяемые в системах расчетов с использованием электронных денег, должны соответствовать требованиям Национального банка по обеспечению информационной безопасности.

21. Банк обязан соблюдать и выполнять требования по противодействию финансированию терроризма (экстремизма) и легализации (отмыванию) доходов, полученных преступным путем в соответствии с требованиями законодательства Кыргызской Республики.

22. Банк обязан обеспечивать конфиденциальность и хранение данных о держателях электронных денег и осуществленных операций с использованием электронных денег. Сведения о держателях электронных денег и операциях по их электронным деньгам предоставляются в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

§ 3.2. Основные требования к оператору

23. Оператор осуществляет свою деятельность на основании лицензии, выдаваемой Национальным банком в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, и выполняет требования, установленные в нормативных правовых актах Национального банка.

24. Для выполнения функций процессинга по операциям с электронными деньгами оператор должен заключить договор с банком. В рамках данного договора оператор может предоставлять услуги по распространению и погашению электронных денег, в соответствии с требованиями указанными настоящего Положения.

25. В случае, если оператор заключает договора с несколькими банками на выпуск электронных денег, то оператор в системе электронных денег должен вести учет электронных кошельков по каждому банку отдельно.

26. Оператор должен обеспечивать конфиденциальность и хранение данных о держателях электронных денег и проведенных операциях с использованием электронных денег. Сведения о держателях электронных денег и операциях по их электронным деньгам предоставляются в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

27. Оператор несет ответственность за безопасность и надежность проведения транзакций с использованием электронных денег.

28. Оператор должен разработать внутренние правила и процедуры для обеспечения бесперебойного функционирования своей информационной системы и безопасности проведения платежей. Программные и технические средства, применяемые в системах расчетов с использованием электронных денег, должны соответствовать требованиям Национального банка по обеспечению информационной безопасности.

29. Оператор должен соблюдать и выполнять требования по противодействию финансированию терроризма (экстремизма) и легализации (отмыванию) доходов, полученных преступным путем, в соответствии с требованиями законодательства Кыргызской Республики.

30. Оператор должен выполнять условия по лимитам электронных кошельков, условия по учету электронных денег в соответствии с условиями договора с банком, настоящим Положением и другими нормативными правовыми актами Национального банка.

§ 3.3. Лимиты, устанавливаемые для электронных денег

31. Банк/агент/оператор проводит упрощенную идентификацию путем регистрации держателя электронного кошелька в системе в соответствии с процедурами банка/агента/оператора. Остаток на одном носителе электронных денег не должен превышать 150 (сто пятьдесят) расчетных показателей.

32. Для лиц, прошедших упрощенный процесс идентификации, проведение следующих операций запрещается:

- пополнение неидентифицированных электронных кошельков;
- погашение (обналичивание).

33. Для лиц, прошедших упрощенную идентификацию, общая сумма транзакций в месяц не должна превышать 300 (триста) расчетных показателей по одному электронному носителю.

34. Банк обязан проводить процедуру идентификации и верификации держателя электронных денег – физического лица в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики, если сумма электронных денег на носителе превышает 150 (сто пятьдесят) расчетных показателей.

35. Величина (сумма) электронных денег на одном носителе, прошедших полную идентификацию для физических лиц, не должна превышать 500 (пятьсот) расчетных показателей в национальной валюте.

36. Максимальная сумма одной транзакции при обналичивании электронных денег, прошедших процесс полной идентификации, для физических лиц не должна превышать 250 (двести пятьдесят) расчетных показателей в национальной валюте.

37. Максимальная величина (сумма) на одном носителе электронных денег для индивидуальных предпринимателей не должна превышать 1 000 (одну тысячу) расчетных показателей.

38. Юридические лица и индивидуальные предприниматели должны проходить полную процедуру идентификации и верификации. Погашение электронных денег осуществляется на банковский счет юридического лица и индивидуального предпринимателя.

§ 3.4. Порядок учета операций (платежей) с использованием электронных денег

39. Проведение операций с электронными деньгами осуществляется участниками системы электронных денег согласно внутренним правилам банка/оператора в системе расчетов с использованием электронных денег и условиями договоров между участниками, не противоречащих законодательству Кыргызской Республики.

40. Учет денежных средств по операциям с использованием электронных денег ведется на отдельном расчетном счете по учету электронных денег банка, предназначенном для учета по всем выпущенным электронным деньгам.

41. Объем и сумма выпущенных электронных денег в системе электронных денег должны соответствовать объему и сумме, которые отражаются в бухгалтерском балансе банка, и, соответственно, на расчетном счете по учету электронных денег.

42. Оператор обязан обеспечить банку доступ к информации о дер-

жателях, электронным кошелькам и транзакциях в режиме реального времени.

43. Учет денежных средств и взаиморасчеты по хозяйственной или иной деятельности банка/агента/оператора, любые виды комиссий при приеме и обслуживании электронных денег, производятся на отдельном счете, отличном от расчетного счета по учету электронных денег, открытого у банка.

44. Банк должен обеспечивать предоставление Национальному банку всей необходимой отчетности об операциях с использованием электронных денег в соответствии с формой установленной в приложении 1 к настоящему Положению на ежеквартальной основе, не позднее 15 числа месяца, следующего за отчетным кварталом.

45. Национальный банк на основании регулярных отчетов, а также при инспекторских проверках осуществляет контроль над соблюдением правил системы расчетов электронными деньгами и требованиями настоящего Положения.

§ 3.5. Агенты и распространение электронных денег

46. Банк может заключить с агентом агентский договор на оказание определенных видов услуг с использованием электронных денег в соответствии с нормативными правовыми актами Национального банка.

47. Банк несет ответственность перед своими держателями за действия/бездействия своих агентов, выступающих в рамках агентского договора от имени Банка.

48. Агент может от имени банка:

1) направлять, получать, платежи электронными деньгами, предоставлять другие услуги, связанные с электронными деньгами, посредством электронной системы;

2) иметь собственную сеть для предоставления услуг с использованием электронных денег;

3) предоставлять услуги с использованием электронных денег, включая их погашение, а также оказывать другие услуги, которые указаны в договоре между банком и агентом.

49. Агент может оказывать услуги нескольким банкам при условии, что агент имеет агентский договор с каждым банком.

50. Банк при привлечении нового агента обязан уведомить Национальный банк, не позднее 14 рабочих дней до подписания договора. В случае если договор будет предоставлен после подписания с агентом, договор должен содержать пункт, предусматривающий его расторжение при возникновении претензий со стороны Национального банка.

51. Банк должен иметь следующие документы по привлечению агентов для распространения электронных денег:

1) копию договора с агентом, который должен помимо прочего пред-

усматривать обязательства агента по требованию Национального банка предоставлять информацию и доступ к своим помещениям, системам и записям;

2) политику и процедуры оказания услуг с использованием электронных денег и их погашение через своих агентов, в том числе политику и процедуру соблюдения мер по противодействию отмыывания денег и предотвращения терроризма, а также соответствующие положения и руководства;

3) документ об оценке рисков, связанных с предоставлением услуг с электронными деньгами и их погашении через агентов, включая меры контроля, применяемые для смягчения рисков;

4) руководство и любые материалы для агентов, используемые для обучения агентов;

5) по запросу Национального банка предоставлять другую информацию, которая может потребоваться от банка.

52. Банк, привлекающий агента для выполнения услуг с электронными деньгами, должен вести учет/запись, содержащий следующую информацию:

- название юридического лица или индивидуального предпринимателя;
- документ, подтверждающий регистрацию в соответствующих государственных органах;
- фактический/юридический адрес, и номера телефонов каждого офиса агента, в которых он предоставляет свои услуги.

53. По запросу Национального банка, банк незамедлительно обязан предоставить доступ к информации по своим агентам.

54. Банк, привлекающий агента для оказания услуг электронными деньгами, обязан:

1) предоставить надлежащее обучение своему агенту, в том числе руководство для агента или акцептанта, содержащее политику, правила и операционное руководство, необходимые для обеспечения безопасного и эффективного предоставления услуг клиентам;

2) осуществлять контроль за деятельностью своих агентов;

3) вести учет количества, объемов и размеров операций, осуществляемых каждым агентом.

55. Распространение электронных денег может осуществляться банком, оператором, агентом.

56. При распространении электронных денег банк/агент/оператор должен ознакомить держателя с правами и обязанностями сторон, характеристиками распространяемых ими электронных денег и тарифами на оказываемые услуги до получения оплаты за электронные деньги от держателя.

57. Для распространения электронных денег агент/оператор перечисляет банку денежные средства, равные сумме номинала, передаваемых ему банком электронных денег. Размер вознаграждения агенту и

способы оплаты за услуги предусматриваются в договоре между банком и агентом.

58. Все взаиморасчеты между банком, агентом, и оператором должны осуществляться через их банковские расчетные счета и/или электронные кошельки.

§ 3.6. Порядок погашения электронных денег

59. Банк обязан погасить держателю выпущенные электронные деньги путем обмена на наличные денежные средства либо путем перечисления безналичных средств на банковский счет держателя.

60. Обналичивание электронных денег может производиться как банком, так и оператором/агентом электронных денег, заключившим агентский договор с банком.

61. Юридическим лицам и индивидуальным предпринимателям погашение электронных денег осуществляется только путем перевода денежных средств на их банковские счета.

62. При погашении электронных денег сумма выдаваемых денежных средств должна соответствовать сумме электронных денег, предъявленных к погашению. При этом банк/оператор/агент вправе при погашении электронных денег удерживать из выплачиваемой суммы денежных средств сумму вознаграждения, указанного в договоре с держателем, или в правилах системы.

§ 3.7. Санкционирование операций (транзакций) с электронными деньгами

63. Операция (далее транзакция) с электронными деньгами считается санкционированной только в том случае, если держатель дал свое согласие на проведение такой транзакции. Согласие на проведение транзакций с электронными деньгами представляется в форме, согласованной между банком/оператором/агентом и держателем электронных денег. При отсутствии такого согласия транзакция считается несанкционированной.

64. Поручение о проведении транзакции с электронными деньгами, полученное акцептантом, имеет такую же силу, что и поручение от держателя, и должно быть проверено банком/оператором держателем электронных денег в соответствии с порядком, установленным процедурами безопасности банка/оператора.

65. Если поручение о проведении транзакции было передано в соответствии с требованиями безопасности, но при этом система электронных денег ошибочно провела транзакцию, превысила установленный допустимый лимит, продублировала поручение о проведении транзакции или совершила другие ошибочные действия, то правилами должно быть предусмотрено следующее:

1) если держатель докажет, что

- им или лицом, действующим от имени держателя соблюдены требования безопасности;
- что ошибка была бы обнаружена, если бы акцептант по транзакции также соблюдал эти процедуры, то держатель не должен платить по поручению, указанному в подпунктах настоящего пункта;

2) если транзакция проведена на основе ошибочного поручения о транзакции, то получатель электронных денег или акцептант должен вернуть уплаченную сумму отправителю поручения;

3) если проведена дублирующая транзакция, то держатель вправе взыскать с получателя сумму, которая была списана свыше суммы транзакции.

66. Банк обязан предоставить эффективные и удобные средства, с помощью которых держатель может уведомлять Банк о любых убытках, злоупотреблениях, хищении или несанкционированном использовании электронных денег или других электронных устройств либо нарушении кода доступа.

67. Банк обязан обеспечить процедуры для подтверждения держателем получения уведомлений, в том числе по телефону, о любых убытках, ненадлежащем использовании, хищении или несанкционированном использовании электронных денег или другого электронного устройства либо нарушении безопасности кода доступа.

68. Банк/оператор несет ответственность перед держателями:

1) за убытки, вызванные отказом системы электронных денег при проведении транзакции, принятой в соответствии с поручением держателя, если банком/оператором не были соблюдены требования, изложенные в настоящем разделе по уведомлению держателя о сбое системы электронных денег;

2) за ошибки в вычислениях или бухгалтерском учете.

69. Банк/оператор обязан проинформировать держателя в момент совершения транзакции любыми средствами, которые являются достаточными, что система или оборудование для проведения транзакций с электронными деньгами не может быть использована.

70. Банк/оператор обязан в момент совершения транзакции уведомить держателя о любых возникших проблемах при проведении транзакции с электронными деньгами о любой, ранее не выявленной неисправности системы.

71. Банк не несет ответственности перед держателем, если перевод электронных средств не был осуществлен по причине или в результате форс-мажорных обстоятельств или других обстоятельств, находящихся вне его контроля, при условии, что банк в момент совершения транзакции уведомил о технической неисправности держателя.

ГЛАВА 4. УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ДЕНЕГ

72. Система расчетов с использованием электронных денег должна быть обеспечена внутренними правилами и процедурами использования электронных денег и договорными отношениями, регулирующими работу системы. Система электронных денег должна обеспечивать соответствующие механизмы технической, организационной, технологической безопасности для недопущения, предотвращения и распознавания рисков угрозы безопасности в соответствии с требованиями законодательства Кыргызской Республики.

73. Система электронных денег должна обладать механизмами защиты от мошеннических действий и выявления подозрительных и сомнительных транзакций (операций), приостановления операций и блокирования электронных кошельков, осуществляемых или принадлежащих лицам, включенным в перечень лиц, причастных к террористической и экстремистской деятельности, в соответствии с требованиями законодательства Кыргызской Республики.

74. Система электронных денег должна обладать возможностью формирования необходимых статистических и информационных отчетов о денежном обращении в форме электронных денег в соответствии с требованиями Национального банка в рамках надзора за платежной системой Кыргызской Республики, банковского надзора и денежно-кредитной политики.

75. Система электронных денег может иметь возможность эффективного интегрирования с взаимодействующими системами участников электронных денег (внутренняя система по учету движения денежных средств) путем использования унифицированных стандартов передачи данных и форматов платежей для снижения издержек акцептантов и держателей электронных денег при их использовании.

76. Система электронных денег должна быть эффективной для участников по использованию электронных денег, доступной по цене и удобной в использовании для держателей электронных денег, соответствовать требованиям защиты прав потребителей.

77. Управление операционным риском в системе электронных денег должно быть основано на реализации следующих основных принципов:

1) наличие процедур внутреннего контроля и аудита работы системы, хранение информации о действиях системы и проводимых транзакциях в электронном виде;

2) наличие персонала, квалификация которого соответствует требованиям для выполнения возложенной ответственности согласно должностным инструкциям;

3) наличие информационной системы, обеспечивающей своевремен-

ную обработку данных, учет и хранение информации по каждой транзакции, защиту и хранение данных в системе;

4) наличие плана по обеспечению непрерывности деятельности, как минимум, для системно-важных модулей системы электронных денег.

ГЛАВА 5. ПОРЯДОК ВЫДАЧИ ЛИЦЕНЗИИ БАНКУ НА ВЫПУСК ЭЛЕКТРОННЫХ ДЕНЕГ

78. Для получения лицензии коммерческий банк должен представить в Национальный банк в двух экземплярах на официальном и/или государственном языках следующие документы:

1) заявление на выдачу лицензии для осуществления деятельности;

2) справка от налоговых органов об отсутствии задолженности перед бюджетом на момент подачи документов.

3) копия типового агентского договора по распространению электронных денег с агентом.

4) копия договора с оператором (в случае, если эмитент работает с оператором).

5) копия акта установки программного обеспечения для получения, ежедневного обновления и хранения базы данных об оборотах и остатках по электронным деньгам.

6) бизнес-план, содержащий:

а) описание информационной системы (включая соответствие требованиям информационной безопасности Национального банка), положение о создании базы данных об акцептантах, агентах, на счета которых должны осуществляться зачисления денежных средств, об оборотах и остатках денежных средств по электронным деньгам и инфраструктуре, обеспечивающей передачу данной информации;

б) политику мониторинга, контроля, выявления и оценки всех возможных рисков, которым подвержена информационная система и мерам по их предотвращению;

7) подписанные Председателем Правления/Совета директоров (далее – руководителем) правила работы системы электронных денег, которые должны содержать положения о:

– порядке осуществления операций между банком, оператором, агентами, акцептантами, который должен включать общую схему всех денежных и информационных потоков;

– организации контроля за финансовыми и техническими рисками при использовании электронных денег;

– системе безопасности и защиты информации и разграничении прав доступа к информационным ресурсам при использовании электронных денег;

8) другие документы и материалы по выпуску электронных денег, которые заявитель сочтет нужным предоставить для всестороннего, пол-

ного и четкого понимания Национальным банком предполагаемой деятельности заявителя.

9) документ, подтверждающий внесение платы за рассмотрение и выдачу лицензии.

10) доверенность, выданная на получение лицензии.

79. Национальный банк рассматривает документы заявителя в срок не позднее шестидесяти дней с момента получения заявления и документов и принимает решение о выдаче или отказе в выдаче лицензии. Лицензия (приложение 2) подписывается лицом, уполномоченным приказом Председателя Национального банка.

80. В случае предоставления документов не в полном объеме либо при несоответствии документов установленным требованиям настоящего Положения, отсчет срока рассмотрения заявления и документов заявителя начинается вновь со дня получения всех документов, удовлетворяющих требованиям настоящего Положения.

81. Лицензия выдается банку только на выполнение следующих видов операций:

1) выпуск, распространение и обналичивание электронных денег;

2) прием поручений от держателей электронных денег на осуществление оплаты за товары/услуги, передаваемых банку с использованием интернет, мобильной и других средств связи;

3) обработка (процессинг) и учет данных о платежах, предоставление по запросу держателям электронных денег информации об оплате и движении денежных средств по электронным деньгам;

4) осуществление расчетов с акцептантами, с которыми заключены договоры, по обработанным в системе платежам от имени и по поручению клиентов.

82. Выдача лицензии осуществляется при наличии доверенности на получение лицензии, оформленной в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, и документа, удостоверяющего личность уполномоченного лица либо руководителя. Лицензия является бессрочной. Лицензия является неотчуждаемой, передача ее третьим лицам запрещается. Нарушение данного пункта влечет за собой отзыв лицензии.

83. Сведения о выдаче лицензий коммерческим банкам заносятся в Реестр учета лицензий, выданных Национальным банком, с присвоением очередного порядкового номера в регистрационном журнале. Реестр по действующим лицензиям размещается на сайте Национального банка.

84. Бланки лицензии являются документами строгой отчетности. Учет бланков лицензии осуществляется Национальным банком.

85. В случае утери подлинного экземпляра лицензии, а также негодности бланка лицензии банк обязан в трехдневный срок подать заявление на получение дубликата лицензии. В заявлении должны быть указаны все реквизиты утраченного (негодного) бланка и причины утраты (негодности) бланка. Дубликат выдается на основании имеющихся в Национальном банке документов. Выданная лицензия должна иметь

отметку «Дубликат», а запись о подлинном экземпляре лицензии дополняется пометкой о выдаче дубликата в книге реестра учета лицензий. В случае обнаружения банком утерянного экземпляра лицензии, он обязан передать лицензию с пометкой «Дубликат» в Национальный банк.

86. В случае внесения изменений в устав в части наименования, места нахождения, банку необходимо предоставить соответствующие подтверждающие документы в Национальный банк в течение 10 рабочих дней после принятия изменений в установленном порядке для получения новой лицензии в соответствии с требованиями настоящего Положения.

87. Лицензия не выдается в случаях:

1) предоставления заявителем недостоверных сведений, указанных в документах, либо непредставление документов, требуемых настоящим Положением. При устранении заявителем указанных препятствий заявление рассматривается на общих основаниях;

2) запрета/неразрешения на осуществление указанных в лицензии видов деятельности законами для данной категории субъектов;

3) несоответствия заявителя требованиям, установленным законодательством Кыргызской Республики;

4) несоответствия устава заявителя требованиям законодательства Кыргызской Республики;

5) наличия в отношении заявителя решения суда, запрещающего заявителю занятие данным видом деятельности;

6) невнесение оплаты за выдачу лицензии;

7) отсутствия доверенности или иного документа, свидетельствующие о надлежащих полномочиях у уполномоченного лица на получение лицензии.

88. При отказе в выдаче лицензии заявителю предоставляется мотивированный ответ в письменном виде, при этом один экземпляр документов, представленных на рассмотрение, не возвращается. Решение об отказе в выдаче лицензии может быть обжаловано в установленном порядке.

89. На территории Кыргызской Республики иные субъекты не вправе создавать систему электронных денег или использовать систему электронных денег, без надлежащей лицензии Национального банка. Полномочия Национального банка по выдаче лицензии также включает приостановление действия лицензии или отзыв лицензии.

90. В случае выявления нарушений банком требований, указанных в настоящем Положении и законодательства Кыргызской Республики, к банку применяются меры воздействия согласно нормативным правовым актам Национального банка.

ГЛАВА 6. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

91. Банки, осуществляющие выпуск электронных денег, предоставляют в Национальный банк сведения о выпущенных и обслуживаемых

ими электронных деньгах, а также о движении денежных средств по ним в соответствии с формами и сроками, установленными в нормативных правовых актах Национального банка.

92. Банк, агент и оператор электронных денег обязаны осуществлять контроль за соблюдением условий договоров, безопасности проведения операций и правил пользования электронными деньгами.

93. Банк, агент, оператор электронных денег обязаны осуществлять мониторинг конкретных проводимых им операций по параметрам, установленным правилами соответствующей системы, а также проводить мероприятия для прекращения и/или предотвращения ошибочных и неправомерных операций.

**Приложение 1
к Положению «Об электронных деньгах
в Кыргызской Республике»**

Отчет о деятельности, связанной с выпуском и обращением электронных денег
за _____ квартал _____ года

_____ (наименование банка, код банка/оператор)

Физ.лица (указать количество агентской сети).

Вид	Оператор	Наименование продукта	Количество пользователей (количество электронных кошельков)	Объем электронных денег на конец отчетного периода	Перевод денежных средств с одного электронного кошелька		Обналичивание электронных денег		Оплата за товары и услуги		Пополнение электронных кошельков	
					Кол-во транзакций	Объем транзакций	Кол-во транзакций	Объем транзакций	Кол-во транзакций	Объем транзакций	Кол-во транзакций	Объем транзакций
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
E-money												
Итого												

Контактное лицо _____ (ФИО, номер телефона)

Председатель Правления _____ (подпись) (Ф.И.О.)

М.П.

Отчет о деятельности, связанной с выпуском и обращением электронных денег за _____ квартал _____ года.

_____ (наименование банка, код банка/оператор)

Агентская сеть по юр.лицам-держателям, акцептантам и индивидуальным предпринимателям.

Вид	Оператор	Наименование продукта	Количество пользователей (количество электронных кошельков)	Объем электронных денег на конец отчетного периода	Перевод денежных средств с одного электронного кошелька		Обналичивание электронных денег		Оплата за товары и услуги		Пополнение электронных кошельков	
					Кол-во транзакций	Объем транзакций	Кол-во транзакций	Объем транзакций	Кол-во транзакций	Объем транзакций	Кол-во транзакций	Объем транзакций
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
E-money												
Итого												

Контактное лицо _____ (ФИО, номер телефона)

Председатель Правления _____ (подпись) (Ф.И.О.)

Печать

Приложение 2
к Положению «Об электронных деньгах
в Кыргызской Республике»

НАЦИОНАЛЬНЫЙ БАНК КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ЛИЦЕНЗИЯ № ____
на право выпуска электронных денег

Выдана _____
(полное наименование коммерческого банка)

_____
(сокращенное наименование коммерческого банка)

(местонахождение: страна, область, населенный пункт, улица, дом, квартира, тел.)
Свидетельство о государственной регистрации _____
(серия, номер)

выдано _____ Идентификационный код: _____
(дата выдачи, кем выдано)

Лицензия коммерческого банка на право проведения банковских операций в национальной валюте _____

Лицензия коммерческого банка на право проведения банковских операций в иностранной валюте _____

Настоящая лицензия дает право _____,
(сокращенное наименование коммерческого банка)

на выпуск электронных денег в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, в том числе:

- выпуск, распространение и обналичивание электронных денег;
- прием от держателей электронных денег поручений на осуществление оплаты за товары/услуги банком с использованием интернет, мобильной и других средств связи;
- обработка (процессинг) транзакций с использованием электронных денег;
- осуществление расчетов с акцептантами, с которыми заключены договоры, по обработанным в системе платежам от имени и по поручению держателей.

Срок действия лицензии неограничен.

Копии лицензии являются недействительными.

Настоящая лицензия вступает в силу с момента ее подписания.

Лицензия зарегистрирована (число, месяц, год).

№ _____ серия бланка _____

_____
(Должностное лицо Национального банка) (подпись) (Ф.И.О.)
М.П.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
от 25 мая 2015 года № 28/2

О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 19 и 43 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Установить учетную ставку Национального банка Кыргызской Республики в размере 9,50 процента годовых.
2. Настоящее постановление вступает в действие с 26 мая 2015 года.
3. Экономическому управлению разместить информацию о размере учетной ставки на официальном веб-сайте Национального банка Кыргызской Республики в течение одного рабочего дня.
4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Н. Жениша.

Председатель

Т. Абдыгулов